

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd



Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí
(komparativní případová studie městských obvodů Plzeň
1 a Plzeň 4)**

Bc. Dana Kabourková

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Dana Kabourková, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4)

Název anglicky

Political aspects of management and development of the selected municipalities (comparative case study of Plzeň 1 and Plzeň 4)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce – městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4. Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele městských obvodů.
2. Identifikovat aktéry místního politického procesu (lokální politické subjekty a podobně).
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje městských obvodů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce proto bude postavena jako komparativní případová studie vybraných městských obvodů. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Plzeň, statutární město, městské obvody, rozhodování samospráv, rozpočet, investice, volební strana, komunální volby

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností : koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav; ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

Čmejrek, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.

HEINELT, H. – MAGINER, A. – CABRIA, M. – REYNAERT, H. (eds.). *Political leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-3-319-67410-0.

KOPŘIVA, R. – ČOPÍK, J. – ČMEJREK, J. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí*. Sociologia č. 5, 2017, s. 482-506.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

SVOBODA, Jiří; HUDÁK, Jakub; JÚPTNER, Petr. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 80-7308-056-7.

VALEŠ, L. a kol. *Politické aspekty veřejné správy: politologie, mezinárodní vztahy, Sociologie, společnost*. Praha: 2006, Aleš Čeněk. ISBN: 80-7380-010-1

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 7. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. listopadu 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení, věnovaný čas a nekonečnou trpělivost, kterou mi věnoval během zpracování této práce. Také bych ráda poděkovala svému vedoucímu a kolegům za podporu a vstřícný přístup při studiu.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4)

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou místní samosprávy a rozvoje obcí, konkrétně městských obvodů územně členěného statutárního města. Hlavním cílem práce je prozkoumat vybrané faktory politických aspektů řízení městských obvodů (MO), které se podílejí na jejich řízení a rozvoji. Dílčím cílem je na základě analýzy statutu zjistit vzájemný vztah statutárního města a městských obvodů. Výzkum se s využitím postupů komparativní studie zaměřuje na dvě vybrané entity obecní samosprávy, konkrétně na městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4. Teoretická část představuje literární rešerši, která vymezuje základní pojmy vztahující se k řízení, hospodaření a rozvoji obcí v České republice, se specifickým zaměřením na městské obvody. Obsahem praktické části je prezentace výsledků komparativní analýzy politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4, zakotvené do pěti dimenzí: 1) specifika řízení a rozvoje městského obvodu, 2) socioekonomické ukazatele 3) političtí aktéři a stranický systém, 4) rozvoj/hospodaření a 5) řízení a spolupráce. Jedním z hlavních závěrů diplomové práce je zjištění, že městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4 jsou ve svém řízení a rozvoji do jisté míry determinovány kompetencemi vymezenými ve Statut města Plzeň. Další důležité zjištění naznačuje, že při řízení a rozvoji městského obvodu nehraje politická příslušnost zásadnější roli. Jednání zastupitelstev vykazují znaky racionálního, nadstranického přístupu, přičemž vyšší míra kooperace se vykazovala v jednáních zastupitelstva MO Plzeň 4. Výzkum potvrzuje poznatky jiných výzkumů komunální politiky svědčící o tom, že komunální politika se vyznačuje buď absencí, nebo nestrukturovaností ideologie.

Klíčová slova: městský obvod, samospráva, rozpočet, zasedání zastupitelstva, komunální volby, političtí aktéři, řízení a rozvoj městského obvodu, investice, dotace

Political aspects of management and development of the selected municipalities (case study of municipalities Plzeň 1, Plzeň 4)

Abstract

The diploma thesis deals with the issue of local self-government and the development of municipalities, specifically urban districts of a territorially divided statutory city. The main goal of the thesis is to examine selected factors of the political aspects of the management of urban districts (MO), which participate in their management and development. The partial goal is to determine the mutual relationship of the statutory city and city districts based on the analysis of the statute. Using the procedures of a comparative study, the research focuses on two selected municipal self-government entities, specifically on the municipal districts of Plzeň 1 and Plzeň 4. The theoretical part presents a literature search that defines the basic terms related to the management, management and development of municipalities in the Czech Republic, with a specific focusing on urban districts. The content of the practical part is a presentation of the results of a comparative analysis of the political aspects of the management and development of the urban districts of Pilsen 1 and Pilsen 4, anchored in five dimensions: 1) specifics of the management and development of the urban district, 2) socio-economic indicators, 3) political actors and the party system, 4) development /management and 5) management and cooperation. One of the main conclusions of the thesis is the finding that the municipal districts of Pilsen 1 and Pilsen 4 are to a certain extent determined by the competences defined in the Statute of the City of Pilsen in their management and development. Another important finding indicates that political affiliation does not play a major role in the management and development of the urban district. The council meetings show signs of a rational, non-partisan approach, with a higher degree of cooperation being evident in the meetings of the council of the MoD Plzeň 4. The research confirms the findings of other research on municipal politics, indicating that municipal politics is characterized by either the absence or the unstructured nature of ideology.

Keywords: city district, self-government, budget, council meeting, municipal elections, political actors, management and development of the city district, investments, subsidies

Obsah

1 Úvod.....	10
Cíl práce a metodika.....	12
1.1 Cíl práce	12
1.2 Metodika	13
1.2.1 Výzkumný design	133
1.2.2 Techniky sběru dat.....	155
1.2.3 Metody vyhodnocení dat	15
2 Teoretická východiska	17
2.1 Obec a obecní samospráva	17
2.1.1 Obecní samospráva	18
2.1.2 Funkce a nástroje obce/města	20
2.2 Statutární město (ve vztahu k městskému obvodu).....	22
2.2.1 Statut	23
2.2.2 Forma vymezení pravomocí města a městského obvodu	24
2.3 Městský obvod	25
2.3.1 Vymezení kompetencí a součinnost městského obvodu s městem.....	27
2.3.2 Majetkové, ekonomické a hospodářské aspekty městského obvodu.....	27
2.3.3 Výkon samostatné a přenesené působnosti městského obvodu.....	29
2.3.3.1 Samostatná působnost obce/města	30
2.3.3.2 Samostatná působnost městského obvodu.....	31
2.3.3.3 Přenesená působnost městského obvodu.....	34
2.3.4 Orgány městského obvodu.....	36
2.3.4.1 Zastupitelstvo městského obvodu.....	36
2.3.4.2 Rada městského obvodu	38
2.3.4.3 Úřad městského obvodu	38
2.3.5 Některé další náležitosti správy městského obvodu	40
2.4 Komunální politika – městský obvod jako aktér politického procesu	41
2.4.1 Volby do obecních zastupitelstev	42
2.4.2 Komunální volby ve světle politologických výzkumů	45
2.4.3 Zapojení obcí do politického systému	47
2.4.4 Politická participace občanů a rozvoj městského obvodu	48
3 Vlastní práce	49
3.1 Metodologie	49
3.2 Základní charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	50

3.2.1	Základní charakteristiky městského obvodu Plzeň 1	52
3.2.2	Základní charakteristiky městského obvodu Plzeň 4.....	54
3.3	Kompetence MO Plzeň a MO Plzeň 4 svěřené Statutem města Plzeň	55
4	Komparace politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4	58
4.1	Dimenze: Socioekonomické charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	58
4.1.1	Struktura obyvatelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle základních sociodemografických údajů.....	58
6	091	63
4.1.2	Vybrané socioekonomické ukazatele.....	67
4.2	Dimenze: Aktéři komunální politiky v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	70
4.2.1	Historický nástin výsledů komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 471	
4.2.2	Komunální volby 2022 v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	74
4.3	Dimenze rozvoj městských obvodů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	84
4.3.1	Hospodaření MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 ve vztahu ke Statutu města Plzeň84	
4.3.2	Rozpočet MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	85
4.3.3	Investice a dotace v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	95
4.4	Dimenze Řízení a spolupráce v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	99
4.4.1	Metodika	99
4.4.2	Rozložení politických sil	100
4.4.3	Výsledky analýzy.....	102
5	Souhrn, zhodnocení a diskuse	130
	Závěr	143
6	Seznam použitých zdrojů	146
7	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	154
7.1	Seznam obrázků	154
7.2	Seznam tabulek	154
7.3	Seznam grafů.....	155
7.4	Seznam použitých zkratk.....	155
Přílohy.....		156
	Příloha 1: Podkladové otázky pro polostrukturovaný	156
	Příloha 2: Zasláná žádost o rozhovor	158

1 Úvod

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí, konkrétně městských obvodů územně členěného statutárního města. Výzkum je zaměřen na vybrané obce – městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4.

Zvolené téma práce je zajímavé zejména z hlediska předmětu výzkumu. Městské obvody totiž zaujímají v systému obecní samosprávy České republiky určité specifické postavení. Platný zákon o obcích rozeznává obce, města a statutární města. Statutární města, která jsou v zákonu o obcích vyjmenována (stanovena) – jedním z nich je i statutární město Plzeň – se mohou (avšak nemusí) členit na městské obvody nebo městské části. Vymezení kompetencí, vzájemná součinnost a další náležitosti upravující vztah mezi městskými obvody a statutárním městem jsou upraveny tzv. statutem. (Vilímek, 2002). Analýza statutu statutárního města Plzeň ve vztahu ke sledovaným městským obvodům Plzeň 1 a Plzeň 4 bude jedním z dílčích úkolů praktické části této diplomové práce.

Jádrem praktické části je analýza vybraných faktorů politických aspektů řízení městských obvodů, které se podílejí na jejich rozvoji.

V České republice patří k nejdůležitějším kompetencím obcí především právo a povinnost usměrňovat vlastní rozvoj a rozvoj svěřeného území (Trávníček a kol., 2005). Tento rozvoj je určován a determinován komunální politikou, tj. politickými aktéry komunální politiky vzešlymi z komunálních voleb. Komunální politika má svá specifika; chápání politiky v obcích centralistickým přístupem a mechanickým přenášením zkušeností a poznatků z celostátní politické úrovně do prostředí obcí znemožňuje pochopit podstatu politického vývoje v obcích, což může mít za následek i oslabování politické participace občanů, bez níž se zastupitelská demokracie stává prázdným pojmem (Čmejrek, 2008). Při interpretaci výsledků komunálních voleb je nezbytné identifikovat faktory působících na politickou orientaci skupin místního voličstva (demografická struktura místního obyvatelstva, lokální sociální a ekonomické podmínky) či analyzovat dynamiku voličské podpory. Uspokojivé interpretace volebních výsledků v konkrétním komunálním politickém prostředí tedy nelze dosáhnout bez podrobné znalosti lokálního politického procesu (Bubeníček, 2005).

Výše nastíněná témata řízení rozvoje městského obvodu ve vztahu k dané komunální politice se zrcadlí ve struktuře diplomové práce, členěné do tří základních oddílů na části

metodickou, teoretickou a analytickou. Úvodní metodická část prezentuje stanovené cíle práce, výzkumný problém, výzkumné otázky a metodologický postup při sběru a analýze dat. Kapitola teoretická východiska je dělena do základních podkapitol. Úvodní podkapitola se v designu od obecného ke konkrétnímu zaměřuje nejprve na základní poznatky o obcích a statutárních městech, v následující jádrové části se pak text soustředí na městské obvody. Druhá podkapitola teorie se zabývá východisky komunální politiky a problematikou rozvoje obcí a měst.

Obsahem praktické části prezentované v kapitolách třetí a čtvrté jsou výsledky komparativní analýzy politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4. Závěrečná pátá kapitola je vyhrazena souhrnu a interpretaci získaných výsledků.

Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Záměrem práce je zjistit, jak se politické aspekty promítají do řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 a v čem se sledované MO v politických aspektech řízení a rozvoje odlišují.

Výzkum se zaměřil na městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4. Jsou to dva největší obvody města Plzně, oba se nacházejí v okrajové části města, mají podobnou rozlohu, počet obyvatel a nabízejí podobné služby. Cílem bylo v rámci zvoleného tématu:

- 1) Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.
- 2) Identifikovat aktéry místního politického procesu a zjistit v čem se sledované MO Plzeň 1 a Plzeň 4 ve výše uvedených politických aspektech odlišují.
- 3) Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 a na základě analýzy zjistit vzájemný vztah statutárního města a městských obvodů.

Od zvolených cílů se odvíjí formulace výzkumných otázek

- **V01** Jaká specifika vykazují městské obvody v systému obecní samosprávy České republiky a jaké je postavení městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 dle Statutu statutárního města Plzeň?
- **V02** Jaké jsou základní socioekonomické charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jak (v čem) se sledované MO v hlavních socioekonomických ukazatelích odlišují?
- **V03** Které politické subjekty hrají v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 významnou roli a jak (v čem) se sledované MO odlišují z hlediska aktérů/stranického systému místního politického procesu?
- **V04** Jaké jsou základní hospodářské indikátory rozvoje MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a v čem se tyto indikátory ve sledovaných městských obvodech odlišují?
- **V05** Jakou roli hraje politická příslušnost radních/zastupitelů při řízení a rozvoji MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jak (v čem) se sledované MO odlišují z hlediska vlivu politické příslušnosti na řízení a rozvoj MO?

1.2 Metodika

Výzkumná část prezentovaná v praktické části (kapitola 4) je zakotvena do výzkumného designu komparativní případová studie.

Předmětem analýzy byly zejména hlavní socioekonomické ukazatele, volby do městského obvodu, aktéři místního politického procesu, hospodářské indikátory rozvoje a charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

1.2.1 Výzkumný design

Z metodologického hlediska je studie provedena v designu kvalitativně-kvantitativního (smíšeného) výzkumu na bázi komparativní případové studie. Designem výzkumu se rozumí technický plán konkrétní výzkumné studie (zvoleného výzkumného problému). Design specifikuje způsob použití konkrétních metod pro získávání a analýzu dat, popisuje kontext, v jakém bude studie realizována, konkrétní výzkumný vzorek ad. (Miovský, 2006).

Při naplňování cílů práce bude tedy využit výzkumný přístup, který se snaží zohlednit odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy ve dvou městských obvodech. Z tohoto důvodu je práce z metodologického hlediska postavena jako komparativní případová studie. Případová studie se obecně orientuje na detailní studium jednoho nebo několika málo případů, přičemž záměrem je zde zachytit složitosti sledovaného jevu a jednotlivých vztahů v jejich celistvosti (Hendl, 2005). V politologii se případová studie využívá k „*analýze jednoho konkrétního politického systému, instituce či fenoménu, a to ve zcela konkrétním kontextu*“ (Říchová a kol., 2009, s.7). V případě této diplomové práce je snahou postihnout vliv vybraných aspektů politického řízení a rozvoje městských obvodů v kontextu komunální politiky městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

Komparativní případová studie se (podobně jako případová studie obecně) zabývá soustředěným studiem případů určitého jevu (Karlás, 2008). V politologii se jedná o zavedenou metodu. Karlás k využití komparativní studie v politologii uvádí, že ke zkoumání omezeného počtu případů docházelo v podstatě od počátku zkoumání politické reality (Adam Smith, Alexis de Tocqueville nebo Karl Marx). Ačkoli v 60. letech minulého století došlo – z důvodu mohutnému příklonu ke kvantitativnímu výzkumu – k určitému ústupu

aplikace tohoto typu výzkumu, „od sedmdesátých let 20. století až do současnosti si komparativní studie udržuje místo jedné z hlavních kvalitativních metod politologie a mezinárodních vztahů“ (Karlas, 2008, s. 62)

V souladu s doporučením odborné politologické literatury zabývající se komparativními studiiemi byl zvolen úsporný přístup při vymezování nezávislých proměnných (srov. Karlas, 2008). Nezávislá proměnná je jev, jež je příčinou nebo podmínkou vzniku jiné vlastnosti, naopak u závisle proměnné se očekávají změny v důsledku změn hodnot nezávisle proměnné. Jinými slovy, u nezávisle proměnné lze hodnotu účelově ovlivnit a měnit, závisle proměnná je pak následkem či důsledkem působení nezávisle proměnné (Chráška, 2003). V této studii plní roli nezávisle proměnných městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 4, jako závisle proměnné byly zvoleny: 1) socioekonomické ukazatele, 2) aktéři komunálního politického procesu, 3) vybrané indikátory hospodaření, 4) vliv politické příslušnosti na rozhodovací proces místních samospráv. Zvolené proměnné determinují i konkrétnější typ komparativní případové studie. V našem výzkumu je komparativní studie zakotvena do metody souladu (method of agreement). Srovnatelnost v tomto kontextu znamená, že podobná hodnota nezávisle proměnných daných případů umožňuje k těmto proměnným přistupovat jako ke konstantním. V tomto výzkumu je srovnatelnost případů identifikována geograficky v podobě zaměření na více jednotek spojených stejnou geografickou oblastí; tímto způsobem lze porovnávat určitou odlišnost zahraniční politice dvou států (Karlas, 2008) nebo analogicky určitou odlišnost v komunální politice dvou městských obvodů, v této práci konkrétně městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

Jak bylo naznačeno výše, z hlediska využití konkrétních technik pro sběr dat a jejich analýzu a vyhodnocení jsou využity postupy kvalitativně-quantitativního (smíšeného) výzkumu. Pro smíšený typ je typické, že aplikuje jak kvantitativní výzkum založený na vyhodnocení kvantifikovatelných dat, tak i kvalitativní přístup se slovním vyhodnocením (Hendl, 2005). Kvantitativní výzkum zachycuje číselné hodnoty (množství, rozsah, frekvenci nebo míru výskytu) s cílem nalézt, jak jsou tyto hodnoty v souboru rozloženy (Punch, 2008), zatímco kvalitativní výzkum uvádí zjištění v podobě plastického a detailnějšího slovního popisu (Hendl, 2005). V případě praktické části této diplomové práce je kvantitativní přístup uplatněn při analýze a vyhodnocení socioekonomických ukazatelů městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 (V_{01}), prvky kvalitativního výzkumu při sběru dat a vyhodnocení složení aktérů

místního politického procesu (V₀₂) a charakteru rozhodovacího procesu místních samospráv (V₀₃).

Detailnější informace o metodice k výzkumu výše uvedených závisle proměnných jsou dále uvedeny v příslušných podkapitolách výzkumné části.

1.2.2 Techniky sběru dat

Jako metody sběru dat byly původně plánovány dvě základní techniky, a to studium dokumentů a dotazování.

V rámci analýzy dokumentů mohou v metodologii kvalitativního dokumenty tvořit jediný datový podklad studie nebo doplňují data získaná pozorováním a rozhovory (Hendl, 2005). V našem výzkumu bylo původně počítáno s uplatněním druhého přístupu, tj. analýzy a komparace dokumentů doplněná rozhovory (viz níže). Podkladový materiál ke sběru dat na bázi dokumentů tvoří zejména úřední dokumenty (napsané, fotografované nebo jinak pořízené veřejně dostupné dokumenty sledovaných městských obvodů typu výroční zprávy, zápisy ze schůzí, vyhlášky ad.), dále archivní data (např. statistické údaje o volbách ad.) a výstupy masových médií (zejména regionálních) (srov. Hendl, 2005).

Dotazování na vzorku zvolených komunálních politiků v městských obvodech Plzeň 1 a Plzeň 4 mělo být provedeno s využitím prvků semi-strukturovaného hloubkového rozhovoru, jehož výhodou je možnost upravovat či zaměňovat pořadí připravených otázek za účelem maximalizace výtěžnosti interview (Mioviský, 2006). Připravené otázky jsou uvedeny v příloze 1. Bohužel, i přes skutečnost, že autorka prostřednictvím mailu oslovila všechny zastupitele MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 s žádostí o poskytnutí rozhovoru a v příloze mailu zaslala připravený okruh otázek, ani jeden ze zastupitelů neodpověděl (viz příloha 2). Praktická část je tedy postavena pouze na analýze dokumentů.

1.2.3 Metody vyhodnocení dat

K vyhodnocení získaných dat jsou využity obecné metody obecně teoretické vědecké metody analýzy, syntézy, komparace a generalizace, které jsou všeobecně přijímány jako univerzální teoretické postupy vědecké práce (Široký a kol., 2011).

S ohledem na zvolené cíle práce je jako jádrová metoda pro vyhodnocení dat uplatněna komparace. Při srovnávání se zjišťují shodné a rozdílné stránky různých předmětů, jevů,

úkazů či ukazatelů. Srovnávací kritérium může být vymezeno věcně, prostorově nebo časově. V naší práci bude využita komparace ve smyslu srovnávání, jakožto nástroje zhodnocení a objektivizace získaných výsledků. Komparace tedy umožňuje určit shody a rozdíly sledovaných jevů či objektů (Široký a kol., 2011). V případě této práce srovnávání závisle proměnných definovaných ve stanovených výzkumných problémech a výzkumných otázkách.

2 Teoretická východiska

Diplomová práce cílí tematiku politických aspektů ve vybraných městských obvodech statutárního města Plzně. Z tohoto důvodu se teoretická část zaměří zejména na tento typ samosprávných částí územně členěných statutárních měst.

V úvodní podkapitole je nezbytné charakterizovat základní pojmy spojené se zkoumaným tématem.

Vymezení městského obvodu je legislativně upraveno v ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 128/ 2000 Sb. o obcích v platném znění (dále ZoO): městské obvody jsou menší územní jednotky statutárních měst. Městem se rozumí obec (územní celek, který je jakožto veřejnoprávní korporace základním územním samosprávným společenstvím občanů; § 1 a 2 ZoO) která má minimálně 3 000 obyvatel (§ 3 odst. 1 ZoO). Zvláštním typem obcí jsou statutární města. Jako statutární města označuje ZoO dvacet šest měst České republiky, mezi nimi i v praktické části analyzované statutární město Plzeň (Ministerstvo vnitra ČR©2022). Statutární města se mohou členit na městské obvody nebo městské části; *pokud se člení, jejich vnitřní poměry ve věcech správy jsou upravena statutem, který je vydáván formou obecné závazné vyhlášky* (Vilímek, 2003, s. 26). Specifičnost či zvláštnost statutárních měst tedy spočívá zejména v tom, že mají možnost členit své území na městské obvody nebo městské části (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

V následujícím textu bude na výše prezentované pojmy zaměřeno detailněji, se zvláštním zájmem o městský obvod. Specifická úprava týkající se městských obvodů a statutárních měst je uvedena v hlavě osmé ZoO. Zákon o obcích však stanoví, že pokud ustanovení hlavy osmé nestanovují jinak, platí pro statutární města, městské obvody a městské části ustanovení ostatních hlav zákona. Platí tedy, že ačkoli celá hlava osmá má povahu speciální právní úpravy (*lex specialis*), není právní úprava statutárních měst a městských obvodů obsažena výlučně v hlavě osmé (Potěšil a kol., 2019). Z tohoto důvodu se úvodní podkapitola zaměří na důležité oblasti právní úpravy obce, které jsou platné i pro městský obvod a které budou předmětem analýzy v praktické části diplomové práce.

2.1 Obec a obecní samospráva

Obec je v zákoně o obcích určena jakožto základní samosprávné společenství občanů. Toto vymezení má oporu v ústavě České republiky, konkrétně v ustanoveních článků 99 a 100.

Článek 99 určuje obec jako základní územní samosprávný celek (společně s kraji), v článku 100 pak autoři ústavy ČR vymezili základní ústavní charakteristiky obce: i) obec jako územní samosprávný celek je územním společenstvím občanů, kteří mají právo na samosprávu, přičemž zákon stanoví, které obce jsou správními obvody; ii) obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Toto vymezení obce vychází z ústavního principu základní dělby moci, jenž je jedním ze základních znaků demokratických ústav. Společně s rozlišením druhů veřejné moci pak ústava zároveň vyjmenovává orgány, které tuto moc vykonávají, přičemž jednotlivé zákony (v tomto případě zákon o obcích), specifikuje jejich působnost a pravomocí za účelem dílčí konkretizace výkonu těchto veřejných mocí (Klíma a kol., 2009). Obec je pak v tomto smyslu v oblasti územní samosprávy základní jednotkou, přičemž platí, že *vztah obce ke kraji jako vyššímu územnímu samosprávnému celku není vztahem nadřízeného a podřízeného* (Koudelka, 2001, s. 47)

Balík (2008) uvádí, že v českých zemích nabývá pojmem obec dvou základních významů či dimenzí. První dimenze odkazuje k obci jakožto katastrálnímu území, význam druhý pak odkazuje k chápání obce jako společenství občanů. Podle výše uvedeného autora pak určitý rozpor v chápání či pojetí obce – zda je lépe ji chápat jako základní organizační územní jednotku samosprávy či jako společenství nebo pospolitost občanů – jedním ze signifikantních znaků české komunální politiky. Naznačený rozpor se obráží ve volebních kampaních, doprovází explicitně i latentně jednání zastupitelstev i obecné diskuse o politické participaci, je přítomen i při jednání o koalicích. „*Proti sobě se stavějí termíny jako efektivita místní samosprávy a jejich rozhodovacích procesů, racionalita a výhodnost vs. vzájemná pomoc, povinnost a odpovědnost vůči obci apod.*“ (Balík, 2008, s. 15). Z vymezení obce v ZoO (viz výše) je patrné, že český zákonodárce kladl akcent na obě výše uvedené dimenze chápání pojmu obec.

2.1.1 Obecní samospráva

S pojmem obce je nedílně spojen pojem samospráva. Samospráva obcí je zakotvena ve výše naznačeném ustanovení § 100 ústavy. Autoři komentáře k ústavě ČR vymezují samosprávu velmi precizně: „*Samosprávou můžeme rozumět samostatné spravování záležitostí, které se nás bezprostředně dotýkají. Toto spravování vlastních záležitostí nutně předpokládá určitý zákonný rámeček. Ten je v našem právním řádu vytvářen jak ústavními, tak běžnými zákony. Prostřednictvím jednotlivých ustanovení těchto zákonů dochází v našem právním řádu k*

*zákonnému zakotvení práva na samosprávu, kdy s tímto právem je třeba vždy spojovat i odpovědnost za jeho výkon“ (Klíma a kol., 2009, s. 787). Odkazy na samosprávnost obce se dále nalézají v ZoO. Ustanovení § 7 uvádí, že „obec spravuje své záležitosti samostatně“, tj. v samostatné působnosti. Tato samostatnost může být omezena jen za podmínek stanovených zákonem, což konkrétně znamená, že orgány státu, resp. krajské orgány jsou oprávněny do samostatné působnosti obce zasahovat jen těch případech, kdy to vyžaduje ochrana zákona, a pouze takovým způsobem, který stanoví zákon (Ministerstvo vnitra ČR©2022). V praxi tedy obecní samospráva označuje stav, v němž obce mají zákonem zaručené a rovněž zákonem vymezené (ohraničené) oprávnění obstarávat okruh svých záležitostí samostatně a relativně nezávisle na státu, jehož je ovšem nedílnou součástí. Stát je nositelem veškeré veřejné moci, avšak část této moci přenechává jiným subjektům nestátního charakteru, mimo jiné i obci; „*Obec se tedy podílí na výkonu tzv. zbývající veřejné moci, tj. na té části veřejné moci, která zbývá mimo moc státní*“ (Balík, 2008, s.15). Tato „zbývající veřejná moc“ obce/městského obvodu má však svůj základ ve státní moci, je od státní moci odvozena a nemůže s ní být v rozporu.*

V uvedených intencích je obec nositelem určité části veřejné moci ve smyslu veřejnoprávní korporace (Balík, 2008). V rámci detailnější explikace samosprávy se v teorii rozlišuje samospráva územní a zájmová, přičemž v obou případech je existence takové samosprávy spojována s existencí tzv. veřejnoprávní korporace, tedy „*se subjektem veřejné správy, jemuž je svěřena veřejná moc plnit veřejné úkoly*“ (Klíma a kol. 2009, s. 798). Obce společně s kraji reprezentují v České republice veřejnoprávní korporace územní samosprávy (tamtéž). Explicitně je obec jako veřejnoprávní korporace označena i v ustanovení § 2 zákona o obcích. Jako veřejnoprávní korporace je obec právnickou osobou, a to právnickou osobou veřejného práva. Jak však upozorňují Kopecký a kol., ani v zákoně o obcích, ani v jiných právních předpisech není výslovně uvedeno, že obce jsou právnickými osobami. Přiřazení obce k právnické osobě lze podle autorů dovodit z ustanovení § 20 odst. 1 občanského zákoníku, v němž jsou uvedeny charakteristiky právnické osoby. Autoři k tomuto „opomenutí“ zákonodárce uvádějí: „*Je výsledkem nedůslednosti zákonodárce, že výslovně nestanoví, že obce jsou právnickými osobami. Lze se domnívat, že je však lze mezi útvary charakterizovanými v § 20 odst. 1 obč. zák. řadit, neboť i když je zákon výslovně za právnické osoby neoznačuje, z vymezení jejich znaků (vlastní majetek, způsobilost mít práva a povinnosti, odpovědnost vyplývající z právních vztahů) právní osobnost obcí (způsobilost*

mít v mezích právního řádu práva a povinnosti) tedy to, že jsou právníckými osobami, vyplývá“ (Kopecký a kol., 2017, s. 13).

Pro veřejnoprávní korporaci jsou charakteristické mj. následující znaky: i) je právnickou osobou a jako taková je samostatným subjektem práv a povinností, přičemž obzvláště je způsobilá k majetkovým jednáním a za své jednotky je odpovědná; ii) veřejnoprávní korporace je založena zákonem nebo jiným vrchnostenským aktem na základě zákona; iii) veřejnoprávní korporace je nadána mocenskou pravomocí (je ji svěřena mocenská pravomoc) činit vrchnostenské úkony; iv) při plnění svých úkolů má veřejnoprávní korporace jakožto subjekt veřejné správy jistou nezávislost na správních úřadech státu, a to ve vztahu ke svěřeným úkolům oprávnění; v) veřejnoprávní korporace však podléhá státnímu dozoru, avšak pouze v omezené míře v oblastech *„kontroly zákonitosti, popř. hospodaření s finančními prostředky státu“* (Hendrych a kol., 2016, s. 68).

2.1.2 Funkce a nástroje obce/města

Funkce obce se v základu odvíjí od jejího postavení jakožto právnické osoby, což značí, že obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a z důsledků těchto právních vztahů nese odpovědnost (Klíma a kol., 2009).

V obecném vymezení je funkce obce zakotvena ustanovení § 2 odst. 2 zákona o obcích, v němž zákonodárce zavazuje obce k péči o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů. Obec má při plnění svých úkolů rovněž chránit veřejný zájem (Ministerstvo vnitra ČR©2022). Výše uvedené vymezení znamená, že obce jako územní veřejnoprávní korporace nebyly zřízeny primárně za účelem tvorby zisku (jako je tomu u obchodních korporací), nýbrž představují určité společenství osob žijících na vymezeném (ohraničeném) území, které má při své činnosti dbát o rozvoj tohoto území a potřeby svých občanů (v mezích svých možností). Toto vymezení odpovídá definici obce v intencích rakouského profesora K. Gallenta: *„obcí je třeba rozumět jak sociologickou jednotku místního společenství, tak i právnickou osobu, jež vystupuje jako nositel práv a povinností“* (in Klíma a kol., 2009, s. 779). Chránění veřejného zájmu lze pak interpretovat v tom smyslu, že *„při činnosti obcí má být respektován nejen čistě lokální zájem, ale též širší veřejný zájem“* (Kopecký a kol., 2017, s. 13).

Balík ve své práci rozeznává několik základních funkcí obce, které lze vztáhnout i k funkci městského obvodu:

- Funkce sociální – týká se záležitostí majících vztah k zdravotní péči, kultuře, sportu, vzdělávání apod. Příkladem je zřizování a spravování domů pro seniory, mateřských a základních škol, sportovišť, domů kultury, kina, hřbitovů ad.
- Funkce ekonomické – zde patří všechny funkce související s hospodařením městského obvodu, tj. záležitosti týkající se rozpočtu městského obvodu (sestavování rozpočtu schvalování závěrečného účtu a hospodaření podle rozpočtu), dále činnosti související s hospodařením s majetkem (zřizování peněžních fondů), zakládání a rušení právnických osob a organizačních složek územních samosprávných celků, rozhodování o účasti v nadacích a obchodních společnostech a poskytování a přijímání darů.
- Funkce politické – v gesci městského obvodu jsou politické pravomoci: i) vyhlášení a realizace místního referenda, ii) volba a ustavování orgánů obcí, iii) rozhodování o členství v dobrovolných svazcích obcí včetně mezinárodních, iv) vytváření partnerství s dalšími obcemi, v) zřizování obecní policie, vi) udělování čestného občanství, udělování cen, pojmenovávání ulic a dalších veřejných prostranství.
- Funkce ekologické – souvisí se správou města zejména v oblasti odpadového hospodářství (svoz odpadu), patří sem však čištění veřejných prostranství či vysazování zeleně apod.
- Funkce prognostická – zde se řadí úkony spojené s plánováním a budoucností obce jako jsou zejména schvalování programu rozvoje obce, územního plánu přijímání koncepčních dokumentů v oblasti politického, ekonomického sociálního, právního či organizačního rozvoje (Balík, 2008).

Pro plnění všech výše uvedených funkcí mají obce/městské obvody k dispozici řadu nástrojů. Opřít se mohou o pravomoci jako jsou usnesení zastupitelstva či rady, uzavření smlouvy, pravomoci v oblasti práva zahrnující vydávání obecně závazných vyhlášek v záležitostech samostatné působnosti a ukládání sankcí (Balík, 2008).

2.2 Statutární město (ve vztahu k městskému obvodu)

Specifikum statutárních měst ve srovnání s „běžnými“ městy spočívá zejména v možnosti členit své území na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy (Balík, 2009).

Zákonodárce v právní úpravě považuje statutární města za města se zvláštním významem a jako taková je v ZoO explicitně vyjmenovává. Postavení statutárního města tak nelze získat jinak než zákonem, avšak žádná právní úprava v ČR „*nestanoví žádná výslovná kritéria, podle nichž by byly posuzovány předpoklady pro získání takového postavení*“ (Kopecký a kol., 2017, s. 8).

Jak bylo naznačeno výše, ustanovení § 2 odst. 4 ZoO stanoví, že „*území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy*“ (Ministerstvo vnitra ČR©2022). Je to právě zákonodárcem zvolený pojem „statutární“, který odkazuje ke skutečnosti, že vnitřní poměry statutárního města věcech správy jsou upraveny statutem vydávaným formou obecně závazné vyhlášky. Pro statutární města je tedy charakteristické, že mají možnost – nikoli však povinnost – upravit si své vlastní vnitřní členění na městské obvody nebo městské části, což má pro vykonávanou veřejnou správu takového statutárního města řadu praktických důsledků. Pokud statutární města možnost členění na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy využijí, dochází k zavedení dvoustupňové soustavy správy statutárních měst, což má své důsledky na vnitřní organizaci takového statutárního města (Potěšil a kol., 2019). Jak upozorňují autoři recentního komentáře k zákonu o obcích, zavedení tohoto dvojstupňové samosprávy statutárních měst „*však neznamená, že statutární města mají vzhledem ke svému specifickému postavení „více samosprávy“ než jiná města, resp. obce* (Potěšil a kol., 2019, s. 30).

V úvodu této kapitoly bylo zmíněno, že v současné době zákon o obcích přiznává „výsadu“ statutárního města 26 městům ČR; statutárními městy jsou všechna krajská města, mezi nimi tedy i Plzeň. Od „běžných“ měst se statutární města odlišují v několika základních charakteristikách:

- Odlišné označování orgánů – primátor místo starosty a magistrát místo městského úřadu, a to bez ohledu na to, zda je statutární město územně členěno či nikoli (Kopecký a kol. 2017).

- Dvoustupňová organizace statutární město a městský obvod – v případě územně členěných statutárních měst přistupuje k orgánům statutárního města (zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát, zvláštní orgány) druhá úroveň orgánů městského obvodu/městské části (§ 5 odst. 2 ZoO) (viz následující podkapitola).
- Magistrát statutárního města je zpravidla nadřízeným a odvolacím orgánem vůči úřadům městských obvodů (§ 139 odst. 5). Autoři komentáře k zákonu o obcích v této souvislosti upozorňují, že *„právě až ze statutu lze zjistit pravomoc orgánů statutárního města a městských obvodů nebo městských částí na úseku samostatné a přenesené působnosti“* (Potěšil a kol., 2019, s. 31).

Ve statutárním městě plní funkci místostarosty (místostarostů) náměstek (náměstci) primátora. Ve statutárním městě se zřizuje funkce tajemníka magistrátu, který je zaměstnancem města. Tajemníka magistrátu jmenuje a odvolává primátor se souhlasem ředitele krajského úřadu (Čmejrek, 2008).

Detailněji postavení statutárních měst a městských obvodů upravují ustanovení § 130 až 146 zákona o obcích.

2.2.1 Statut

Jak bylo naznačeno výše, vnitřní poměry ve věcech samosprávy jsou územně členěná statutární města povinna upravit statusem vydaného ve formě obecně závazné vyhlášky; *„ta města, která jsou územně členěná, upravují své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce (od toho je název statutární)“* (Balík, 2009, s. 22).

Ve statutu dané statutární město stanoví zejména¹:

- Vymezení pravomocí – zde se řadí zejména: i) výčet jednotlivých městských obvodů a vymezení jejich území, ii) určení jednotlivých pravomocí na úseku samostatné a přenesené působnosti zvlášť pro město a zvlášť pro daný městský obvod, respektive pravomocí orgánů města a pravomocí orgánů městského obvodu, iii) rozsah oprávnění městských obvodů a zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky.
- Vzájemnou součinnost – tj. vzájemnou součinnost mezi orgány města a orgány městských obvodů, konkrétněji: i) způsob projednání návrhů obecně závazných vyhlášek

¹ Níže uvedené platí i pro městské části, ovšem s ohledem na stanovené cíle práce budeme v následujícím textu zmiňovat pouze městský obvod.

a nařízení města s městskými obvody včetně způsobu zveřejňování vyhlášek a nařízení v městských obvodech, ii) způsoby projednání územně plánovací dokumentace města a programu rozvoje města s městskými obvody

- Finanční a hospodářské náležitosti – ve statutu je upraven zejména: i) majetek města, který se svěřuje městským obvodům, ii) zdroje peněžních příjmů městských, iii) určení druhů výdajů v souvislosti s plněním úkolů v samostatné a přenesené působnosti městských obvodů (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Statut může obsahovat i další ustanovení. Kopecký a kol. (2017) k obligatornosti obsahu statusu uvádějí, že status by měl obsahovat minimálně skutečnosti uvedené v písmenech a) až e) § 130 ZoO, tj.: výčet jednotlivých městských obvodů, vymezení pravomoci na úseku samostatné a přenesené působnosti, vzájemnou součinnost a zdroje peněžních příjmů městských obvodů. Další vymezení dotváří podle uvedených autorů celkový obraz „dvoustupňové“ struktury územně členěných statutárních měst (Kopecký a kol., 2017).

2.2.2 Forma vymezení pravomocí města a městského obvodu

Jedním z nejdůležitějších bodů statusu je vymezení pravomocí. Podle stanoviska odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 20/2009 se územně členěnému statutárnímu městu se při svěřením kompetencí městským obvodům nabízejí tři základní variantní formy.

- Statut odkáže na příslušná ustanovení zákona o obcích či ustanovení jiných obecně závazných právních předpisů v platném a aktuálním znění. Určitou nevýhodou této formy je skutečnost, že statut neobsahuje konkrétní znění svěřované pravomoci, nýbrž pouze odkazy na dané zákonné předpisy, s nimiž se musí kompetentní pracovníci městského obvodu seznámit. Dále je nezbytné statut aktualizovat při novelizaci příslušných právních norem.
- Statut odkáže na zákon v jeho znění platném k datu stanovenému ve statutu – při aplikaci statutu se tedy použijí zákonné normy platné ke stanovenému datu. I tato varianta má určitá rizika. Pokud novelizace zákona zavede změnu kompetencí, nemůže ji orgán městského obvodu vykonávat kompetenci, kterou mu zákon již nepřiznává, i když mu příslušela podle znění zákona, na něž je odkazováno ve statutu.

- Statut vymezuje svěřeni pravomocí orgánům městských obvodů v podobě jejich konkrétního slovního vyjádření (in Potěšil a kol., 2019).

2.3 Městský obvod

V této části teoretického oddílu diplomové práce se zaměříme na územně-samosprávné jednotku, které jsou předmětem analýzy v praktické části diplomové práce.

V zákoně o obcích jsou v ustanoveních § 20 a § 5 odst. 2 uvedeny základní náležitosti městského obvodu²

- Městský obvod v územně členěném statutárním městě lze zřídit nebo zrušit na základě rozhodnutí zastupitelstva města (§ 20, odst. 1 ZoO)
- Městský obvod je organizační jednotkou města (§ 20, odst. 2 ZoO)
- Městský obvod lze připojit k jinému městskému obvodu prostřednictvím referenda upraveného v § 20 odst. 1 ZoO
- Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu (§ 5, odst. 2 ZoO).
- Dalšími orgány městského obvodu jsou: i) rada městského obvodu, ii) starosta, iii) úřad městského obvodu a iv) zvláštní orgány městského obvodu (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Potěšil a kol. (2019) v komentáři k zákonu o obcích uvádějí, že teorie shodně poukazuje na problematičnost městských obvodů z hlediska výkonu samostatné i přenesené působnosti, a to zejména s ohledem na skutečnost, že ústava ČR přiznává právo na samosprávu územním samosprávným celkům, a nikoliv jejich částem. Jako problematické spatřují autoři komentářů k ZoO (Potěšil a kol., 2019; Kopecný a kol., 2017) že v ústavě nejsou upravena statutární města, resp. zastupitelstva městských obvodů statutárních měst: *„U orgánů městských obvodů či městských částí je třeba poznamenat, že vzhledem k tomu, že Ústava nezná institut statutárních měst a hovoří toliko o obecní (a dále „nadobecní“) samosprávě, je postavení orgánů městských obvodů z ústavněprávního hlediska (jako orgánů „podobecní“ samosprávy) v jistém smyslu diskutabilní* (Kopecný a kol., 2017, s. 13)

² I zde níže uvedené platí i pro městské části.

Problematicčnost postavení městských obvodů je tedy založena na skutečnosti, že zákonodárce nepřikl městským obvodům postavení obce či veřejnoprávní korporace, neboť městské obvody jsou organizační jednotkou města (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004; viz též § 20 odst. 2 ZoO), přičemž svou působnost odvozují městské obvody od statutárního města na základě statutu (Potěšil a kol., 2019). Městské obvody jsou ve srovnání s obcemi nadány v některých případech menšími pravomocemi. Například významným limitem městského obvodu je nemožnost vydávat vlastní právní předpisy, tj. obecně závazné vyhlášky a nařízení (§ 134 odst. 2. ZoO). Pro dvoustupňové územní členění statutárních měst je dále např. příznačná specifická v označování orgánů ve srovnání s běžnými městy. Důležitá je přesnost označování záhlaví jednotlivých písemností vyhotovovaných příslušnými orgány a věnování pozornosti obsahu úředních razítek tak, aby bylo jasné, zda je daný dokument vyhotoven městem nebo městským obvodem (Kopecký a kol., 2017).

Souhrnně lze k postavení městských obvodů s ohledem na ustanovení § 134 odst. zákona o obcích konstatovat, že ve všech případech právního jednání městských obvodů (bez ohledu na to, zda jde o výkon přenesené nebo samostatné působnosti (viz níže) **nevystupují městské obvody vlastním jménem na vlastní odpovědnost**, ale vždy jednají za statutární město (jehož obvodem jsou), tzn. jménem statutárního města a na jeho odpovědnost. Je to dáno tím, že městské obvody jsou organizační jednotkou statutárního města a samy tak nemají právní subjektivitu, tzn. schopnost samy vystupovat jako subjekt práva - tu má až statutární město jako právnická osoba ve smyslu veřejnoprávní korporace (Potěšil a kol., 2019, s. 767-768). Pro praxi to znamená, že například v případě kupní smlouvy uzavírané městským obvodem je smluvní stranou statutární město. Obdobná pravidla platí i veřejnoprávní vztahy, např. například při uzavření veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu městského obvodu je stranou opět statutární město. Městské obvody dále nedisponují ani aktivní věcnou legitimací v soudním řízení (Potěšil a kol., 2019).

Přes výše uvedené postavení a naznačená specifika však z pohledu obecního zřízení je dle Kopeckého a kol. (2017) orgánům městských obvodů v zásadě třeba přiznat analogické postavení jako orgánům obcí. Platí zde však určité podmínky: i) působnost a pravomoc městských obvodů se vztahuje vždy jen na území vymezené statutem toho kterého územně členěného statutárního města; ii) rozsah působnosti, pravomoci a výkonu pravomoci je ohraničen jednak zákonem a dále vždy příslušným statutem (Kopecký a kol., 2017, s. 14)

V následujícím textu prezentujeme ty části ustanovení § 130 až 146 ZoO, které se přímo týkají městského obvodu a součinnosti městského obvodu orgány města.

2.3.1 Vymezení kompetencí a součinnost městského obvodu s městem

Potěšil a kol. k problematice součinnosti uvádějí, že pokud se statutární město dobrovolně rozhodne k územnímu členění, měly by městské obvody „*považovat za vzájemné partnery a spolupracovníky, a nikoliv za soupeře a konkurenty. Spojujícím prvkem je totiž řádný výkon veřejné správy*“ (Potěšil a kol., 2019, s. 756).

Jak bylo uvedeno výše, bližší vymezení vzájemné součinnosti mezi orgány územně členěného statutárního města a orgány městských obvodů je obligatorním bodem statutu.

Do gesce „součinnosti“ patří i důležité určení způsobu, jakým statutární město projedná s městským obvodem své obecné návrhy, závazné vyhlášky a nařízení a dále způsob zveřejnění těchto dokumentů v městských obvodech. Ve statutu by měl být určen i způsob součinnosti statutárního města s městským obvodem v oblasti územně plánovací dokumentace, kam se v případě statutárních měst řadí územní plán a regulační plán (Potěšil a kol., 2019).

Do oblasti kompetencí a součinnosti lze zařadit i oblast závaznost usnesení zastupitelstva a rady statutárního města pro městský obvod. Zákon o obcích stanoví, že usnesení zastupitelstva a rady statutárního města v záležitostech, které nebyly zákonem nebo statutem městskému obvodu svěřeny, jsou pro orgány městských obvodů závazná. Důležité zde je, že pro městský obvod jsou závazná pouze ta usnesení, která vydalo zastupitelstvo nebo rada územně členěného statutárního města; na usnesení vydaná dalšími orgány statutárního města se ustanovení § 136 ZoO nevztahuje (Potěšil a kol., 2019).

2.3.2 Majetkové, ekonomické a hospodářské aspekty městského obvodu

Jak uvádí Balík, „*pokud by měly být samosprávné jednotky skutečně finančně nezávislé na širším společenském mechanismu (státu, kraji), měly by mít garantovanou možnost příjmů, jejichž způsob výběru a strukturu si samy určují (v převážné většině by šlo o místní daně). Taková situace by však zřejmě hrozila dezintegrací státu, a tak se obvykle přistupuje k určité kombinaci příjmů od státu a vlastních příjmů*“ (Balík, 2008, s. 23).

Výše uvedené se týká financování obcí a měst; majetek obce/města, se kterým má právo nakládat, je jedním z pojmových znaků samosprávy (Potěšil a kol., 2019). Jak bylo uvedeno výše, obec jakožto veřejnoprávní korporace má vlastní majetek (§ 2 ZoO) se kterým hospodaří v souladu s ustanoveními § 46 ZoO, avšak **městský obvod veřejnoprávní korporací není**, nýbrž je toliko organizační jednotkou města (§ 20, odst. 2 ZoO), což má na financování městského obvodu zásadní vliv (Potěšil a kol., 2019); z hlediska ekonomických zdrojů k zabezpečení výkonu veřejné správy je městský obvod závislý na statutárním městu.

Ve statutu by mělo statutární město určit zdroje peněžních příjmů městského obvodu a druhy výdajů v souvislosti s plněním úkolů v samostatné a přenesené působnosti. Statut by měl obsahovat vymezení toho majetku statutárního města, který se městskému obvodu svěřuje. Ve statutu by rovněž nemělo absentovat rozsah oprávnění městského obvodu při nakládání s majetkem a při výkonu související práv. K výkonu souvisejících práv souvisejících s majetkem se vyjádřil i Nejvyšší soud, který ve svém usnesení³ konstatoval, že starosta městského obvodu může – bez nutnosti dalšího zmocnění primátorem – udělit plnou moc advokátovi v soudním řízení týkajícím se majetku ve správě městského obvodu (pokud to umožňuje statut města) (in Potěšil a kol., 2019).

Zákon o obcích v ustanovení § 132 stanovuje podmínky, za nichž může statutární město na základě rozhodnutí zastupitelstva **odejmout** městskému obvodu věc svěřenou z vlastnictví statutárního města. Jedná se o odejmutí: i) na základě vyvlastnění podle zvláštního právního předpisu (zpravidla stavebního zákona; Kopecký a kol, 2017), ii) pokud s tím městský obvod souhlasí, nebo iii) pokud městský obvod při nakládání s touto věcí porušuje právní předpisy a současně neodstraní tyto nedostatky ve lhůtě stanovené statutárním městem (lhůta nesmí být kratší než 60 dnů). Potěšil a kol. (2019) v této souvislosti považují tuto pravomoc statutárního města za logickou. Pokud zastupitelstvo statutárního města rozhoduje o svěření majetku městským obvodům včetně stanovení rozsahu oprávnění pro nakládání s ním, musí zastupitelstvo statutárního města schvalovat i případné odejmutí majetku. Uvedení autoři upozorňují, že pro odnětí věci nestačí schvalující usnesení zastupitelstva statutárního města, odejmutí svěřené věci by totiž mělo být realizováno prostřednictvím změny statutu.

Podle § 132 odst. 1 věty druhé zákona o obcích lze věc městskému obvodu odejmout za předpokladu, že s tím městský obvod souhlasí. Potěšil a kol. (2019) podotýkají, Nutno ovšem

³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1393/2004

že k odejmutí věci je tedy nutné na straně jedné rozhodnutí zastupitelstva statutárního města, na straně druhé souhlas příslušného orgánu městského obvodu; není tedy možné, aby se městský obvod svěřeného majetku vzdal jednostranně, bez rozhodnutí zastupitelstva statutárního města.

2.3.3 Výkon samostatné a přenesené působnosti městského obvodu

Zákon o obcích člení obecně působnost obce/města do dvou základních okruhů, na pravomoci přirozené a pravomoci svěřené. **Přirozenou (samostatnou) působností** se rozumí vše, co se týká samotného zájmu obce/města a co může obec/město vykonávat samostatně. **Přenesená působnost** městského se týká vymezených veřejných záležitostí, které primárně náleží státu jako celku, které však stát delegoval na obec jakožto organizační jednotku – v tomto smyslu vykonává obec/město přenesenou státní správu (Balík, 2008). K zásadním rozdílům mezi samostatnou a přenesenou působností patří:

- **Odpovědnost a financování:** v samostatné působnosti je obec plně sama odpovědná, přenesená působnost obci zahrnuje výkon státní správy, na který dostává od státu tzv. příspěvek na výkon státní správy.
- **Právo a povinnost – územní samosprávné celky** mají právo na samosprávu, kdežto přenesená působnost obcí je jejich povinností.
- **Legislativa** – v samostatné působnosti se obce řídí při vydávání právních předpisů zákony a jinými právními předpisy, v přenesené působnosti navíc také směrnicemi a nařízeními ústředních správních úřadů.
- **Samostatnost vs. podřízenost** – ve výkonu samostatné působnosti není obec podřízena žádnému vyššímu orgánu, kdežto u přenesené působnosti ano.
- **Odpovědnost za škodu** – pokud vznikne při výkonu samostatné působnosti škoda, tak je za ni odpovědná obec, v oblasti přenesené působnosti za ni odpovídá stát (Trávníček a kol., 2005).

Balík ve vztahu k působnostem obce/města upozorňuje na napětí mezi samostatnou a přenesenou působností, kdy stát v některých případech přistupovat k některým záležitostem samostatné působnosti jako k přenesené. Jako příklad uvádí autor oblast čištění odpadních vod. Tato oblast je upravena evropským právem (směrnice Rady EU ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod; 91/271/EHS). Čištění odpadních vod spadá do

samostatné působnosti obcí, avšak v okamžiku vstupu ČR do EU se z „*něj stala nikoli pravomoc obce rozhodnout, zda bude mít čističku s kanalizací, ale povinnost, kterou na ni přeložila vláda*“ (Balík, 2008, s. 18). Balík (2008) uvádí i další oblasti ingerence státu do samostatné působnosti obce, např. školství, územní plánování ad.

2.3.3.1 Samostatná působnost obce/města

K pochopení specifického postavení městského obvodu v oblasti samostatné působnosti je nezbytné alespoň v krátkosti zmínit náležitosti, které zákonodárce obecně svěřil do samostatné působnosti obce/města.

V platném znění ZoO vymezuje samostatnou působnost obce/města ustanovení § 35 až 37. Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce/města a občanů obce/města (výjimku tvoří záležitosti, které jsou zákonem svěřeny krajům nebo správním orgánům nebo které patří do přenesené působnosti obce/města) jako jsou *uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku* (§ 35 odst. 2 ZoO). Obce/města mohou zřizovat obecní policii, udělovat čestné občanství, udělovat ceny obce/města či ocenit významné životní události svých občanů (§ 36 ZoO).

Do samostatné působnosti města/obce patří náležitosti spojené s kompetencemi zastupitelstva a rady obce/města. Jednou ze základních pravomocí v působnosti obce/města je **vydávání obecně závazných vyhlášek**, při jejich vydávání se však musí řídit zákonem (§ 35 odst. 3 ZoO). Rozsáhlé pravomoci zastupitelstva v samostatné působnosti obce/města upravují ustanovení §§ 84 a 85 zákona o obcích. Mezi nejdůležitější lze zařadit vyhrazené pravomoci: a) schvalovat program rozvoje, b) schvalovat rozpočet, závěrečný účet a účetní závěrku, c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, d) zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky, schvalovat jejich zřizovací listiny, e) rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob (schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy ad.); f) delegovat zástupce na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má městský majetkovou účast; g) určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, h) zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, ch) volit z řad členů zastupitelstva starostu, místostarosty a další členy rady městského obvodu (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady městského obvodu ad. (Ministerstvo vnitra ČR©2022). Zastupitelstvu je v samostatné působnosti obce/města

vyhrazeno i rozhodování o zákonem určených právních jednání, jako jsou mj.: i) nabývání a převod hmotných nemovitých věcí (s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací), ii) převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce, iii) poskytování věcných a peněžních darů, iv) poskytování dotací a návratných finančních výpomocí fyzickým nebo právnickým osobám, v) vzdání se práva a prominutí dluhu, vi) zastavení movitých věcí nebo práv a další náležitosti uvedené v § 85 zákona o obcích (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Samostatná působnost obce/města vykonávaná radou obce/města je vykonávána v souladu s ustanovením § 102 zákona o obcích. Rada obce/města zabezpečuje rozhodování v těch záležitostech patřících do samostatné působnosti obce/města, které nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo. Rada může tyto pravomoci svěřit starostovi nebo obecnímu/městskému úřadu (a to zčásti nebo zcela). Rada rovněž může rozhodování o právních jednáních souvisejících s činností obecní policie svěřit městské policii (§ 102a ZoO). Radě je **v samostatné působnosti obce/města** mj. vyhrazeno: i) zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, ii) plnit úkoly zakladatele/zřizovatele vůči právním subjektům zřízeným zastupitelstvem, iii) rozhodovat ve věcech obce/města jako jediného společníka obchodní společnosti, iv) vydávat nařízení obce/města, v) stanovit rozdělení pravomocí v obecním/městském úřadu, vi) zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního/městského úřadu, vii) jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu (na návrh tajemníka obecního/městského úřadu), viii) zřizovat a zrušovat komise rady obce/města a jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy, ix) kontrolovat plnění úkolů v oblasti samostatné působnosti obce/města a přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním/městským úřadem v samostatné působnosti a komisemi, x) stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním/městském úřadu a v organizačních složkách obce/města, xi) stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností, xii) schvalovat organizační řád obecního úřadu ad., xiii) schvalovat účetní závěrku příspěvkové organizace zřízené obcí/městem ad. (§ 102 ZoO) (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

2.3.3.2 Samostatná působnost městského obvodu

Jak bylo uvedeno výše, některé pravomoci určené zastupitelstvu obce (města) pro zastupitelstvo městského obvodu neplatí. Jedná se zejména o nemožnost vydávat obecně

závazné vyhlášky nebo nařízení (§ 134 odst. 2). Právní předpisy tak mohou vydávat pouze statutární města, resp. jejich orgány (Potěšil a kol., 2019).

Svěření výkonu samostatné působnosti městského obvodu statutem upravuje § 131 zákona o obcích. ZoO zde demonstrativně uvádí výčet pravomocí, které statutární město může na úseku samostatné působnosti městskému obvodu svěřit. Jedná se o:

- a) schvalování programu rozvoje městského obvodu,
- b) rozhodování o v zákoně (§ 133 odst. 1 ZoO) vyjmenovaných právních jednáních majetkoprávní povahy, mj: o b₁) převod a zastavení nemovitých věcí z majetku města svěřeného městskému obvodu, b₂) převod a zastavení movitých věcí a práv, b₃) postoupení pohledávek, b₄) vzdání se práva a prominutí dluhu, b₄) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, b₅) peněžitých i nepeněžitých vkladů do právnických osob, b₆) majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob, b₇) dohodě o splátkách, b₈) uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčkách, b₉) poskytování věcných a peněžitých darů fyzickým a právnickým osobám, b₁₀) poskytování dotací a návratných finančních výpomocí spolkům, humanitárním organizacím a jiným subjektům působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí
- c) zřizování trvalých a dočasných fondů městského obvodu;
- d) výkon funkce zaměstnavatele pro zaměstnance zařazené do úřadu nebo organizační složky městského obvodu (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Jak uvádějí Potěšil a kol. (2019) výše uvedené pravomoci statutární město může, ale nemusí městskému obvodu svěřit; „*jde o právo a nikoliv povinnost statutárního města svým statutem svěřit městskému obvodu nebo části zabezpečování daného okruhu otázek ze samostatné působnosti*“ (Potěšil a kol., 2019, s. 757). Okruh svěřených pravomocí městskému obvodu se odvíjí od představy zastupitelstva statutárního města, do jaké míry bude chtít samostatnou působnost vykonávat ze své úrovně, a tedy i do jaké míry svěří pravomoci a odpovědnost samostatné působnosti městským obvodům. Kopecký a kol. (2017) k uvedenému uvádějí, že v tomto směru se bude praxe jednotlivých územně členěných statutárních měst lišit.

Výčet záležitostí uvedených v § 131 ZoO není úplný, což znamená, že statutární město může ve statutu svěřit městskému obvodu i jiné okruhy ze samostatné působnosti. Výjimku tvoří

okruhy, které přímo zakazuje zákon o obcích, jako výše uvedená nemožnost vydávání obecně závazných vyhlášek městskými obvody (Potěšil a kol., 2019).

Schvalování programu rozvoje městského obvodu patří do pravomoci zastupitelstva městského obvodu (§ 84 odst. 2 písm. a)). Jak uvádějí Potěšil a kol. (2019) povinnou existenci takto označeného plánovacího dokumentu neobsahuje žádný zákon. Proto vzhledem ke skutečnosti, že obsah programu městského obvodu (obce obecně) není v žádném předpise vymezen, je nutné za takový dokument s povinným schvalováním zastupitelstva považovat každý dokument zabývající se rozvojem obce.

Rozhodování městského obvodu o právních jednáních majetkoprávní povahy se opět odvíjí od obsahu statutu, v němž může statutární město svěřit městskému obvodu rozhodování o jmenovitě vymezených právních jednáních. U svěřených právních jednáních však vždy platí, že je sice provádí městský obvod, ale vždy za statutární město (Kopecký a kol. 2017). S ohledem na ustanovení § 134 ZoO totiž platí, že městské obvody jednají za statutární město jen v záležitostech svěřených jim zákonem a v mezích zákona statutem. Jinými slovy to znamená, že *„městské obvody územně členěného statutárního města nevystupují ve stanovených právních vztazích jménem svým (nejedná se o svébytné právnické osoby), nýbrž jménem statutárního města, což platí i pro vystupování v rámci svěřených právních jednání“* (Potěšil a kol., 2019, s. 766).

Zřizování trvalých a dočasných fondů městského obvodu (§ 84 odst. 2 písm. c ZoO) je další pravomocí zastupitelstva městského obvodu. Jedná se o fondy, které slouží k financování určitých aktivit mimo rozpočet městského obvodu. Podrobnější úpravu fondů zákon o obcích nestanovuje, příkladem možného použití peněžního fondu městského obvodu je příspěvek pro členy zastupitelstva městského obvodu (Potěšil a kol., 2019).

Poslední explicitně stanovené svěřené oprávnění městského obvodu v samostatné působnosti se týká výkonu funkce zaměstnavatele pro zaměstnance zařazené do úřadu nebo organizační složky městského obvodu. Ustanovení § 140 odst. 3 stanoví, že v městských částech se zřizuje funkce tajemníka městského obvodu. Platí to však pouze pro ty městské obvody, jejichž orgánům je zcela nebo zčásti svěřena přenesená působnost, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají pověřené obecní úřady nebo obecní úřady s rozšířenou působností (viz následující podkapitola). O tom, zda je či není městskému obvodu zcela nebo alespoň zčásti svěřena přenesená působnost v rozsahu pověřeného obecního úřadu nebo obecního úřadu

obce s rozšířenou působností je klíčový obsah statutu (Potěšil a kol, 2019). Tajemníka úřadu městského obvodu jmenuje a odvolává starosta se souhlasem tajemníka magistrátu. V případě, že tajemník magistrátu nevysloví s jmenováním (i odvoláním) tajemníka městského obvodu souhlasí, je takové právní jednání neplatné. Jiná specifika uvedená úprava jmenování tajemníka úřadu městského obvodu oproti obecné úpravě jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu (§ 110 ZoO) neobsahuje (Kopecký a kol., 2017) (detailněji viz podkapitola orgány městského obvodu).

2.3.3.3 Přenesená působnost městského obvodu

Obecně je přenesená působnost obce/města upravena v ustanovení § 11 ZoO. Zákon umožňuje takové obci/městu, které jsou k tomu zmocněni, vydávat na základě zákona a v jeho mezích nařízení obce/města. Zmocnění spočívá v kritériu určení, zda je obec zařazena mezi obce s rozšířenou působností. Detailněji je přenesená působnost obce/města rozvedena v § 61 ZoO, který určuje možné varianty přenesené působnosti: a) přenesená působnost je vykonávána orgány obce/města na základě zákona o obcích, v této variantě je pak území obce správním obvodem, b) přenesená působnost je vykonávána obecním/městským úřadem v rozsahu jeho pověření, přenesená působnost je vykonávána obecním/městským úřadem s rozšířenou působností (Ministerstvo vnitra ČR©2022). Balík (2009) ve své práci uvádí osm skupin obcí členěných dle míry přenesené působnosti, přičemž specifíkem statutárních měst v přenesené působnosti je povinnost pořizovat územní energetickou koncepci.

Speciální ustanovení pro přenesenou působnost městského obvodu jsou uvedena v § 139 zákona o obcích. Zákon stanovuje, že orgány statutárních měst vykonávají více variant přenesené působnosti. Jakožto města zvláštního významu je statutárním městům svěřen nejvýznamnější rozsah přenesené působnosti (přenesená působnost obcí s rozšířenou působností) a současně je statutárním městům zákonem svěřována „nižší“ oblast přenesené působnosti (přenesená působnost svěřená pověřeným obecním úřadům). Orgány městských obvodů pak vykonávají takovou přenesenou působnost, kterou vykonávají orgány obcí (podle zvláštních zákonů). Pro rozsah přenesené působnosti městských obvodů tedy v zásadě platí, že jejich orgány ve „výchozím rozměru“ disponují přenesenou působností jinak příslušející k výkonu orgány „běžných“ obcí (Kopecký a kol., 2017). Statutární město však může ve statutu svěřit městskému obvodu i „vyšší“ úroveň přenesené působnosti (Potěšil a kol., 2019); v souladu s § 139 odst. 2 ZoO může být statutem na městské obvody

(a to třeba i jen na některé z nich), převeden výkon některých působností, které jinak přísluší i) pověřeným obecním úřadům nebo dokonce ii) obcím s rozšířenou působností. „V těchto případech však již nelze takovouto přenesenou působnost převést „zcela“, ale takto může být převáděna jen tzv. „některá“ přenesená působnost“ (Kopecký a kol., 2017, s. 319).

Městskému obvodu může být statutárním městem svěřeny i další pravomoci. Zákon v § 139 odst. 3 stanoví, že pokud je to účelné, vyhradí statutární město (v oblasti přenesené působnosti orgánů obcí) městskému obvodu některé činnosti magistrátu města. Případně může statutární město určit, že některé působnosti přenesené pravomoci budou vykonávat orgány jiných městských obvodů. Statutární město tímto může např. výkon profesně náročných agend přenesené působnosti soustředit u orgánů „větších“ městských obvodů. Kopecký a kol. (2017) k výše uvedené možnosti „rozložení“ a asymetrickému řešení přenesené působnosti v podmínkách územně členěných statutárních měst uvádějí, že zákonodárce měl touto úpravou na zřeteli především co nejvíce efektivní výkon přenesené působnosti v rámci statutárních měst. Jako podmínku výše uvedených variant svěřeni přenesené působnosti zákon stanoví, že městský obvod bude s takovýmto postupem statutárního města souhlasit; zúžení nebo rozšíření pravomoci ve věcech přenesené působnosti městského obvodu ze strany statutárního města tedy podléhá souhlasu městského obvodu (Potěšil a kol., 2019).

Při samotném výkonu přenesené působnosti se z městského obvodu stává správní obvod. Pro výkon přenesené působnosti městského obvodu platí tedy z povahy věci obdobná pravidla a obdobné podmínky jako při výkonu přenesené působnosti u obcí obecně (Kopecký a kol., 2017). Znamená to, že svěřenou přenesenou působnost je městský obvod povinen zabezpečit. V souvislosti s výkonem přenesené působnosti ve smyslu správního řízení vykonávaného orgány městského obvodu je třeba stanovit pravidla pro instanční vztahy při takovém správním řízení. Vychází se zde ze specifčnosti územně členěných statutárních měst; rozhodnutí orgánů městského obvodu ve správním řízení přezkoumává magistrát, přičemž přezkoumání rozhodnutí ve správním řízení vedené orgány městského obvodu může být i svěřeno zvláštnímu orgánu města (§ 139 odst. 5 ZoO). Jak uvádějí Kopecký a kol. (2017) uvedená pravidla pro určení příslušnosti v instančních vztazích platí i pro případy, kdy orgány městského obvodu rozhodují ve správním řízení ve věcech náležejících do výkonu samostatné působnosti.

S výkonem přenesené působnosti je spojen finanční příspěvek, který městský obvod obdrží od statutárního města (§ 139 odst. 4 ZoO). Potěšil a kol. (2019) v této souvislosti upozorňují, že městský obvod má přitom právo pouze na příspěvek, nikoliv na úhradu veškerých nákladů vzniklých při výkonu přenesené působnosti.

2.3.4 Orgány městského obvodu

Orgány městského obvodu neboli komunální instituce (Jüptner 2003) a jejich vztahy jsou vymezeny zákonem o obcích. Orgány městského obvodu nejsou v hlavě zákona o obcích speciálně upraveny, platí tedy pro ně obecná ustanovení zákona o obcích; „*nestanoví-li tato hlava zákona výslovně jinak, platí pro statutární města, jejich městské obvody a městské části ustanovení ostatních hlav zákona*“ (§ 146 ZoO; Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Městský obvod (územně členěného statutárního města) je spravován zastupitelstvem městského obvodu, přičemž dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu (§ 5 odst. 2 ZoO). Orgánem městského obvodu je též komise, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

Jak bylo naznačeno výše, orgány městského obvodu nejsou specificky upraveny v hlavě osmé, proto pro ně platí obecná ustanovení týkající se orgánů obce a města; „*obecní zřízení, byť to z jeho názvu výslovně nevyplývá, se svým obsahem obdobně vztahuje i na městyse, města a statutární města*“ (Kopecký a kol., 2017, s. 12)

Orgány městského obvodu realizují jak samostatnou, tak i přenesenou působnost, s výjimkou případů v samostatné působnosti řešených místním referendem (Klíma a kol., 2009). Sídlem orgánů je sídlo úřadu městského obvodu jakožto jednoho z orgánů městského obvodu (Kopecký a kol., 2017).

2.3.4.1 Zastupitelstvo městského obvodu

Základním orgánem městského obvodu je zastupitelstvo městského obvodu, které je přímo voleno přímo občany v obecních volbách (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). „*Zastupitelstvo je jakýmsi obecním parlamentem*“ (Jüptner 2003, s. 9). Důležitost zastupitelstva vyplývá i ze skutečnosti, že je to jediný orgán, který je upraven i v Ústavě České republiky; v ustanovení čl. 101 odst. 1 Ústava určuje zastupitelstvo jako orgán, který samostatně spravuje obec (Klíma a kol., 2009). Zakotvením zastupitelstva do Ústavy je

podle Potěšila a kol. (2019) zdůrazněna jeho klíčová role, která je na ústavní úrovni podpořena čl. 102 a 104 Ústavy; dle dotčených ustanovení jsou členové zastupitelstev voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, přičemž funkční období zastupitelstva je čtyřleté.

Mandát člena zastupitelstva městského obvodu vzniká zvolením, k němuž dojde ukončením hlasování ve volbách do městského obvodu. Člen zastupitelstva městského obvodu vykonává svůj mandát osobně a není přitom vázán žádnými příkazy. Funkce člena zastupitelstva je veřejnou funkcí. Člen zastupitelstva městského obvodu má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu, radě, výborům a komisím městského obvodu návrhy na projednání, vznášet dotazy, připomínky. Má rovněž kompetenci dávat podněty na radu městského obvodu a její jednotlivé členy, „*na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila* (Čmejrek, 2008, s. 36).

Podrobnosti o jednání zastupitelstva stanoví jednací řád, který je v souladu s § 96 ZoO zastupitelstvo městského obvodu povinno vydat (Klíma a kol., 2009). Zastupitelstvo městského obvodu vykonává statutem svěřené nejdůležitější pravomoci v oblasti samostatné působnosti městského obvodu. Zastupitelstvo, jehož jednání jsou veřejná, se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce (§ 92 ZoO). Starosta je též povinen svolat zasedání v případě, že o to požádá alespoň jedna třetina členů zastupitelstva obce nebo hejtman kraje (Klíma a kol., 2009). Usnášeníschopnost zastupitelstva je dána přítomností nadpoloviční většiny jeho členů, přičemž k platnosti usnesení je třeba souhlasu rovněž nadpoloviční většiny všech jeho členů (Kopecký a kol., 2017). Zasedání zastupitelstva, které svolává a zpravidla i řídí starosta městského obvodu, se zpravidla konají v budově úřadu městského obvodu (Klíma a kol., 2009).

Jak bylo naznačeno výše, pravomoci zastupitelstva obce jsou uvedeny v ustanovení § 84 odst. 2 zákona o obcích. Podle Kopeckého a spol (2017) lze dotčené ustanovení považovat z pohledu vymezení obsahu rozhodovací pravomoci zastupitelstva obce za nejvýznamnější, neboť taxativně vymezuje základní záležitosti, jejichž rozhodování je přímo zákonem vymezeno zastupitelstvu obce. Z taxativně uvedeného výčtu pravomocí platí mnohá i pro zastupitelstvo městského obvodu. Pravomoci zastupitelstva se do značné míry kryjí se samostatnou působností obce/města/městského obvodu, kterou jsme se zaobírali

v podkapitole Výkon samostatné a přenesené působnosti městského obvodu (viz podkapitola 3.3.3)

2.3.4.2 Rada městského obvodu

„Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je rada obce, která je ze své činnosti odpovědná zastupitelstvu obce“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 43). Rada obce je tedy jakousi „obecní vládou“, tj. výkonným orgánem oblasti samostatné působnosti (Jüptner 2003). Narozdíl od zastupitelstva nemusí být v každé obci, neboť c obcích, které mají méně než 15 zastupitelů, vykonává funkci obecní rady starosta (§ 99 odst. 2 ZoO; Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Základní vymezení rady městského obvodu se odvíjí od ustanovení § 99 zákona o obcích, který upravuje náležitosti rady obce. Ve smyslu dotčeného ustanovení je rada městského obvodu výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti (ve vymezení uvedeném ve speciální části v § 131 ZoO, viz výše). V oblasti přenesené působnosti přísluší radě městského obvodu rozhodovat v intencích ustanovení § 139 ZoO (viz výše). Ze své činnosti se rada městského obvodu odpovídá zastupitelstvu městského obvodu (§ 99 odst. 1).

Radu městského obvodu tvoří starosta, místostarosta/místostarostové a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva městského obvodu. Celkový počet členů rady městského obvodu se tedy vytvoří tak, že výše uvedení obligátní členové jsou doplňováni tzv. dalšími členy rady, kteří musí být vždy z řad členů zastupitelstva. Postavení *„dalších členů rady obce není vázáno na nějakou další funkci (např. funkci předsedy výboru zastupitelstva obce, či předsedy komise rady obce), na druhé straně je třeba uvést, že však výkon takovéto, případně další funkce, není členství v radě obce na překážku“* (Kopecký a kol., 2017, s. 234-235). Počet členů rady městského obvodu musí liché, přičemž zákon vymezuje počet radních od pěti (dolní hranice) do jedenácti (dolní hranice). Počet členů rady nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo má méně než 15 členů (§ 99 odst. 3 ZoO; Ministerstvo vnitra ČR©2022).

2.3.4.3 Úřad městského obvodu

Úřad městského obvodu tvoří: starosta městského obvodu, místostarostové městského obvodu, tajemník městského obvodu a zaměstnanci zařazení do úřadu městského obvodu. V čele úřadu městského obvodu stojí starosta. Rada může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti

úřadu městského obvodu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci zařazení do úřadu městského obvodu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

Starosta městského obvodu

Starosta zastupuje městský obvod navenek, lze tedy říci, že je jakýmsi hlavním politickým reprezentantem městského obvodu. Starosta a místostarosta/místostarostové je do funkce volen zastupitelstvem městského obvodu. Zastupitelstvo nemůže starostou volit kohokoli, nýbrž pouze toho: i) kdo je občanem České republiky, ii) kdo byl v daných obecních volbách zvolen do zastupitelstva (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Za výkon své funkce se starosta a místostarostové zodpovídají zastupitelstvu městského obvodu. Funkce a kompetence starosty upravuje ustanovení § 103 odst. 4 a 5 zákona o obcích. Starosta městského obvodu mj.: i) řídí zasedání zastupitelstva a rady městského obvodu a podepisuje spolu s ověřovateli zápis z těchto jednání, ii) odpovídá za objednání přezkoumání hospodaření městského obvodu za uplynulý kalendářní rok, ii) plní úkoly zaměstnavatele, tj. uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci městského obvodu a stanoví jim plat iii) může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, iv) odpovídá za informování veřejnosti o činnosti městského obvodu, v) rozhoduje o těch záležitostech samostatné působnosti městského, které mu svěří rada městského obvodu (Ministerstvo vnitra ČR©2022).

Starosta může pozastavit výkon usnesení rady, pokud usoudí, že toto usnesení není správné. Věc pak starosta předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Jüptner (2003) uvádí, že na rozdíl od rady a především zastupitelstva se funkce starosty může více prolínat s tzv. přenesenou působností a funkce starosty tudíž není čistě funkcí samosprávy.

Tajemník a správce městského obvodu

Tajemníka městského obvodu jmenuje a odvolává starosta městského obvodu. K jmenování i odvolání je nezbytný souhlas ředitele krajského úřadu (§ 103 odst. 3 ZoO). K náplni činnosti tajemníka městského obvodu (který nesmí vykonávat činnost v politickém subjektu) patří mj. plnění úkolů v samostatné i přenesené působnosti (s výjimkou záležitostí svěřených radě městského obvodu), plnění úkolů svěřených mu zastupitelstvem, radou nebo starostou městského obvodu, účast na zasedání zastupitelstva a schůzí rady městského obvodu, kde mu náleží poradní hlas (§ 110 ZoO).

Správce městského obvodu je jmenován a odvoláván tajemníkem magistrátu (§ 137 odst. 1 ZoO). Kopecký a kol. (2017) uvádějí, že správce městského obvodu bývá jmenován z řad zaměstnanců města zařazených do magistrátu. Úkoly správce městského obvodu se neliší od úkolů správce obce uvedených v § 98 ZoO (§ 137 odst. 2 ZoO). Správce městského obvodu svolává ustavující zasedání zastupitelstva, zastupuje městský obvod na veřejnosti a stojí v čele městského obvodu. K činnostem správce městského obvodu náleží zabezpečování úkolů v oblasti samostatné působnosti, přičemž je oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria

2.3.5 Některé další náležitosti správy městského obvodu

Zákon o obcích upravuje v hlavě osmé pro městské obvody i další náležitosti. Ustanovení § 141 uvádí pravidla pro označování písemností. Všechny písemnosti vyhotovené orgánem městského obvodu v samostatné působnosti musí uvést v záhlaví slova „městský obvod“. Podle Kopeckého a kol. (2017) není výklad ustanovení § 141 odst. 1 zcela jednoznačný, autoři uvádějí následující příklad: Městský obvod statutárního města Brna, Brno – Chrlice, zastupitelstvo městského obvodu. Písemnosti vyhotovené orgánem městského obvodu v přenesené působnosti musí navíc obsahovat název odboru, který písemnost vyhotovil a mohou mít tuto podobu: Úřad městského obvodu města Brna, Brno-Chrlice Odbor vnitřních věcí (Kopecký a kol., 2017).

Městské obvody územně členěného statutárního města mohou mít svůj znak a vlajku (§ 142 odst. ZoO). Pokud tyto náležitosti nemají, mohou o ně požádat. Zákon stanoví, že předseda Poslanecké sněmovny může městskému obvodu na jeho žádost znak a vlajku udělit. Podmínkou udělení znaku a vlajky je vyjádření statutárního města. Kopecký a kol. (2017) uvádějí, že právo na vlastní znak a vlajku městského obvodu je založeno přímo zákonem a nemůže být tedy ovlivněno politickými aktivitami města, např. tím, že by toto právo mohlo být vyloučeno statutem.

Zákon o obcích přiznává městskému obvodu právo ocenit významné životní události svých občanů (§ 143 ZoO). Význam a poslání tohoto speciálního ustanovení spočívají podle Kopeckého a kol. (2017) v tom, že v územně členěných statutárních městech se možnost ocenění významných životních událostí občanů těchto měst neomezuje jen na možnost ocenění z úrovně daného statutárního města jako celku (dle „obecného“ ustanovení § 36a

ZoO), nýbrž tímto speciálním ustanovením přichází v úvahu i ocenění přímo z úrovně příslušného městského obvodu toho kterého statutárního města.

Ustanovením § 143 se vyčerpává specifická část zákona o obcích, která upravuje některé náležitosti veřejné správy samosprávy městského obvodu.

V následující části se zaměříme na „politickou“ dimenzi městského obvodu odehrávající se na bázi či v rámci komunální politiky; komunální politika se totiž realizuje právě v prostředí místní samosprávy (Balík, 2009).

2.4 Komunální politika – městský obvod jako aktér politického procesu

Komunální politické systémy představují nejnižší stupeň politického rozhodovacího procesu (Bubeníček, 2005). Význam komunální politiky spočívá mj. v tom, že přispívá k akceschopnosti moderního státu (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004). Jak bylo naznačeno na konci předchozí podkapitoly, komunální politika se sice realizuje v prostředí místní samosprávy, *„která ale není zcela svébytnou strukturou, jež by visela ve vzduchoprázdnu. Je realizovatelná pouze v prostředí státu, jakožto suveréna, monopolem mocenského donucení“* (Balík, 2009, s. 11). Komunální politika (jakožto součást politiky regionální) však tím, že přispívá k autonomní a strukturované občanské společnosti, představuje protiváhu mocenských státních struktur a současně slouží jako zdroj hodnotových orientací, občanské iniciativy a veřejného diskursu, který zpětně legitimuje politické instituce (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

Z hlediska debaty o efektivitě místní samosprávy prizmatem účinnosti rozhodovacích procesů (zakotvené do otázky, zda zvolené rozhodovací procedury vedou k dosažení cílů nejkratší cestou) lze městský obvod označit jako příklad konceptu „New Public Management“ prosazujícího v obecní správě větší decentralizaci, deregulaci a delegaci (Balík, 2009, s. 31).

Balík (2008, s. 9) ve vztahu k **výzkumu komunální politiky** uvádí, že v současném českém písemnictví, věnujícím se politologické produkci v komunální politice, existují dva přístupy k výzkumu. První upřednostňuje pohled „holistický“ (pohled shora) akcentující témata jako jsou podpora parlamentních či neparlamentních stran na komunální úrovni jako celku a v územním rozvrstvení, míra volební účasti apod. Tento výzkumný přístup nezohledňuje

místní specifika a pohlíží na komunální politiku jako na skutečně nejnižší patro celostátní české politiky. „*Druhá výzkumná větev spíše respektuje tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí*“ (Balík, 2008, s. 9). Tento přístup je založen na jednotlivých případových studiích, na jejichž základě teprve bývají konstruována zobecňující tvrzení (tamtéž).

Na základě analýzy odborné literatury zaměřující se na komunální politiky lze identifikovat několik základních politologických témat spojovaných s komunální politikou. Výzkum komunální politiky může být zakotven do níže prezentovaných základních otázek a předpokladů.

2.4.1 Volby do obecních zastupitelstev

Volby znamenají klíčový mechanismus zastupitelské demokracie. Volby představují v demokratických zemích nejdůležitější formu politické participace občanů a umožňují zjistit aktuální priority společnosti. Z politologického hlediska je základní funkcí voleb zjistit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit mezi ně mandáty (Čmejrek, 2008, s. 54). Volby jsou v demokratických zemích zakotveny do volebního systému, který podle Šeda „*představuje techniku, kterou je vůle voličů, vyjádřená ve volbách hlasy, převáděna na výslednou podobu voleného tělesa, tj. na podíly křesel, které připadají jednotlivým politickým subjektům, a také na personální složení voleného tělesa*“ (Šedo, 2011, s. 9), v případě této práce na složení zastupitelstva městského obvodu. Sartori považuje volební systém jednak za základní součást chodu politického demokratického systému a současně i za politický nástroj, který mimo jiné utváří i stranický systém a ovlivňuje spektrum politické reprezentace (in Novák, Lebeda a kol., 2004, s.10).

V České republice se v zásadě užívají dva typy volebního systému, přičemž do zastupitelstev obcí je využíván převládající systém poměrného zastoupení, kterým se volí i Poslanecká sněmovna a zastupitelstva krajů (Kubát a kol., 2004, s. 107).

Volby do zastupitelstev obcí se konají každé čtyři roky. Probíhají během posledních 30 dnů před uplynutím volebního období, přičemž konkrétní termín stanovuje prezident republiky. Poslední komunální volby se v ČR konaly v roce 2022 (Sůsa, 2022).

Volby do zastupitelstev obcí jsou v ČR upraveny zákonem č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí v platném znění. Níže uvádíme základní charakteristiky voleb do

zastupitelstev obcí ve vztahu k tématu této práce. Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany, přičemž volební stranou zákon rozumí: a) registrované politické strany, b) registrovaná politická hnutí, c) koalice politických stran a politických hnutí, d) nezávislé kandidáty, e) sdružení nezávislých kandidátů nebo politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. Každá volební strana může podat pro volby do téhož zastupitelstva obce pouze 1 kandidátní listinu (Potěšil, Furek, Hejč a kol., 2019). Kandidáti každé volební strany jsou uvedeni na společném hlasovacím lístku v pořadí určeném volební stranou (Čmejrek, 2008, s. 52). Pokud se do téhož zastupitelstva obce volí ve dvou nebo více volebních obvodech, může volební strana podat kandidátní listinu v každém volebním obvodu. Pokud volební stranu tvoří nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů, stanovuje zákon povinnost volební straně, aby ke kandidátní listině připojila petici podepsanou voliči podporujícími její kandidaturu. Zákon určuje, že volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik je počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce/volebního obvodu obce. V obcích s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 obyvatel, což je rozsah počtu obyvatel v městských obvodech, které budou předmětem analýzy v praktické části, se v každém volebním obvodu volí nejméně 7 členů zastupitelstva obce (Potěšil, Furek, Hejč a kol., 2019). Kandidátní listiny ve volbách do zastupitelstev obcí jsou otevřené, což znamená, že volič má k dispozici tzv. kombinovaný hlas. Volič může: a) označit křížkem toho kandidáta, pro kterého hlasuje (v kterémkoliv ze sloupců, v nichž jsou uvedeni kandidáti jednotlivých volebních stran), b) označit na hlasovacím lístku jednu volební stranu a zároveň může označit v rámečku před další kandidáty, pro které hlasuje – tímto způsobem „*volí přednostně jednotlivě označené kandidáty, dále tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu členů zastupitelstva, kteří mají být zvoleni, a označených jednotlivých kandidátů, a to v pořadí, v němž jsou kandidáti označené volební strany uvedeni v jejím sloupci*“ (Čmejrek, 2008, s. 53).

Právo volit mají občasně starší 18 let, kteří jsou v dané obci přihlášení k pobytu (Potěšil, Furek, Hejč a kol., 2019). Každý volič musí hlasovat osobně, neboť zastoupení není přípustné (Čmejrek, 2008, s. 53).

Co se týče volební kampaně ve vztahu k majetku obce, může starosta obce vyhradit bezplatnou plochu pro vylepení volebních plakátů, a to nejméně 16 dnů přede dnem voleb. Možnost využívání „volební plochy“ musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících

volebních stran. Ve dny voleb je zakázána volební agitace v objektu a okolí volební místnosti (Potěšil, Furek, Hejč a kol., 2019).

K přidělování mandátů se při volbách do zastupitelstev obcí využívá od roku 2002 d'Hondtova metoda (ČSÚ, 2021). Proces přidělování mandátů je obecně prostřednictvím d'Hondtova metody prováděn tak, že počet platných hlasů každé volební strany je vydělen řadou celých čísel (tj. dělitelů) počínaje jedničkou 1; 2; 3; 4... (Čmejrek, 2008, s. 54). Obecně tato metoda vychází ze zásady spravedlivého přidělování mandátů v tom smyslu, že volební straně není přidělen politický mandát dříve, dokud má nižší průměrný počet hlasů na jeden mandát než kterákoli jiná volební strana (Lebeda, 2001, s. 436). Konkrétní postupy pro zjišťování výsledků voleb a přidělování mandátů uvádí výše zmíněný zákon o volbách do zastupitelstev obcí. V první fázi se určí, které volební strany postoupí do dalšího kola, tedy do samotného procesu rozdělování mandátů (skrutinia). Zde se postupuje následovně: a) celkový počet platných hlasů se vydělí počtem členů voleného zastupitelstva, b) získaný výsledek se vynásobí pro každou stranu počtem jejích navržených kandidátů, c) následně se určí 5 % z této hodnoty (tzv. uzavírací formule), přičemž do skrutinia postupují pouze ty volební strany, které překonají uzavírací formuli; jinými slovy volební strany, které obdržely více hlasů než 5 % hlasů. U obecních voleb platí, že u volebních stran, které nominovaly méně kandidátů, než je počet zastupitelů, se uzavírací klauzule snižuje (s méně kandidáty nemůže dostat tolik hlasů, proto jejich práh odpovídajícím způsobem klesne). Ve druhé fázi se volebním stranám, které překročily uzavírací formuli, přikáží mandáty kandidátům podle pořadí na listině. Zákon však umožňuje kandidátům z nižších pozic získat mandát na úkor kandidátů z pozic vyšších. Hlasy pro kandidáty ovšem podle zákona volbách do obecních zastupitelstev jsou konstruovány na jiném principu než kroužkování ve sněmovních a krajských volbách. Při přikazování mandátů se postupuje následovně: a) celkový počet hlasů pro volební stranu se nejprve dělí jejím počtem kandidátů, b) z celé části tohoto podílu se vypočítá 110 %, c) pokud některý kandidát získá více hlasů, než je těchto 110 %, posouvá se na první místo (pokud je takových kandidátů více, seřadí se podle počtu svých hlasů, přičemž při rovnosti rozhoduje původní pořadí na listině). Platí, že nestačí mít nejvíce hlasů ze všech, pro posun výše na kandidátní listině své volební strany potřebuje daný kandidát výrazněji převyšovat průměr celé dané volební strany (Sůsa, 2022).

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením. Pokud se mandát v zastupitelstvu obce z jakéhokoli důvodu uvolní, nastupuje za člena tohoto zastupitelstva náhradník z kandidátní

listiny téže volební strany, a to dnem následujícím po dni, kdy došlo k zániku mandátu (Čmejrek, 2008, s. 54)

2.4.2 Komunální volby ve světle politologických výzkumů

Výzkum v oblasti komunálních voleb se zaměřuje na několik hlavních témat. Jako první můžeme jmenovat míru podobnosti/odlišnosti výsledků komunálních voleb s volbami do Poslanecké sněmovny. Balík (2018, s. 11) uvádí, s ohledem na relativně vysokou etnickou či náboženskou homogennost ČR lze předpokládat, že oblast regionální podpory se nebude zásadně odlišovat od podpory na celostátní úrovni. To platí zejména pro velká města, kde je úloha politických stran téměř stejná jako na národní úrovni (Čmejrek, 2008, s. 60).

Druhou zkoumanou oblastí je zde podíl žen v komunální politice. Zkoumá se mj. podíl kandidátek a zastupitelek (starostek) v komunální politice ve srovnání s volbami a jejími výsledky do Poslanecké sněmovny (Balík, 2008, s. 12).

Za důležitou oblast politologického zkoumání komunální politiky lze označit výzkum politických stran a stranický systém v obcích a regionech. Oblast stranicko-politického výzkumu je podle Fialy a Strmisky (2009, s. 9) jednou z nejtradičnějších subdisciplín politologie. Politické strany totiž hrají v zastupitelské demokracii mimořádně důležitou úlohu (Čmejrek, 2008, s. 57) a jsou nezbytným prvkem fungování moderní politiky (Strmiska a kol., 2005, s. 9). Absenci demokratického stranického systému lze považovat za jednu z důležitých příčin, která vedla k pádu hegemonie komunistické strany v tehdejší Československu (Vodička, Cabada, 2007, s. 121).

Pomyslným začátkem ustanovení současného pluralitního soutěživého stranického systému v ČR je vývoj započatý symbolicky 17. listopadu 1989, který vedl k výše uvedenému pádu komunistického systému a nastartování politických změn v ČSSR (Bureš a kol., 2012, s.7). „*Vznik českého stranického systému je spojen s přechodem k demokracii a ekonomicko-spoločenskou transformací*“ (Cabada, Šanc, 2005, s.107). Důležitým mezníkem současné podoby stranického systému pak byly volby Parlamentní volby v roce 1992, které do rodícího se politické scény přinesly zásadní změnu ještě před samotným vznikem České republiky. Tyto volby totiž znamenaly ustoupení disidentského prvku (charakteristického pro někdejší Občanské fórum) ve prospěch „klasických“ politických stran (Berounský 2013, s.11). Základy současného stranického systému ČR byly tedy položeny v době, kdy voliči většinově odmítly heslo Občanského fóra „strany jsou pro straníky, OF je pro všechny“,

kteřé podle Pšejy (2005, s. 12) zřetelně implikuje hodnotovou nadřazenost nestranictví. Období od roku 1996 je považováno za období, kdy započala stabilizace formátu stranického systému v České republice (Malíř, Marek a kol., 2005, s. 1362).

Povolební koalice jsou další zkoumaným tématem komunální politiky související s výsledky komunálních voleb a rozložením získaným mandátů. Ve „velké politice“ se povolební koalice odvíjejí od konceptualizace politických stran na základě jejich ideologicko-politického zaměření (Hloušek, Kopeček, 2010, s. 11). V obcích však uvedený princip uplatňuje v menší míře. Podle Balíka (2018, s. 11) lze na základě obecně větší konsensuality komunální politiky předpokládat, že podíly nadměrných koalic (viz níže) budou výrazně vyšší než na krajské nebo celostátní úrovni. Politologická teorie rozeznává více teorií a typologií koalic stejně jako kritérií jejich členění. Balík (2018, s. 45-48) rozeznává následující členění dle kritérií počtu členů a ideové příbuznosti:

- Minimální vítězná ideově propojená koalice – má právě tolik členských subjektů, příp. mandátů, kolik je zapotřebí k většině, a její členové k sobě mají ideově blízko.
- Minimální vítězná ideově nepropojená koalice – v exekutivě spolupracují ideově nepřibuzné (i protikladné) strany a v opozici přitom zůstává více politických subjektů.
- Nadměrná ideově propojená koalice – v koalici je minimálně jeden nadbytečný člen, bez něhož by koalice stále disponovala většinou hlasů a současně se vyznačuje ideovou příbuzností participujících politických subjektů. Tento typ koalic často vzniká v systémech, kde je pro jakékoli rozhodnutí vyžadována nadpoloviční většina všech (nikoli jen přítomných) zastupitelů a kde by minimální vítězná koalice měly jen nejtěsnější většinu proti jednotně vystupující opozici. Při této konstelaci je racionálním postupem rozšíření koalice o ideově blízký menší subjekt, pokud je tedy takový k dispozici.
- Nadměrné ideově nepropojené koalice – pro tento vzácně vznikající typ koalice je typická podmínka nutnosti přítomnosti jednoho nadbytečného člena v koalici ideově vzdálených politických subjektů.
- Široká (nadměrná) koalice – vzniká v situaci, kdy se spojí téměř všechny relevantní politické síly, přičemž podmínkou je koalice více než dvou členů a současně přítomnost více subjektů, než je zapotřebí k získání nadpoloviční většiny v legislativním tělese. Záměrem je zde snaha o zapojení co největšího množství subjektů do společné zodpovědnosti, přičemž však existují důvody, proč v koalici jeden subjekt participovat nemůže.

- Všestranná (nadměrná) koalice – typ koalice, kdy se na formování exekutivy podílejí všechny relevantní politické síly, žádná tedy nedeklaruje veřejně svoji distanci od vzniklé exekutivy (Balík, 2008, s. 43-45).

Specifickou oblastí výzkumu komunální politiky ve vztahu ke komunálním volbám je politická příslušnost starostů. Výzkumná otázka zpravidla zní, zda starostové vzcházejí starostové z vítězných stran (Balík, 2008, s. 11).

2.4.3 Zapojení obcí do politického systému

Zapojení obcí do politického systému zkoumá, do jaké míry je komunální úroveň propojena s úrovní celostátní a zda je ovlivňování těchto dvou rovin jednosměrné či obousměrné. Tato výzkumná zahrnuje minimálně dvě dimenze.

První dimenzi lze označit za institucionální. V České republice je klíčovým institutem pro zapojení obcí/měst do politického systému Svaz měst a obcí České republiky (dále jen Svaz). Jedná se o dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizaci, založenou jako zájmové sdružení právnických osob, jejímiž členy jsou obce a města (Balík, 2008, s. 28). K datu 15.2. 2023 bylo členy Svazu z 2 792 měst a obcí. Do působnosti Svazu spadá široké spektrum aktivit, zejména v oblastech financování obcí, regionálního rozvoje a rozvoje venkova, bezpečnosti, dopravy, energetiky, školství, kultury, oblasti sociální aj. (SMO.cz©2023).

Druhou dimenzí zapojení komunální politiky do politiky vyšší úrovně je dimenze personální. Tuto oblast lze nejnadhěji operacionalizovat jakožto otázku, zda starostové obcí, členové rady a obecní zastupitelé jsou současně poslanci, senátory, evropskými poslanci či krajskými představiteli (Balík, 2008, s. 30). Např. pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006 bylo nominováno 297 starostů obcí a měst (což odpovídá podílu 6 % všech kandidátů), přičemž u všech větších parlamentních stran přitom došlo k nárůstu jejich počtu oproti roku 2002. Rovněž výrazná část českých poslanců Evropského parlamentu má za sebou zkušenost z politiky komunální, resp. krajské, část z nich v komunální politice zůstala i po nabytí mandátu europoslance (Balík, 2008, s. 30).

Do kategorie zapojení obcí do politického systému lze zařadit spolupráci obcí s občanskými sdruženími, neziskovými organizacemi apod. Na této úrovni lze zkoumat vztahy politické reprezentace obce s představiteli odborů firem sídlících na jejich území či vztahy/podporu

občanské společnosti reprezentované spolky typu ochotnických divadel, dobrovolných hasičů apod. (srov. Brokl a kol, 1997).

2.4.4 Politická participace občanů a rozvoj městského obvodu

V demokratických společnostech bývá za jeden z hlavních kritérií funkčnosti demokratického systému považována účast občanů ve volbách. Což samozřejmě platí i pro komunální volby.

Čmejrek a kol. (2010) uvádějí, že participace občanů na lokálním politickém procesu bývá obvykle zkoumána ve třech rovinách. První rovinu představuje volební participace, tj. účast ve volbách. Druhá rovina zahrnuje další formy politické účasti občanů, jako např. členství v politických stranách, zapojení do volebních a dalších aktivit politických stran, kontakty s osobnostmi politického života, účast na politických diskusních fórech apod. Třetí rovina se týká zapojení občanů do veřejného života v obci.

Bernad a kol. (2010) ve vztahu k rozvoji obce (lokální rozvoj) upozorňují, že rozlišování kvantitativního rozvoje (kvantitativní růst ekonomický či demografický) a rozvoje kvalitativního (dosažení nové kvality jevu) je sporné, neboť kvantitativní nárůst určitého jevu zpravidla mění i jeho kvalitu. Ve zkoumání lokálního rozvoje se podle výše uvedených autorů v současném politologickém diskursu objevuje silný důraz na endogenní rozvojové potenciály lokalit, regionů a sociálních uskupení jejich obyvatel. Společným rysem politologické diskuse o endogenním rozvoji obcí je především důraz na schopnost lokálních aktérů ovlivnit podstatným způsobem podmínky života v ve své lokalitě. Empirické výsledky studií založených na analýze komplexního lokálního či regionálního rozvoje závisí na tom, jaké dimenze rozvoje jsou v analýze použity. Mezi konkrétní zkoumané dimenze lokálního rozvoje se řadí ekonomický rozvoj, populační vývoj, bydlení, vybavenost obytného území, infrastrukturu, dopravu, možnosti rekreace, kulturněhistorické dědictví či tvorbu a ochranu prostředí včetně urbanismu (Bernard a kol., 2010, s. 18-19)

V následující části se zaměříme na získání přehledu o politických aspektech řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

3 Vlastní práce

V následujících dvou kapitolách jsou prezentovány výsledky vlastní práce, zaměřené na komparaci politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

Kapitola třetí představuje metodologický postup a základní informace o sledovaných městských obvodech. Obsahem následující čtvrté kapitoly jsou pak výsledky komparace politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4.

3.1 Metodologie

Obecnou metodiku designu studie s popsáním metod sběru a vyhodnocení dat jsme uvedli v podkapitole 1.2. Konkrétní metodický postup zkoumání politických aspektů řízení a rozvoje MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 je zakotven do doporučení pro metodologii výzkumu komunální politiky, kterou ve své práci uvádějí Čopík a Kopřiva (2005). Uvedení autoři uvádějí, že před výzkumem politických aspektů vybraných subjektů komunální politiky má výzkumník zaměřit pozornost na **socioekonomickou charakteristiku** reprezentovanou různými strukturálními a kontextuálními faktory, mezi něž se mj. řadí nástin historického vývoje, demografická struktura, míra nezaměstnanosti, průměrné příjmy, vývoj podnikání v regionu, doprava, bytová situace, školství, zdravotnictví, sociální péče, sport, rekreace, služby či životní prostředí (srov. výše podkapitola 2.4.4 Bernard a spol, 2010). Výzkum samotného **lokálního politického procesu** by měl být charakterizován spektrem relevantních politických stran místní politické úrovně, jejich členské základny, činnosti a vztahů mezi nimi. Význam těchto politických subjektů v politickém životě je dle autorů vhodné demonstrovat popisem volebních výsledků komunálních voleb, zveřejněných Českých statistickým úřadem. Tyto základní politické aspekty je možné doplnit zjišťováním informací o síti osobních vztahů (která často dominuje i stranickému programu lokálních politických subjektů) a získáváním informací o občanských sdružení (které mohou mít významnou úlohu ve vytváření politické soustavy dané lokality (Čopík, Kopřiva, 2005). Uvedené charakteristiky budou v naší práci doplněny o specifika, která se pojí s postavením městského obvodu a jeho kompetencí – v případě této práce kompetencí MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vymezených ve statutu města Plzeň.

Na základě výše doporučené metodologie zakotvíme případovou studii komparace politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 do čtyř níže uvedených dimenzí, které „zrcadlí“ stanovené výzkumné otázky (viz kapitola 1)

1. Dimenze socioekonomických charakteristik MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4
2. Dimenze politických aktérů komunální politiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jejich stranických systémů – analýza výsledků komunálních voleb, jednání o sestavení rady MO ad.
3. Dimenze rozvoje MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 – je reprezentována zejména indikátory hospodaření sledovaných MO se zaměřením na investice a dotace
4. Dimenze řízení a spolupráce v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 - zde bude zkoumán zejména vliv politické příslušnosti na řízení na rozvoj městských obvodů a vzájemná spolupráce politických aktérů při řízení a rozvoji městského obvodů.

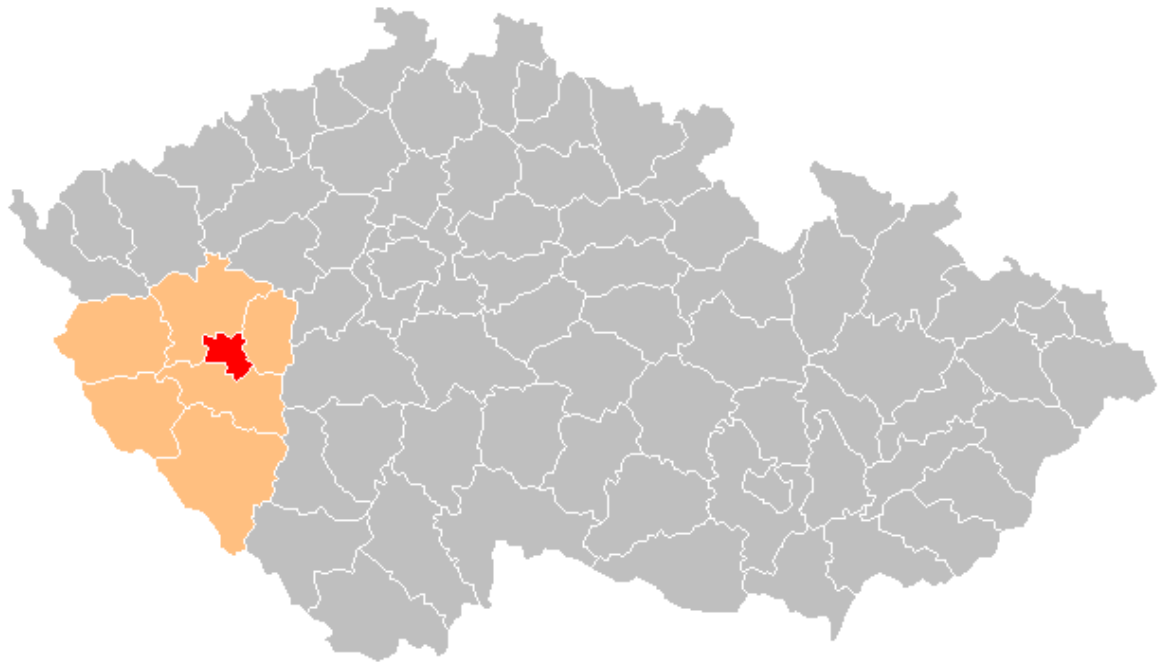
Pro získání dat byly využity různé zdroje. Hlavními zdroji jsou veřejně dostupné informace na portálu ČSÚ, webovém portálu města Plzeň a webových portálech sledovaných městských obvodech Plzeň 1 a Plzeň 4 ad., včetně zápisů a zvukových záznamů ze schůzí zastupitelstva sledovaných městských obvodů⁴. Jak jsem uvedla v části obecného metodického postupu, data z plánovaných polostrukturovaných rozhovorů se získat nepodařilo.

3.2 Základní charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Plzeň je statutární město na západě Čech a metropole Plzeňského kraje a okresu Plzeň-město (viz obr. 1). S počtem 188 407 obyvatel (stav k 1. lednu 2022) se Plzeň řadí na čtvrté místo největších měst České republiky podle počtu obyvatel (ČSÚ©2022).

⁴ K analýze problematiky hospodaření a investiční činnosti jsme nemohli čerpat data z portálu Ministerstva financí MONITOR, neboť zde prezentovaná data nejsou dostupná za městské obvody.

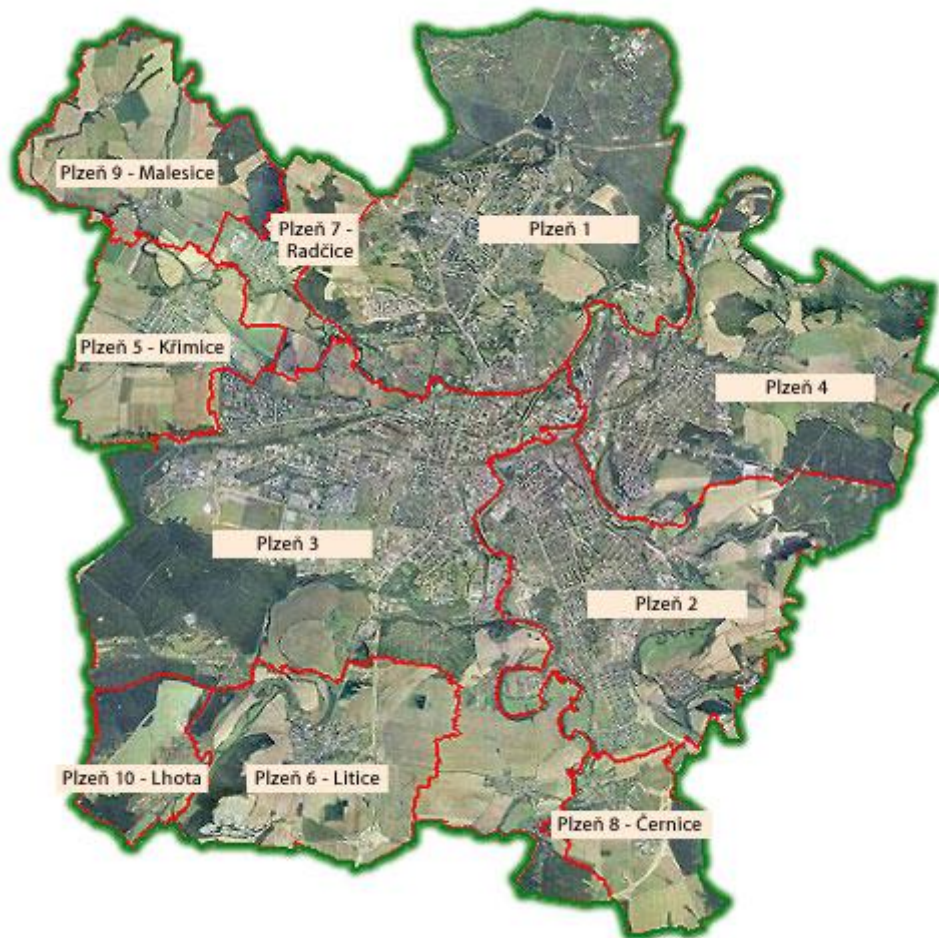
Obrázek 1 Město Plzeň a okres Plzeň – město na mapě České republiky



Zdroj: wikipedia.cz

Statutární město Plzeň je v intencích obecně závazné vyhlášky č. 8/2001, Statut města, (ve znění pozdějších změn), rozdělena do deseti městských obvodů s vlastními orgány samosprávy (viz obr. 2). Městské obvody statutárního města Plzeň jsou chápány jako organizační jednotky města a správní obvody pro výkon přenesené působnosti (Statutární město Plzeň©2023).

Obrázek 2 Město Plzeň a okres Plzeň – město na mapě České republiky



Zdroj: Pecuch©2018

K deseti městským obvodům se řadí i dva, které jsou předmětem analýzy této práce, tedy městský obvod Plzeň 1 a městský obvod Plzeň 4.

3.2.1 Základní charakteristiky městského obvodu Plzeň 1

Z výše uvedeného vyplývá, že městský obvod Plzeň 1 je organizační složkou města Plzně a správním obvodem pro výkon přenesené působnosti. Působnost a pravomoc obvodu je stanovena Statutem města Plzně jakožto obecně závaznou vyhláškou (Vejvodová©2022).

Obrázek 3 Logo Městského obvodu Plzeň 1



Zdroj: MO Plzeň 1

Městský obvod Plzeň 1, nacházející se v severní části statutárního města Plzeň, vznikl jako správní jednotka v roce 1981. Zahrnuje území Bolevce, Košutky, Lochotína, Vinic, Bílé Hory a Roudné. Katastrální výměra obvodu činí 2 489 ha. Jedná se o největší městský obvod statutárního města Plzeň.

Počet obyvatel městského obvodu Plzeň 1 dle dat Českého statistického úřadu činil k 1. lednu 2021 celkem 48 500 obyvatel, což ho řadí na druhé místo dle lidnatosti jednotlivých plzeňských obvodů (Vejvodová©2022).

Na území městského obvodu Plzeň 1 se nachází několik zajímavých míst, například Kostel Všech svatých na Roudné, zoologická zahrada, Lochotínský park a amfiteátr nebo rekreační oblast Bolevecké rybníky. Okolní lesy vytvářejí velmi podmínky pro rekreaci; místní obyvatelé i turisté mohou pro rekreační aktivity využít přírodní rezervaci Petrovka, Kamenný rybník, památné duby na hrázi Velkého boleveckého rybníka, arboretum Sofronka, Sigmondovu naučnou stezka, Kolomaznou pec a další. Od roku 2003 je na území městského obvodu Plzeň 1 přístupná rozhledna Sylván, z níž je možné za příznivého počasí pozorovat vrchy Českého lesa, Šumavy, Brd i Křivoklátské vrchoviny (Pecuch©2018a).

Základní charakteristiky městského obvodu Plzeň 1 uvádí Vejvodová:

- Služby – v poslední době se rozvíjí obchodní síť a služby pro motoristy.
- Výrobní sféra – ve výrobní sféře se projevuje deficit pracovních příležitostí
- Školství – v oblasti školství obvod disponuje dostatečnou kapacitou mateřských a základních škol, sídlí zde několik středních škol/učilišť a vysoké školství je zastoupeno Lékařskou fakultou Karlovy Univerzity

- Zdravotnictví – v oblasti zdravotnictví poskytují péči a služby občanům obvodu fakultní nemocnice a soukromé kliniky a praxe.
- Sport – na území obvodu sídlí několik tělovýchovných jednot a nachází se zde větší množství volně přístupných univerzálních hřišť a dvě střelnice.
- Volnočasové aktivity pro děti – dětem a mládeži je k dispozici Středisko volného času dětí a mládeže a rovněž Junák s několika klubovny.
- Společenská setkávání a akce – tradiční společenská setkávání organizují Sdružení boleveckých rodáků, společensky aktivní jsou pověstní dobrovolní hasiči z Bolevce a Bílé Hory.
- Muzea – na území obvodu (ve starém Bolevci) sídlí Umělecko-průmyslové oddělení Západočeského muzea v Plzni.
- Enviromentální sféra – na území obvodu sídlí Zoologická a botanická zahrada města Plzně, na jejíž areál navazuje na Lochotínský park.

3.2.2 Základní charakteristiky městského obvodu Plzeň 4

Městský obvod Plzeň 4 se nachází ve východní části statutárního města Plzeň. Rozloha obvodu činí 1 865 ha. Obvod se skládá z původních obcí Doubravka, Letná, a Lobzy (bývalé obce jsou již nedílné srostlé v jeden městský celek), a ze samostatných satelitů Bukovec, Červený Hrádek, Újezd a Zábělá.

Obrázek 4 Logo Městského obvodu Plzeň 4



Zdroj: MO Plzeň 1

Počet obyvatel městského obvodu Plzeň 4 k 1. lednu 2021 činil 20 819 obyvatel (ČSÚ©2022a). V porovnání s Městským obvodem Plzeň 1 má tedy MO Plzeň 4 přibližně o polovinu obyvatel méně.

Z urbanistického hlediska je městský obvod Plzeň 4, na severu sousedící s výše popsáním městským obvodem Plzeň 1, tvořen rozmanitou zástavbou od historických vesnických objektů přes rodinné domy až po městské obytné domy. Městský obvod Plzeň 4 lze označit za dynamicky se rozvíjející částí Plzně, určenou především k bydlení. V oblastech mezi výše uvedenými satelitními obcemi vznikají nové zóny rodinných domků a proluky v městské zástavbě jsou zastavovány bytovými domy. V územním plánu jsou velké rozvojové plochy pro bydlení i průmysl.

Na území obvodu se nachází nejstarší plzeňský kostel sv. Jiří z 10. století a velké rekreační plochy, jako jsou například park v Potoční ulici, Lobežský park či okolí vrchu Chlum (Pecuch©2018b)

3.3 Kompetence MO Plzeň a MO Plzeň 4 svěřené Statutem města Plzeň

Na závěr této kapitoly nastíníme problematiku pravomocí a kompetencí, které jsou MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 svěřené Statutem města Plzeň

Jak bylo uvedeno v teoretické části (podkapitola 2.3), postavení městských obvodů v rámci statutárního města je upraveno v dokumentu, obecně označovaném název statut. V případě statutárního města Plzeň je postavení městských obvodů upraveno v obecně závazné vyhlášce statutárního města Plzeň č. 8/2001, Statut města (ve znění dalších obecně závazných vyhlášek) (dále jen Statut). Statut upravuje základní otázky správy Plzně jako statutárního města, jehož území je členěno na městské obvody s vlastními orgány samosprávy. Předmětem úpravy je z pohledu tématu této práce zejména: postavení městských obvodů, vztahy mezi orgány a jejich působnost, péče o majetek MO, příjmy a výdaje MO, jednání MO navenek a dělba přenesené působnosti mezi orgány městských obvodů a orgány celoměstskými (Město Plzeň 2023).

Plzeň se dělí na deset městských obvodů s vlastními orgány samosprávy. Mezi ně patří i sledované Městské obvody **MO Plzeň 1** (zahrnuje katastrální území Bolevec a Plzeň – část) a **MO Plzeň 4** (katastrální území Bukovec, Červený Hrádek u Plzně, Doubravka, Lobzy, Plzeň 4 a Újezd (Město Plzeň 2023).

Statut města Plzeň upravuje vzájemný vztah a kompetence orgánů města. Jsou zde uvedeny kompetence zastupitelstva městských obvodů, které jsme detailněji uvedli v teoretické části v podkapitole 2.3. Zde uvádíme jen nejdůležitější kompetence vyhrazené zastupitelstvům MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: i) volba starosty/místostarostů se stanovením dělby působnosti mezi nimi, ii) schvalování rozpočtu MO a jeho změn, iii) rozhodování o majetkových záležitostech MO, iv) vyjadřování se k návrhům územního a regulačního plánu. Zastupitelstvo MO přijímá svá rozhodnutí usnesením. Zastupitelstva MO zřizují vždy výbor kontrolní a výbor finanční, jiné výbory zřizují dle své potřeby. Zastupitelstva MO mají kompetenci zřizovat osadní výbory. Rady MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou výkonnými orgány statutárního města Plzeň pro záležitosti v samostatné působnosti města, které jsou městským orgánům svěřeny ve Statutu. **Starostové** MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 zastupují MO navenek ve věcech svěřených Statutem, řídí zasedání zastupitelstva a rady obvodu a svolávají jejich jednání, podepisují jejich usnesení a plní úkoly starosty obce ve věcech svěřených Statutem (detailněji viz podkapitola 2.3). Místostarostové MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 zastupují starosty v době jeho nepřítomnosti, nemoci nebo dovolené (detailněji viz podkapitola 2.3). Tajemníci MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 organizují činnost úřadu MO a jsou za jeho činnost odpovědní starostům MO (v samostatné i přenesené působnosti) (detailněji viz podkapitola 2.3). Úřad MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 tvoří starostové, místostarostové, tajemníci úřadu a další zaměstnanci města, kteří jsou do úřadu MO zařazeni (Město Plzeň 2023).

Statut dále velmi detailně vymezuje kompetence MO v jednotlivých oblastech. Detailní prezentace všech kompetencí MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 přesahuje záměry a možnosti této práce. V tabulce 1 uvádíme několik případů z jednotlivých oblastí komunální politiky. Statut určuje pravomoci MO v oblastech péče o rozvoj města, školství, správě domovního fondu, bezpečnosti a požární ochrany, čistoty a životního prostředí, údržbě místních komunikací či odpadovém hospodářství. Důležitými oblastmi v řízení a rozvoji na úrovni městského obvodu jsou bezesporu podpora kultury, sportu a zájmové činnosti a oblast sociální. Zde mají MO důležité pravomoci v péči o zařízení pro sport a kulturu, organizování různých akcí a podpoře sociálních programů, včetně programů pro děti a seniory (Město Plzeň 2023).

Oblast	Orgány městského obvodu:
Péče o rozvoj města	doporučují orgánům s celoměstskou působností zajištění plánu rozvoje města nebo jeho změn
	vydávají doporučující stanoviska ke strategickým, koncepčním a územně-plánovacím dokumentacím
Školství	vyjadřují se k záměru města zřídit nebo zrušit právnickou osobu vykonávající činnost mateřské školy
	řídí mateřské školy a plní všechny úkoly zřizovatele
	navrhují orgánům celoměstským jednoho zástupce zřizovatele do konkurzní komise pro obsazení místa ředitele mateřské školy
	kontrolují nakládání s majetkem města v mateřských školách
Domy a byty	na území MO zajišťují komplexní správu bytů a domů, jejichž správa je vyhrazena MO
Bezpečnost a požární ochrana	na úseku PO plní MO úkoly obce v samostatné působnosti, vyjma úkolů svěřených orgánům celoměstským
	zřizují jako organizační složku obce jednotky sboru dobrovolných hasičů obce
Čistota a životní prostředí	zajišťují čištění všech pozemních komunikací a veřejných prostranství nacházejících se na území obvodu (vyjma čištění mostů)
	organizují aktivity občanů města ve svých územích k zajištění čistoty města a ochrany životního prostředí ve městě
	komplexně pečují o plochy městské a komunikační zeleně
	kontrolují dodržování povinností držitelů a průvodců zvířat,
Místní komunikace a dopravní obslužnost	zajišťují odstraňování závad ve schůdnosti a sjízdnosti místních komunikací IV. třídy, pro pěší, přechodů, cyklistických stezek a náměstí a zajišťují zimní údržbu všech místních komunikací nezařazených do plánu zimní údržby města Plzně
	navrhují městu zřízení stanišť taxislužby na veřejných komunikacích
Kultura, sport a zájmová činnost občanů	podporují kulturní, sportovní a případně i jiné zájmové aktivity občanů města a pomáhají občanským sdružením pro sport a kulturu v jejich činnosti
	spravují, udržují a provozují zařízení pro kulturu a sport ve vlastnictví města, pokud jsou jim městem svěřeny do trvalé správy
	organizují kulturní a jiné společenské podniky k reprezentaci a propagaci městského obvodu a k rozvoji kulturního a společenského života občanů města.
Veřejný pořádek a všeobecná vnitřní správa	rozhodují o názvech ulic a veřejných prostranství nepřesahujících území obvodu
	zabezpečují označování ulic a náměstí
	navrhují zastupitelstvu města vydání vyhlášek o tržním řádu pro tržiště na jejich území
	zabezpečují výkon trestu obecně prospěšných prací uložených soudy
	vyhlašují a zabezpečují konání místního referenda nepřesahujícího území městského obvodu
	zabezpečují místní záležitosti veřejného pořádku a navrhují orgánům s celoměstskou působností přijetí potřebných opatření
Odpady	vedou průběžnou evidenci o odpadech, které vznikají na jejich území při výkonu činností svěřených jim Statutem, a předávají ji orgánům celoměstským pro povinná hlášení a výkazy
Sociální pomoc občanům a zdravotnictví	mohou zřizovat jako své organizační složky zařízení sociálních služeb k zajištění odborného poradenství pro péči o děti včetně okamžité péče a pro sociálně výchovnou činnost, mohou pořádat výchovně rekreační tábory pro děti a zajišťovat další služby pro zlepšení péče o nezletilé občany města;
	napomáhají zapojení starých občanů do kulturního a společenského života
	poskytují občanům sociální poradenskou péči
	plní úkoly městských programů prevence kriminality a drogové závislosti

Zdroj: vlastní zpracování dle informací ze Statutu Města Plzeň (2023).

4 Komparace politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4

Výše jsme uvedli, že případová studie zaměřená na politické aspekty řízení a rozvoje MO Plzeň 1 a Plzeň 4 bude členěna do čtyř základních dimenzí. Tento metodologický postup se zrcadlí v členění podkapitol této čtvrté kapitoly.

V první podkapitole jsou prezentovány výsledky analýzy vybraných socioekonomických charakteristik, část druhá pak přináší výsledná zjištění o relevantních politických aktérech komunální politiky ve sledovaných městských obvodech. Třetí podkapitola uvádí výsledky analýzy dimenze řízení a rozvoje. Obsahem závěrečné části jsou výsledná zjištění z dimenze spolupráce.

4.1 Dimenze: Socioekonomické charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Analýza a komparace socioekonomických charakteristik sledovaných městských obvodů je strukturována dle výše doporučené metodologie Čopíka a Kopřivy (2005), což se promítá do struktury jednotlivých podkapitol. V první části je prezentována analýza základních sociodemografických údajů, část druhá se zaměřuje na získání přehledu o základních ekonomických aktivitách. Abychom zachytili kvantitativní dimenze rozvoje, byly do komparace zařazeny data z let 2011 a 2021.

4.1.1 Struktura obyvatelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle základních sociodemografických údajů

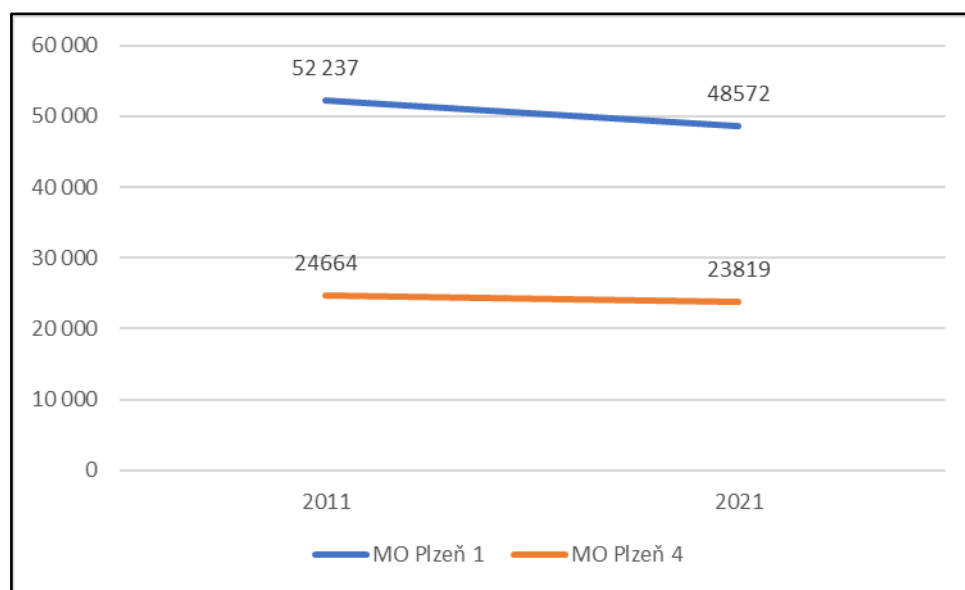
Data o socioekonomických charakteristikách sledovaných MO jsme získali primárně ze sčítání lidu, domů a bytů. Jak bylo naznačeno výše, analyzovali jsme poslední dvě sčítání, které pod záštitou Českého statistického úřadu proběhly v letech 2011 a 2021.

Tabulka 2 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle pohlaví

Obyvatelstvo dle pohlaví	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho pohlaví:</i>								
muži	24 327	48 %	11 808	48 %	23 505	48 %	11 359	48 %
ženy	25 910	52 %	12 856	52 %	25 067	52 %	12 460	52 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2011 až 2021



Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 2 společně s grafem je zachycen **vývoj celkového počtu obyvatel podle pohlaví⁵** a jejich srovnání ve sledovaných MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.

Analýza vývoje za desetiletý interval ukazuje na pokles obyvatel v obou sledovaných městských obvodech. V MO Plzeň 1 došlo k poklesu o 1 665 obyvatel (pokles o 3 % v roce 2021 ve srovnání s rokem 2011), v MO Plzeň 4 činil pokles obyvatel o 1 159 obyvatel (pokles o 4 % v roce 2021 ve srovnání s rokem 2011). V obou sledovaných MO stabilně převažují ženy nad muži.

Ze srovnání sledovaných MO vyplývá, že MO Plzeň 1 je co do počtu obyvatel přibližně o polovinu větším obvodem ve srovnání s MO Plzeň 4. V roce 2011 činil rozdíl 25 573

⁵ Jen na okraj uvedme, že do České republiky dosud nedorazily návrhy podobné tomu z Velké Británie, aby se při sčítání lidu nepožadovalo po občanech uvést informaci o pohlaví (Marek©2017).

obyvatel (51 %), v roce 2021 byl zjištěn v absolutní hodnotě menší rozdíl 24 753 obyvatel (51 %).

Tabulka 3 prezentuje údaje o rozložení obyvatel sledovaných MO dle **rodinného stavu**. Pro komunální politiky mohou být údaje o rodinném stavu důležité např. k tomu, v jaké míře cílit podporu na svobodné matky, v podpoře ovdovělých, k zachycení trendu v registrovaném partnerství ad.

Tabulka 3 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle rodinného stavu

Obyvatelstvo dle rodinného stavu	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho rodinný stav:</i>								
svobodní/é	20 209	40 %	8 960	36 %	20 254	52 %	9 586	40 %
ženatí, vdané	20 741	41 %	10 731	44 %	18 547	38 %	8 948	38 %
rozvedení/é	6 170	12 %	2 810	11 %	6 559	14 %	3 092	13 %
ovdověl/é	3 025	6 %	2 129	9 %	2 895	6 %	2 077	9 %
registrované partnerství	---	---	---	---	45	0,09 %	14	0,06 %
nezjištěno	----	---	----	---	270	1 %	99	0,42 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Z analýzy vývoje za desetileté období je patrné, že v roce 2011 se registrované partnerství nezjišťovalo⁶. V MO Plzeň 1 došlo ke zvýšení počtu svobodných (o 12 %), rozvedených a ovdovělých shodně (o 2 %) a naopak ke snížení počtu osob v manželství (o 3 %). Podíl osob v registrovaném manželství byl v roce 2021 menší než 1 %. Data za MO Plzeň 4 naznačují podobný trend: zvýšení počtu svobodných (o 4 %), rozvedených (o 2 %) a snížení počtu sezdaných osob (o 6 %). I zde činil podíl osob v registrovaném manželství v roce 2021 méně než 1 %, i když v absolutní počtu je v MO Plzeň 4 osob v registrovaném partnerství méně o 31 osob, což odpovídá rozdílu 70 %.

Důležitou demografickou metrikou je složení obyvatelstva dle **nejvyššího dosaženého vzdělání**. Získaná data prezentuje tabulka 4. Data jsou zde vypočítána nikoli z celého souboru, nýbrž z obyvatel sledovaných městských obvodů, kteří v době sčítání dosáhli věku 15 let a více.

⁶ Institut registrovaného partnerství platí v ČR od 1. července 2006.

Tabulka 4 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Obyvatelstvo dle nejvyššího dosaženého vzdělání	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo 15 + celkem	43 951	100 %	21 473	100 %	41 197	100 %	20 393	100 %
<i>z toho nejvyšší dosažené vzdělání:</i>								
bez vzdělání	111	0,25 %	67	0,31 %	185	0,45 %	86	0,42 %
základní vzdělání ⁷	5 663	13 %	3 013	14 %	4 085	10 %	2 296	11 %
střední vzdělání bez maturity	12 567	29 %	6 464	30 %	10 898	26 %	5 213	26 %
střední vzdělání s maturitou ⁸	15 367	35 %	7 374	34 %	14 085	34 %	7 145	35 %
VOŠ vzdělání + konzervatoř	658	1 %	308	1 %	812	2 %	379	2 %
vysokoškolské vzdělání	7 332	17 %	3 481	16 %	8 929	22 %	4 242	21 %
nezjištěno	---	---	---	---	2 203	5 %	1 059	5 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023) VOŠ = vyšší odborné

Data za MO Plzeň ukazují na nejvyšší podíl středoškoláků s maturitou v obou sledovaných obdobích. Podíl osob bez vzdělání či se základním vzděláním je velmi nízký, i když osob bez vzdělání v absolutních číslech za 10 let přibylo o 74, naopak počet osob s dosaženým základním vzděláním poklesl. Ze srovnání desetiletých intervalů je nápadný zejména vzestup počtu osob s vysokoškolským diplomem o 1 597 (+ 5 %) a naopak snížení osob s výučním listem (- 3 %). Podíl absolventů VOŠ a konzervatoře se za 10 let zvýšil o 1 %.

Složení obyvatel dle dosaženého vzdělání v MO Plzeň 4 v podstatě „kopíruje“ MO Plzeň 1. I zde došlo v desetiletém mezidobí ke zvýšení počtu vysokoškolsky vzdělaných osob (+ 5 %) ke snížení počtu osob s dosaženým středoškolským vzděláním s výučním listem (-4 %)

Další sledovanou demografickou proměnnou je složení obyvatelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle **věku**, resp. věkových kohort. Data jsou uvedena v tabulce 5.

⁷ Včetně neukončeného základního vzdělání

⁸ Včetně nadstavbového studia

Tabulka 5 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: kohorty

Obyvatelstvo dle věku	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho věková skupina:</i>								
0 až 14 let	6 286	13 %	3 191	13 %	7 375	15 %	3 426	14 %
15 až 19 let	2 243	4 %	1 102	4 %	1 887	4 %	1 034	4 %
20 až 29 let	8 157	16 %	3 028	12 %	4 888	10 %	2 403	10 %
30 až 39 let	8 668	17 %	3 928	16 %	7 399	15 %	3 063	13 %
40 až 49 let	6 357	13 %	3 153	13 %	7 661	16 %	3 683	15 %
50 až 59 let	8 577	17 %	2 709	11 %	5 695	12 %	3 005	13 %
60 až 64 let	3 386	7 %	1 732	7 %	3 478	7 %	1 114	5 %
65 až 69 let	2 336	5 %	1 951	8 %	3 928	8 %	1 327	6 %
70 až 79 let	2 537	5 %	2 696	11 %	4 612	9 %	2 985	13 %
80 až 89 let	1 532	3 %	1 109	4 %	1 391	3 %	1 575	7 %
90 až 99 let	---	---	---	---	254	1 %	204	1 %
100 a více let	---	---	---	---	4	0,01 %	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Zjištění z MO Plzeň 1 naznačují jistou proměnu sklady obyvatel dle věku za sledovaná období. Zatímco v roce 2011 měli největší zastoupení lidé ve věku 30 až 39 let (17 %) o deset let později klesl jejich podíl o 2 % a největší zastoupení tak získali obyvatelé ve věku 40 až 49 let (+ 3 %). K dalším nápadnějším trendům patří zejména snížení počtu obyvatel ve věku 20 až 29 let (- 6 %) a skupiny obyvatel 50 až 59 let (- 5 %). Naopak zvýšení počtu i podílu obyvatel zaznamenali seniorské skupiny. Relativně velký nárůst byl zjištěn u osob starších 90 let (v roce 2011 nebyl při sčítání starší 90 let ani jeden občan MO Plzeň 1).

V MO Plzeň 4 došlo mezi lety 2011 a 2021 nejnápadněji k poklesu obyvatel ve věku 30 až 39 let (-3 %) a zvýšení podílu obyvatel starších 80 let (+ 3 %)

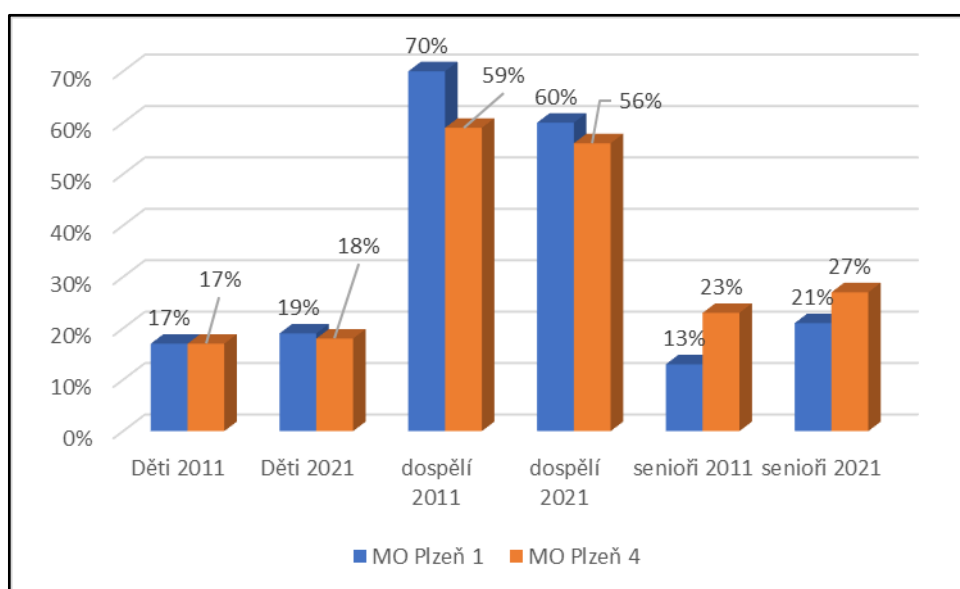
Pro analýzu vývoje za desetileté období jsem výše uvedené kohorty pro lepší výtěžnost dat arbitrárně rozdělili na tři skupiny: 1) děti/dospívající (0 až 19 let), 2) dospělí (20 až 64 let) a 3) senioři (65 a více let). Tyto informace jsou pro komunální politiku důležité zejména v oblasti vzdělávací, zdravotní a sociální politiky.

Tabulka 6 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: děti, dospělí, senioři

Obyvatelstvo dle věku	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho:</i>								
Děti/dospívající (0 až 19 let)	8 529	17 %	4 293	17 %	9 262	19 %	4 460	18 %
Dospělí (20 až 64 let)	35 163	70 %	14 550	59 %	29 121	60 %	13 268	56 %
Senioři (65 a více let)	6 405	13 %	5 756	23 %	10 189	21 %	6 091	27 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Graf 2 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: děti, dospělí, senioři



Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy prezentované v tabulce 6 a grafu 2 vyplývají tři nejdůležitější zjištění. Zatímco v MO Plzeň 1 byl v obou sledovaných obdobích vyšší podíl dospělých (ekonomicky aktivní populace) ve srovnání s populací MO Plzeň 4, v populaci MO Plzeň 4 měli vyšší zastoupení senioři. Vyšší růst seniorské populace byl však zaznamenán v MO Plzeň 1 (+ 7 %). Podíl dětí a dospívajících je ve sledovaných MO relativně stabilní.

Komunální politiku může ovlivňovat i složení obyvatelstva dle **národnosti**, ke které se obyvatelé při sčítání přihlásí; zejména, pokud v MO žije větší počet osob ze zemí

s odlišnými kulturními kořeny a zvyky. Komunální politika se zde může angažovat v podpoře různých spolků společenských a kulturních akcí apod. V současné době je důležitým zájmem komunální politiky otázka ukrajinských uprchlíků. Získaná data uvádí tabulka 7.

Tabulka 7 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle národnosti

Obyvatelstvo dle národnosti	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho národnost:</i>								
česká	36 013	72 %	17 947	73 %	32 221	66 %	15 921	67 %
moravská	46	0,09 %	25	0,10 %	92	0,19 %	49	0,21 %
slezská	3	0,01 %	0	0 %	5	0,01 %	4	0,02 %
slovenská	818	2 %	401	2 %	725	1 %	286	1 %
polská	69	0,14 %	18	0,07 %	56	0,12 %	30	0,13 %
německá	43	0,09 %	32	0,13 %	95	0,20 %	35	0,15 %
romská	35	0,07 %	2	0,01 %	63	0,13 %	24	0,10 %
ruská	---	---	---	---	132	0,27 %	30	0,13 %
ukrajinská	553	1 %	184	0,75 %	1 091	2 %	386	2 %
vietnamská	133	0,26 %	154	0,62 %	152	0,31 %	137	0,58 %
neuveдена	11 788	23 %	5 590	23 %	13 913	29 %	6 990	29 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Z výsledků lze dovodit dvě zásadní zjištění. V obou MO lze obyvatelstvo považovat za národnostně homogenní, obyvatelé hlásící se k jiné, než české národnosti tvoří jen velmi malou část obyvatel. Druhé zjištění se týká relativně velkého počtu obyvatel, kteří při sčítání národnost neuvedli. Srovnání v čase ani srovnání mezi sledovanými MO nepřineslo zjištění o zásadnějších rozdílech. V obou sledovaných MO došlo k nárůstu počtu obyvatel ukrajinské národnosti, i když jen relativně malému; sčítání totiž bylo provedeno ještě před započatím ozbrojeného konfliktu na Ukrajině.

Komunální politiky se dotýká i složení obyvatelstva dle vztahu k víře, resp. k církvím. Součástí komunální politiky může být i péče o církevní památky, podpora náboženských spolků či (neziskových) organizací (např. charita), akcí s náboženskou tematikou (Noc kostelů apod.) Získaná data uvádí tabulka 8.

Tabulka 8 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle náboženské víry

Obyvatelstvo dle náboženské víry	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho vztah k víře, náboženství:</i>								
věřící hlásící se k církvi ⁹ křesťanského dominia ¹⁰	3 898	8 %	2 505	10 %	3 619	7 %	2 182	9 %
věřící – nehlásící se k církvi ¹¹	3 274	7 %	1 660	7 %	4 001	8 %	1 928	8 %
bez náboženské víry	21 749	43 %	10 075	41 %	26 449	54 %	12 663	53 %
neuvedeno	21 311	42 %	10 421	42 %	14 503	30 %	7 046	30 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Rozložení dat naznačuje, že mezi obyvateli obou sledovaných MO převažují ateisté; k víře se při obou sčítání přihlásilo přibližně 16 % obyvatel. K některé z křesťanských církví se hlásí 7 % až 10 % obyvatel sledovaných plzeňských městských obvodů.

Z porovnání mezi lety 2011 a 2021 vyplývá jeden zásadnější rozdíl, to vzestup obyvatel MO Plzeň 4 „bez náboženské víry“ (+12 %).

Komparace sledovaných MO naznačuje mírně vyšší počet osob hlásící se k některé z křesťanských církví v MO Plzeň 4 (v roce 2011 i v roce 2021 + 2 %).

Dalším sledovaným socioekonomickým faktorem je rozložení obyvatelstva dle **typu domácnosti**, což se v komunální politice promítá zejména do oblasti sociální péče a rodinné politiky jako takové. Podkladová data jsou prezentována v tabulkách 9 a 10.

Tabulka 9 Hospodařící domácnosti v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Hospodařící domácnosti dle typu	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Hospodařící domácnosti celkem	22 093	100 %	11 524	100 %	23 729	100 %	11 948	100 %
<i>z toho:</i>								
tvořené jednou rodinou	13 154	60 %	6 580	59 %	13 203	56 %	6 438	54 %
tvořené 2 a více rodinami	237	1 %	102	1 %	215	1 %	83	1 %
domácnosti jednotlivců	7 409	34 %	4 216	37 %	9 814	41 %	5 208	44 %
vícečlenné nerodinné domácnosti	1 293	6 %	626	5 %	497	2 %	219	2 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

⁹ Přesná formulace: „k církvi, náboženské společnosti nebo směru“ (ČSÚ©2023)

¹⁰ Zahrnuje: Církev římskokatolickou; Církev československou husitskou; Českobratrskou církev evangelickou

¹¹ Stejná formulace jako výše v poznámce 4

Ze získaných dat je patrné, že v obou sledovaných MO převažují domácnosti tvořené jednou rodinou následované domácnostmi tvořené jednotlivci.

Srovnání dat za desetiletý interval celkem zřetelně naznačuje trend ubývání počtu domácností tvořených jednou rodinou, a naopak nárůst domácností jednotlivců.

Z komparace sledovaných MO vyplývá, že v MO Plzeň 1 je ve srovnání s MO Plzeň 4 větší podíl domácností tvořené jednou rodinou, zatímco v MO Plzeň 4 je větší podíl domácností jednotlivců.

Ve vztahu k sociální politice je signifikantní **poměr úplných a neúplných rodin** ve zkoumaných městských obvodech. Získaná data zobrazuje tabulka 10.

Tabulka 10 Typy domácností tvořené jednou rodinou v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Domácnosti tvořené jednou rodinou	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Domácnosti tvořené jednou rodinou celkem	13 154	100 %	6 580	100 %	13 203	100 %	6 438	100 %
<i>z toho:</i>								
úplné rodiny	10 174	77 %	5 179	79 %	10 766	82 %	5 222	81 %
- manželské páry	---	--	---	--	8 131	62 %	3 937	61 %
- faktická manželství	---	---	---	---	2 588	20 %	1 268	20 %
- registrovaná partnerství	---	---	---	---	19	0,14 %	6	0,09 %
- faktická partnerství	---	---	---	---	28	0,21 %	11	0,17 %
neúplné rodiny	2 980	23 %	1 401	21 %	2 437	18 %	1 216	19 %
- osamělý otec	---	---	---	---	333	2,52 %	168	3 %
- osamělá matka	---	---	---	---	2 104	16 %	1 048	16 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Z výsledků je patrné, že v obou sledovaných MO převažují úplné rodiny, neúplné rodiny tvoří přibližně jednu pětinu z domácností tvořené jednou rodinou. Vývoj za poslední desetiletí nepotvrzuje ve sledovaných MO obecný trend poklesu úplných rodin, jejich podíl v obou MO se mírně zvýšil (+ 2 %). Nepřekvapuje, že v neúplných rodinách převažují rodiny s osamělou matkou.

4.1.2 Vybrané socioekonomické ukazatele

V této části prezentujeme několik vybraných socioekonomických ukazatelů ve vztahu k tématu této práce, které lze „vyčíst“ z údajů o sčítání lidu, bytů a domů.

V tabulce 11 jsou uvedeny základní statistiky ve vztahu k **ekonomické aktivitě** obyvatel MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.

Tabulka 11 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity a pohlaví

Obyvatelstvo dle ekonomické aktivity	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
Ekonomicky aktivní¹² celkem	27 445	55 %	11 368	46 %	26 648	55 %	12 355	52 %
<i>z toho:</i>								
muži	14 337	52 %	6 096	53 %	14 025	53 %	6 664	54 %
ženy	13 108	48 %	5 272	47 %	12 623	47 %	5 871	46 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Z porovnání dat vyplývá, že větší podíl ekonomicky aktivních lidí se vyskytuje na území MO Plzeň 1 ve srovnání s MO Plzeň 4. Zatímco v MO Plzeň 1 zůstal podíl ekonomicky aktivních mezi lety 2011 a 2021 na stejné úrovni, v MO Plzeň 4 vzrostl o 4 %.

V obou sledovaných MO je větší podíl ekonomicky aktivních mužů než žen; poměr je zde tedy opačný než v celkové struktuře obyvatel (srov. tab. 1).

Tabulka 12 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity

Obyvatelstvo dle ekonomické aktivity	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Obyvatelstvo celkem	50 237	100 %	24 664	100 %	48 572	100 %	23 819	100 %
<i>z toho ekonomická aktivity:</i>								
v zaměstnání¹³	25 435	51 %	10 544	43 %	25 622	53 %	12 042	51 %
nezaměstnaní	2 010	4 %	824	3 %	1 026	2 %	493	2 %
osoby mimo pracovní sílu¹⁴	20 175	40 %	12 062	49 %	21 293	44 %	11 023	46 %
nezjištěno	2 617	5 %	1 234	5 %	631	1 %	261	1 %
V zaměstnání celkem	25 435	100 %	10 544		25 622	100 %	12 042	100 %
<i>z toho podle postavení v zaměstnání:</i>								
zaměstnanci	22 520	89 %	8 206	78 %	20 524	80 %	9 384	78 %
zaměstnavatelé	734	3 %	423	4 %	192	1 %	113	1 %
osoby pracující na vlastní účet	2 760	11 %	1 440	14 %	2 669	10 %	1 503	12 %
nezjištěno	---	---	---	---	2 237	9 %	1 042	9 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023) VOŠ = vyšší odborné

¹² Ve sčítání 2021: Pracovní síla

¹³ Zahrnuje i pracující důchodce a osoby na mateřské dovolené

¹⁴ Zahrnuje ekonomicky neaktivní celkem, tedy i nepracující důchodce, osoby na rodičovské dovolené, žáky a studenty

Detailnější analýzu ekonomické aktivity obyvatel ve sledovaných MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 prezentuje tabulka 12. Data ukazují na **nízkou míru nezaměstnanosti** v obou sledovaných MO, která v desetiletém intervalu ještě dále poklesla na 2 %; její hodnota se ocitla pod celostátním průměrem, který měl k 31.12. 2021 hodnotu 3,5 % (Úřad práce ČR, 2022).

Z hlediska komunální politiky je zajímavý i údaj o poměru osob ve vztahu k pozici v zaměstnání, tj. zaměstnanců, zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Z dat v tabulce 11 je patrné, že největší podíl tvořili v obou MO zaměstnanci, osob v pozici zaměstnavatele byl marginální počet. Z výsledků srovnání dat za desetiletý interval je nápadný pokles zaměstnanců o 9 % MO Plzeň 1, což však může být dáno i skutečností, že v roce 2011 ČSÚ nezapočítával „nezjištěno“. Rovněž počet obyvatel v pozici zaměstnavatele poklesl, a to v obou MO. Komparace mezi sledovanými MO ukazuje na vyšší podíl OSVČ v MO Plzeň 4 (+ 2 % v roce 2021). Jen pro dokreslení uvedme, v MO Plzeň 1 v roce 2011 bylo 1 161 pracujících důchodců a 543 zaměstnaných žen na mateřské dovolené (ani jeden muž); v roce 2021 stoupl počet pracujících důchodců na 3 039 a naopak počet osob na mateřské dovolené klesla na 176 (z toho 3 muži) .

Informace o **průměrné mzdě** za sledované městské obvody nejsou k dispozici. Data jsou dostupná pouze za Plzeňský kraj, kde je čtvrtá nejvyšší průměrná mzda ze všech krajů ČR. I přes výše uvedená byla průměrná mzda v Plzeňském kraji za 2. čtvrtletí roku 2022 (37 827 Kč) nižší než průměr České republiky (40 086). Ve srovnání se stejným obdobím roku 2021 došlo v Plzeňském kraji k navýšení průměrné mzdy o 1 025 Kč, tj. o 2,8 % (ČSÚ, 2022b)

Z hlediska komunální dimenze politiky zaměstnanosti považujeme za relevantní uvést údaje o tom, v jaké míře vykonávají obyvatelé sledovaných městských obvodů výkon ekonomické činnosti (resp. svého studia), na území svého MO, jinými slovy, v jaké míře za práci (studiem) **dojíždějí**. Výsledná zjištění uvádí tabulka 13.

Tabulka 13 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle místa zaměstnání/studia

Obyvatelstvo dle místa pracoviště a studia	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Zaměstnaní/ Vyjíždějící do zaměstnání celkem	11 699	100 %	4 928	100 %	25 622	100 %	12 042	100 %
<i>z toho:</i>								
na adrese místa obvyklého pobytu ¹⁵	---	--	---	--	4 904	19 %	2 173	18 %
na jiné adrese v rámci obce ¹⁶	9 576	82 %	4 063	82 %	14 318	56 %	6 636	55 %
na adrese ¹⁷ mimo obec ¹⁸	2 093	18 %	892	18 %	3 662	14 %	1 781	15 %
žáci/studenti¹⁹ celkem	3 553	100 %	1 757	100 %	6 209	100 %	3 007	100 %
<i>z toho:</i>								
v rámci obce	3 059	86 %	1 515	86 %	5 759	93 %	2 742	91 %
mimo obec	476	13 %	242	14 %	352	6 %	226	8 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Ve vztahu k datům uvedeným v tabulce 13 je nutno předeslat, že ČSÚ uplatnil v roce 2021 odlišný přístup než v roce 2011. Pro účely této práce to však nemá podstatný vliv.

Zjištěná data ukazují na „komfort“ sledovaných MO co se týče dojíždění do zaměstnání a do školy. V roce 2021 uvedlo dojíždění do zaměstnání 14 % (MO Plzeň 1), resp. 15 % (MO Plzeň 4) účastníků sčítání; dojíždění za studiem pak 6 % (MO Plzeň 1), resp. 8 (MO Plzeň 4). Tato data jsou hluboko celostátním průměrem zjištěným při sčítání v roce 2021; v ČR dojíždí do zaměstnání mimo obec svého obvyklého pobytu 41 % všech zaměstnaných osob (se zjištěným místem pracoviště) a 39 % všech studentů se zjištěným místem školy (ČSÚ, 2023a).

Srovnání sledovaných MO nepřineslo poznatky o zásadnějších rozdílech v oblasti adresy zaměstnání, resp. dojíždění do zaměstnání.

¹⁵ Místo obvyklého pobytu je při v intencích metodiky sčítání lidu, bytů a domů ČSÚ obvyklého definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá a tráví dobu svého každodenního odpočinku (bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod). a kde je členem konkrétní domácnosti (ČSÚ©2023a)

¹⁶ Ve sčítání v roce 2011: vyjíždějící do zaměstnání **v rámci obce** – osoby, jejichž místo pracoviště je v obci, ve které mají trvalý (dlouhodobý) pobyt, avšak v jiném domě.

¹⁷ V roce 2011: vyjíždějící do zaměstnání **mimo obec** – osoby, jejichž obec pracoviště, školy byla jiná než obec trvalého pobytu, případně jejichž místo pracoviště bylo v zahraničí

¹⁸ Zahnuje: v jiné obci okresu; v jiném okrese kraje; v jiném kraji; v zahraničí (ČSÚ©2023)

¹⁹ V roce 2011: vyjíždějící do škol

Bytová politika je bezesporu jednou z důležitých oblastí komunální politiky. Závěr analýzy zaměřené na socioekonomické faktory sledovaných obvodů MO Plzeň 1 a Plzeň 4 je vyhrazen vybraným údajům z oblasti domovního fondu, který je ve vlastnictví státu nebo dotčených městských obvodů – tedy té části bytového fondu, se kterým mohou městské obvody určitým způsobem disponovat. Výsledná zjištění prezentuje tabulka 14.

Tabulka 14 Domovní fond v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: celkem

Domovní fond ve vlastnictví státu a obce	MO Plzeň 1 2011		MO Plzeň 4 2011		MO Plzeň 1 2021		MO Plzeň 4 2021	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
domy celkem	3 126	100 %	3 200	100 %	3 295	100 %	3 342	100 %
obydlené domy	2 875	92 %	2 968	93 %	3 084	94 %	3 106	93 %
<i>z toho domy ve VLASTNICTVÍ OBCE/STÁTU:</i>								
domů celkem	100	3 %	68	2 %	58	2 %	57	2 %
rodinné domy	27		5		27		8	
bytové domy	56		53		10		44	
ostatní budovy	17		10		21		5	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ (2023)

Údaje v horním řádku naznačují, že v obou sledovaných MO je přibližně 6 až 8 % domovního fondu tvořen neobydlenými domy.

Jeví se zajímavým, že z hlediska obyvatel menší MO Plzeň 4 má početnější domovní fond, než je tomu v MO Plzeň 1.

Domovní fond ve vlastnictví obce a státu tvoří ve sledovaných městských obvodech přibližně 2 %. V časovém vývoji došlo k úbytku bytových domů v obou MO, v nejvyšší míře u bytových domů.

Srovnání mezi sledovanými MO ukazuje, že zatímco v MO Plzeň 1 převládají ve vlastnictví státu/obce rodinné domy a ostatní budovy, MO Plzeň disponuje větším počtem bytových domů ve vlastnictví obce/státu.

4.2 Dimenze: Aktéři komunální politiky v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

V následující podkapitole prezentujeme výsledná zjištění o hlavních aktérech komunální politiky ve sledovaných městských obvodech Plzeň 1 a Plzeň 4. V první části jen v krátkosti představíme historický kontext v podobě výsledků komunálních voleb v období 2014 až 2018.

4.2.1 Historický nástin výsledů komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

V úvodu této části nejprve v krátkosti provedeme historický nástin výsledků komunálních voleb ve sledovaných obvodech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.

Tabulka 15 Výsledky komunálních voleb v MO Plzeň 1 a Plzeň 4: 2010 až 2018

MO Plzeň 1						
2010			2014		2018	
Umí stění	subjekt	Počet zastupitelů	subjekt	Počet zastupitelů	subjekt	Počet zastupitelů
1.	ČSSD	8	ČSSD	6	ANO 2011	8
2.	ODS	8	ANO 2011	6	ODS	5
3.	TOP 09	4	TOP 09	3	Piráti	3
4.	KSČM	3	KSČM	3	ČSSD	3
5.	Pravá volba pro Plzeň	2	ODS	3	Pro Plzeň	2
6.	Ostatní	2	OPAT ²⁰	2	KSČM	2
7.	---	--	OPL ²¹	2	TOP 09	2
8.	---	---	KDU-ČSL	1	KDU ČSL ²²	2
9.	---	---	Koalice ²³	1	---	---
Mandátů celkem		27		27		27
MO Plzeň 4						
2010			2014		2018	
Umí stění	Pořadí	Počet zastupitelů	Pořadí	Počet zastupitelů	Pořadí	Počet zastupitelů
1.	ČSSD	7	ČSSD	7	ANO 2011	7
2.	ODS	7	ANO 2011	5	ODS	7
3.	TOP 09	4	ODS	4	ČSSD	4
4.	KSČM	3	TOP 09	3	Piráti	3
5.	Pravá volba pro Plzeň	2	KSČM	3	TOP 09	2
6.	Ostatní	2	OPAT	2	KDU-ČSL ²⁴	1
7.	---	--	Koalice ²⁵	1	KSČM	1
Mandátů celkem		25		25		25

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ

²⁰ OPAT = Občané patrioti

²¹ OPL = Občané pro Lochoťín

²² KDU ČSL + Nezávislí kandidáti

²³ Koalice = VEŘEJNÉ ZÁJMY PLZNĚ s podporou Iniciativy za levnější MHD, spolku P-FANS a Úsvit

²⁴ KDU ČSL + Nezávislí kandidáti

²⁵ Koalice = Společně za Plzeň-koalice Plzeňské aliance, Piráti, Změna, STAN a SZ

Z údajů uvedených v tabulce 15 vyplývají jen velmi malé rozdíly ve výsledcích komunálních voleb 2010, 2014 a 2018 mezi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4. V komunálních volbách **2010** bylo pořadí politických subjektů v obou sledovaných MO zcela totožné. První čtyři místa obsadily strany působící na celostátní úrovni, až na pátém místě se umístila strana s regionálním dosahem. Ve volbách 2014 se vykazaly určité menší změny. První dvě místa obsadily v obou MO stejné strany, další pořadí již bylo odlišné, ale jen v tom, že celorepublikové strany si prohodily místa na třetím až pátém místě. KDU-ČSL získala v MO Plzeň 1 jeden mandát, v MO Plzeň 4 se její kandidáti do zastupitelstva nedostaly. Nejlépe umístěná regionální strana obsadila v obou MO šesté místo. V MO Plzeň 1 se do zastupitelstva probojovaly tři regionální politická uskupení, v MO Plzeň 4 získaly mandáty dva regionální politické subjekty. Rovněž v komunálních volbách 2018 obsadily v obou MO první čtyři místa politické subjekty působící na celorepublikové úrovni; zásadní rozdíl bylo umístění regionální strany Pro Plzeň na pátém místě, zatímco v MO Plzeň 4 nezískal mandáty v zastupitelstvu ani jeden kandidující regionální politický subjekt.

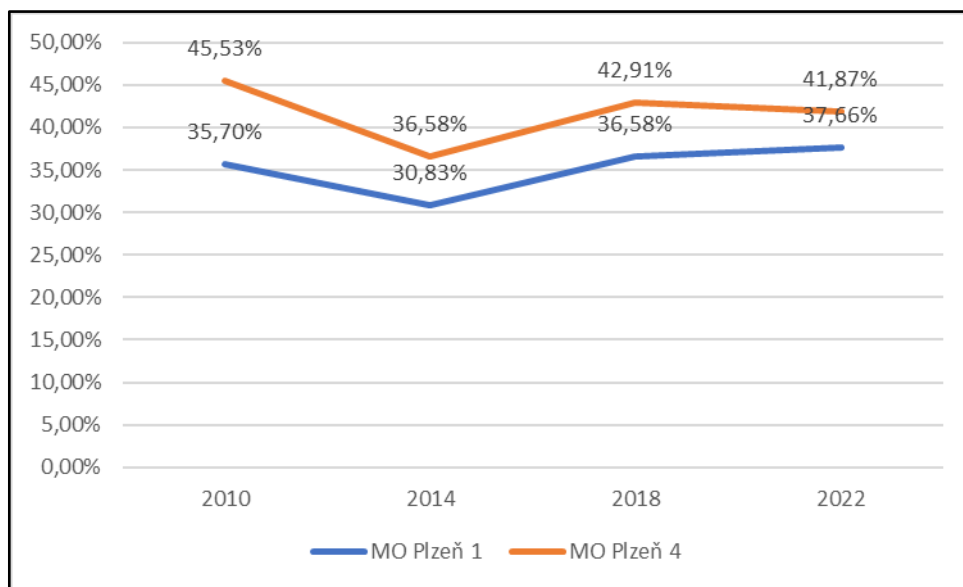
V tabulce 16 a grafu jsou uvedeny údaje o **volební účasti** ve výše prezentovaných komunálních volbách, doplněné o volební účast v komunálních volbách v roce 2022.

Tabulka 16 Volební účast v komunálních volbách v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: 2010 až 2022

VOLEBNÍ ÚČAST		
Rok voleb	MO Plzeň 1	MO Plzeň 4
2010	35,70 %	45,53 %
2014	30,83 %	36,58 %
2018	36,58 %	42,91 %
2022	37,66 %	41,87 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ

Graf 3 Vývoj volební účasti v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2010 až 2022



Zdroj: vlastní zpracování

Z rozložení dat vyplývá vyšší účast voličů v městském obvodu Plzeň 4 ve všech čtyřech komunálních volbách ve srovnání s volební účastí v MO Plzeň 1. Rozdíl se pohybuje okolo 5 %. Průměrná účast ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2022 činila 46,07 % (iRozhlas 2022); v obou sledovaných MO tedy byla volební účast pod celorepublikovým průměrem. V tabulce 17 je zobrazena komparace výsledků kandidujících politických subjektů v komunálních volbách do MO Plzeň 1 MO Plzeň 4 s celorepublikovými výsledky voleb do Poslanecké sněmovny (PS) V roce 2010 se konaly oboje volby, přičemž výsledky komunálních volbách na prvních čtyřech místech „kopírovaly“ výsledky voleb do PS. Následující volby do PS se konaly v roce 2013, komunální volby v roce následujícím. Zde již nebyla shoda tak výrazná jako u předcházejících voleb, nicméně první dvě politické strany/hnutí v komunálních volbách byly totožné s prvními dvěma stranami ve volbách do PS. To platí i pro následující volby do PS v roce 2017 a komunální volby v roce 2018, kde se navíc třetí strana z voleb do MO Plzeň 1 shodovala se třetí stranou z voleb do Poslanecké sněmovny.

Tabulka 17 Srovnání výsledků komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 s volbami do PS (2010-2018)

VOLBY									
pořadí	PS 2010	MO Plzeň 1 2010	MO Plzeň 4 2010	PS 2013	MO Plzeň 1 2014	MO Plzeň 4 2014	PS 2017	MO Plzeň 1 2018	MO Plzeň 4 2018
1.	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ANO	ANO	ANO
2.	ODS	ODS	ODS	ANO	ANO	ANO	ODS	ODS	ODS
3.	TOP 09	TOP 09	TOP 09	KSČM	TOP 09	ODS	Piráti	Piráti	ČSSD
4.	KSČM	KSČM	KSČM	TOP 09	KSČM	TOP 09	SPD	ČSSD	Piráti
5.	Věci veřejné	Pravá volby pro Plzeň	Pravá volba pro Plzeň	ODS	ODS	KSČM	KSČM	Pro Plzeň	TOP 09
6.		Ostatní	Ostatní	Úsvit	OPAT	OPAT	ČSSD	KSČM	KDU-ČSL
7.				KDU-ČSL	OPL	Koalice	KDU ČSL	TOP 09	KSČM
8.					KDU-ČSL		TOP 09	KDU ČSL	
9.					Koalice		STAN		

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.2.2 Komunální volby 2022 v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Doposud poslední volby do zastupitelstev obcí se konaly ve dnech 23. a 24. září 2022. V obou sledovaných městských obvodech postavilo své kandidátky devět politických subjektů. Hlavními favority voleb byly – podobně jako v předcházejících volbách do Poslanecké sněmovny – hnutí ANO a koalice SPOLU. Tyto komunální volby provázely v Plzni fenomén „politického turismu“. Lídrem STAN (Starostů a nezávislých) byl A. Tolar, který ke STAN přešel poté, co se rozešel s hnutím PRO PLZEŇ, za které kandidoval v předchozích volbách v roce 2018. Za STAN kandidoval i dlouholetý předseda plzeňské KDU-ČSL P. Náhlík. Na kandidátce PRO Plzeň se objevili bývalý představitel ODS ze sdružení Plzeň – Lochotín, které před lety mělo v komunální politice v Plzni velký vliv (Nedvěd, 2022).

Základní informace o volbách do MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou uvedeny v tabulce 18.

Tabulka 18 Základní informace ke komunálním volbám 2022 v MO Plzeň 1

Komunální volby 2022 MO Plzeň 1							
Počet volených zastupitelů	Počet volebních obvodů	Okrsky	Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
27	1	56	37 811	14 241	37,66 %	14 238	612 519
Komunální volby 2022 MO Plzeň 4							
Počet volených zastupitelů	Počet volebních obvodů	Okrsky	Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
25	1	25	18 671	7 817	41,87 %	7 813	172 787

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ 2022c; d)

Stejně jako v předchozích komunálních volbách, v MO Plzeň 1 se volilo 27 zastupitelů, v MO Plzeň 4 25 zastupitelů. Voliči měli možnost volit kandidáty podle preferenčních hlasů, kdy si mohli vybrat mezi křížkováním celé volební strany nebo dát hlas pomocí křížků jednotlivým kandidátům, přičemž obě možnosti bylo možné kombinovat (Severa, 2022). **Volební účast** byla stejně jako v předchozích komunálních volbách vyšší v MO Plzeň 4. Výsledky komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 uvádí tabulka 18.

Výsledky komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Výsledky voleb do zastupitelstva obcí ve sledovaných městských obvodech MO Plzeň 4 a MO Plzeň 1 prezentuje tabulka 19.

Jak je patrné z dat v tabulce 19, v obou sledovaných městských obvodech získalo mandáty v zastupitelstvo šest kandidujících politických uskupení, a naopak tři politická uskupení mandáty nezískala.

Tabulka 19 Výsledky komunálních voleb 2022 v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

MO Plzeň 1				
Výsledky komunálních voleb 2022				
Umí stění	Kandidující subjekty	Počet hlasů	Podíl hlasů	Počet mandátů
1.	ANO 2011+ NK	101 514	29,27 %	10
2.	SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	87 497	25,23 %	8
3.	PRO PLZEŇ	38 234	11,03 %	3
4.	SPD (Svoboda a přímá demokracie)	33 701	9,72 %	3
5.	Piráti (Česká pirátská strana)	29 174	8,41 %	2
6.	STAN (Starostové a nezávislý)	18 638	5,37 %	1
Počet zvolených zastupitelů celkem				27
Politické subjekty bez zisku mandátů				
7.	ČSSD (Česká sociální demokracie) + NK	17 275	4,98 %	0
8.	KSČM (Komunistická strana Čech/Morav) + NK	14 272	4,12 %	0
9.	Soukromníci + NK (Ta pravá Plzeň)	6 475	1,87 %	0
MO Plzeň 4				
Výsledky komunálních voleb 2022				
Umí stění	Kandidující subjekty	Počet hlasů	Podíl hlasů	Počet mandátů
1.	ANO 2011+ NK	71 422	41,34 %	11
2.	SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	44 141	25,54 %	7
3.	PRO PLZEŇ	14 636	8,47 %	2
4.	STAN (Starostové a nezávislí)	14 595	8,44 %	2
5.	Piráti (Česká pirátská strana)	12 493	7,23 %	2
6.	ČSSD (Česká sociální demokracie) + NK	9 688	5,59 %	1
Počet zvolených zastupitelů celkem				25
Politické subjekty bez zisku mandátů				
7.	KSČM (Komunistická strana Čech/Morav) + NK	4 517	2,61 %	0
8.	DSSS+BEZ-UL ²⁶	941	0,54 %	0
9.	Soukromníci + NK (Ta pravá Plzeň)	354	0,20 %	0

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ 2022c; d)

NK = nezávislí kandidáti

V obou sledovaných městských obvodech zvítězilo hnutí ANO, na jehož kandidátce se objevili i nezávislí kandidáti. Druhé místo shodně v obou MO dosáhla koalice SPOLU, tvořená stejně jako ve volbách do PS 2021 stranami ODS, KDU-ČSL a TOP 09. Na třetím místě se shodně v obou MO umístila jediná regionální strana PRO PLZEŇ, která dokázala v obou zastupitelstev získat mandáty. I tyto komunální volby tedy potvrdily trend

²⁶ Česká Plzeň a bezpečné ulice

nastoupený v komunálních volbách 2018, v nichž regionální strany vyjma Pro Plzeň neobhájily mandáty z komunálních voleb 2014. Umístění na čtvrtém místě bylo ve sledovaných MO rozdílné; v MO Plzeň 1 to byla strana SPD, v MO Plzeň 4 dosáhlo čtvrtého místa hnutí STAN. Na pátém místě s v obou MO shodně umístili Piráti. Poslední subjekty, které ještě získaly křesla v zastupitelstvu, se liší. V MO Plzeň 1 získal jeden mandát STAN, v MO Plzeň 4 dosáhla na jedno zastupitelské křeslo ČSSD.

Výsledky komunálních voleb 2022 v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 ve vztahu k volbám do Poslanecké sněmovny v roce 2021

Z údajů v tabulce 20 vyplývá, že na rozdíl od předchozích voleb se na čelních příčkách výsledky voleb do PS a komunálních voleb lišily

Tabulka 20 Srovnání výsledků komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 s volbami do PS (2021/2022)

pořadí	PS 2021	MO Plzeň 1 2022	MO Plzeň 4 2022
1.	SPOLU (ODS, TOP 09, KDU-ČSL)	ANO	ANO
2.	ANO	SPOLU	SPOLU
3.	Piráti + STAN	PRO PLZEŇ	PRO PLZEŇ
4.	SPD	SPD	STAN
5.		Piráti	Piráti
6.		STAN	ČSSD

Zdroj: vlastní zpracování

Zatímco ve volbách do PS vyhrála koalice SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09), v komunálních volbách vyhrálo ve sledovaných městských obvodech hnutí ANO. Je však třeba mít na paměti, že vítězství koalice SPOLU nad druhým ANO bylo v parlamentních volbách velmi těsné. Cum grano salis (s jistou výhradou) tedy lze tedy podle našeho názoru konstatovat, že výsledky komunálních voleb 2022 v MO Plzeň 1 a Plzeň 4 na prvních dvou příčkách odpovídají voličským preferencím z voleb do poslanecké sněmovny v roce 2021. Jediná skutečná shoda se pak vykávala v umístění SPD na 4. místě v parlamentních volbách do PS a komunálních v MO Plzeň 1.

Rovněž neúspěch bývalých tradičních parlamentních stran v komunálních volbách ve sledovaných MO „zrcadlí“ voličské preference na celostátní úrovni. V MO Plzeň 1 se do

zastupitelstva neprobojovali ani kandidáti ČSSD ani kandidáti KSČM. V MO Plzeň 4 byl do zastupitelstva zvolen jeden zástupce ČSSD, KSČM nepřekročila uzavírací klauzuli 5 % a nezískala tedy v zastupitelstvu žádné křeslo.

Přidělení mandátů do zastupitelstva v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Na základě výsledků voleb byly v následujícím kroku jednotlivým politickým subjektům přiděleny mandáty, uvedené v tabulce 21.

Tabulka 21 Zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň vzešlá z komunálních voleb 2022

MO Plzeň 1 – Komunální volby 2022				
POČTY MANDÁTŮ				
Politické subjekty	Mandáty			
	muži	ženy	celkem	podíl
ANO 2011 + NK	7	3	10	37 %
SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) <i>z toho:</i>	5	3	8	30 %
• ODS	(2)	(2)	(4)	(15 %)
• KDU-ČSL	(2)	(--)	(2)	(7 %)
• TOP 09	(1)	(1)	(2)	(7 %)
PRO PLZEŇ	2	1	3	11 %
SPD	3	---	3	11 %
Piráti	2	---	2	7 %
STAN	---	1	1	4 %
CELKEM	19	8	27	100 %
MO Plzeň 4 Komunální volby 2022				
POČTY MANDÁTŮ				
Politické subjekty	Mandáty			
	muži	ženy	celkem	podíl
ANO 2011 + NK	8	3	11	44 %
SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) <i>z toho:</i>	4	2	7	28 %
• ODS	(3)	(2)	(5)	(20 %)
• KDU-ČSL	---	(1)	(1)	(4 %)
• TOP 09	(1)	--	(1)	(4 %)
PRO PLZEŇ	1	1	2	8 %
STAN	2	--	2	8 %
Piráti	1	1	2	8 %
ČSSD + NK	1	--	1	4 %
CELKEM			25	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Jak bylo naznačeno v podkapitole 2.4.1, k převedení výsledků hlasování na mandáty pro zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 byl využit systém volebních dělitelů, konkrétně d' Hondtova metody (ČSÚ, 2021), založené na principu tzv. „spravedlivého přidělení hlasu“: není spravedlivé, aby politická strana, která překročila uzavírací klauzuli 5 %, obdržela mandát dříve, dokud má nižší průměrný počet hlasů na jeden mandát než kterákoli jiný politický subjekt (Lebeda, 2001). Po aplikaci výše uvedeného postupu vzniklo po komunálních volbách 2022 zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 ve složení uvedeném v tabulce 20.

Z porovnání rozdělení mandátů ve sledovaných MO vyplývají následující zjištění. Vítězné hnutí **ANO** získalo v MO Plzeň 4 o jeden mandát více (11 křesel) než v MO Plzeň 1 (10 křesel). Naopak, na druhém místě umístěná koalice **SPOLU** získala o jeden mandát více v MO Plzeň 1 (8 mandátů) než v MO Plzeň 4 (7 zastupitelů). Detailnější analýza rozdělení mandátů v rámci koalice **SPOLU** ukazuje, že zatímco **ODS** získala o jeden mandát více v MO Plzeň 4 (5 mandátů) oproti MO Plzeň 1 (4 mandáty), zbylé dvě strany koalice **SPOLU**, tj. **lidovci** a **TOP 09**, získaly každá o jeden mandát více v MO Plzeň 1 (každá strana 2 mandáty) ve srovnání s MO Plzeň 4 (každá strana 1 mandát). Uskupení **PRO Plzeň** obdrželo o jeden mandát více v MO Plzeň 1 (3 mandáty) ve srovnání s MO Plzeň 4 (2 mandáty). **SPD** byly v MO Plzeň 1 přiděleny 3 křesla obecních zastupitelů, v MO Plzeň 4 tato strana nekandidovala. **Piráti** získali v obou sledovaných městských obvodech shodně 2 mandáty v zastupitelstvu. **Starostové a nezávislí** (STAN) si ziskem dvou mandátů lépe vedli v MO Plzeň 4 než v MO Plzeň 1 (1 mandát). **Sociální demokraté** uspěli se ziskem jednoho mandátu pouze v MO Plzeň 4.

Z analýzy rozdělení mandátů dle pohlaví zvolených zastupitelů vyplývá, že jak v MO Plzeň 1 tak i v MO Plzeň 4 převažují muži. Vyšší nebo stejný počet mandátů žen než mužů byl zaznamenán u **ODS**, **TOP 09** a **STAN** v případě zastupitelstva MO Plzeň 1 a **KDU-ČSL**, **PRO PLZEŇ** a **Pirátů** v zastupitelstvu MO Plzeň 4.

Povolební jednání

K pochopení mechanismu, na jejímž základě došlo k dohodě politických subjektů o vytvoření Rady sledovaných MO a volbě starostů, je nezbytné alespoň v krátkosti zmínit jednání o vytvoření Rady statutárního města Plzeň. I ve volbách do zastupitelstva

statutárního města Plzeň dosáhlo počtu hlasů nutných k překročení uzavírací klauzule šest politických subjektů, avšak pořadí se od výsledků v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 částečně lišilo.

Tabulka 22 Rozdělení mandátů v zastupitelstvech Statutárního města Plzeň, MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

komunální volby 2022					
STATUTÁRNÍ MĚSTO PLZEŇ		MO PLZEŇ 1		MO PLZEŇ 4	
Politické subjekty	Mandáty	Politické subjekty	Mandáty	Politické subjekty	Mandáty
SPOLU	15	ANO + NK	10	ANO + NK	11
ANO + NK	15	SPOLU	8	SPOLU	7
PRO PLZEŇ	5	PRO PLZEŇ	3	PRO PLZEŇ	2
Piráti	4	SPD	3	STAN	2
STAN	4	Piráti	2	Piráti	2
SPD	4	STAN	1	ČSSD	1
CELKEM	47		27		25

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 22 vyplývá, že v zastupitelstvu **statutárního města Plzeň (SMP)** získaly dvě nejsilnější kandidující uskupení stejný počet 15 mandátů; tedy výsledek odlišný od sledovaných MO. Stejně jako v obou MO obsadilo třetí příčku regionální politický subjekt PRO PLZEŇ. Podobně jako v MO Plzeň 1 se do zastupitelstva probjovali kandidáti SPD, a naopak uzavírací nepřekročili kandidáti ČSSD. Na rozdíl od MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 si Piráti, STAN a SPD rozdělili stejný počet mandátů.

Ačkoli vítězem voleb do zastupitelstva SMP se stala koalice SPOLU, do vedení města se nedostala. Po skončení voleb a prvních jednáních mezi ANO, Piráti a STAN se objevila informace, že tyto subjekty společně vytvoří koalici, neboť disponují počtem 23 křesel v sedmačtyřicetičlenném zastupitelstvu. Nadpoloviční většinu hlasů v zastupitelstvu měla zajistit podpora dvou zastupitelů za SPD. Proti podpoře od SPD se ohradili jak předseda Pirátů I. Bartoš, tak i předseda STAN Vít Rakušan. Lídři městských Pirátů a STAN však i přes odmítavá stanoviska předsedů svých stran na dohodnuté koalici trvali. Argumentovali tím, že dva dotyční zastupitelé zvoleni za SPD se zařadili do klubu ANO a nezávislých (Musil a kol, 2021). Další jednání o vytvoření koaliční vlády v SMP však přineslo jiný výsledek. Dojednaná koalice ANO, Pirátů a STAN nedoznala změn, podporu dalších potřebných hlasů však získala od uskupení PRO PLZEŇ. Výše uvedená předjednaná koalice podepsala s PRO PLZEŇ novou koaliční dohodu s důležitým předpokladem, že se bude opírat o většinu 28 hlasů. Koalice se dohodla na zvolení primátora R. Zarzyckého z hnutí

ANO (Gričová, 2022). Na koalici SMP je zajímavá skutečnost, že Piráti a STAN vytvořili koalici s hnutím ANO, ačkoli na celostátní úrovni patří k politickým rivalům.

Zastoupení politických subjektů v radě města Plzeň, radě MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 prezentuje tabulka 23.

Tabulka 23 Politické subjekty zastoupené v Radě po komunálních volbách 2022

komunální volby 2022					
STATUTÁRNÍ MĚSTO PLZEŇ		MO PLZEŇ 1		MO PLZEŇ 4	
zastoupení v Radě	počet hlasů v Radě	zastoupení v Radě	počet hlasů v Radě	zastoupení v Radě	počet hlasů v Radě
ANO	5	ANO	5	ANO	4
Piráti	2	PRO PLZEŇ	2	ODS	3
STAN	2	STAN	1		
PRO PLZEŇ	2	Piráti	1		
Radních celkem	11	Radních celkem	9	Radních celkem	7
Počet koaličních zastupitelů	28	Počet koaličních zastupitelů	16	Počet koaličních zastupitelů	16 (18)
Počet nutný k nadpoloviční většině v zastupitelstvu	24	Počet nutný k nadpoloviční většině v zastupitelstvu	14	Počet nutný k nadpoloviční většině v zastupitelstvu	13

Zdroj: vlastní zpracování

Z dat uvedených v tabulce 22 je patrné, že vládnoucí koalice v MO Plzeň 1 má stejné složení jako koalice Rady města Plzeň. „Vláda“ MO Plzeň 4 je založena na odlišném koaličním půdorysu. Ovšem i zde platí výše uvedená zajímavost, že jedna z vládních stran (v tomto případě ODS) utvořila koalici s hnutím ANO, tj. velkým politickým rivalem a současně největším opozičním subjektem na úrovni Poslanecké sněmovny. Z údajů v tabulce 23 je rovněž patrné, že všechny tři koaliční rady disponují nadpolovičním počtem zastupitelů.

Složení rady MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

V tabulce 24 jsou uvedeny detailnější informace o složení Rady MO Plzeň 1 a Rady MO Plzeň 4.

V MO Plzeň 1 byla starostkou zvolena (stejně jako v radě města Plzeň) zastupitelka z řad hnutí ANO. Z celkem devíti radních míst v radě MO Plzeň 1 získalo nejsilnější hnutí ANO celkem pět zástupců, hnutí PRO PLZEŇ zástupce dva a po jednom radním pak STAN a Piráti. Poměr v radě je tedy 5:2:1:1. Co se týče nejužšího vedení, funkce tři místostarostů obsadili zástupci ANO, PRO PLZEŇ a Pirátů. Na hnutí STAN, které ve volbách obsadilo až

šesté pořadí, místo v nejužší exekutivě nezbylo. Z hlediska pohlaví je rada MO Plzeň 1 složena ze sedmi mužů a devíti žen.

Tabulka 24 Rada MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vzešlé z komunálních voleb 2022

MO Plzeň 1			
RADA MO vzešla z komunálních voleb 2022			
Člen rady	Pohlaví	Politický subjekt	Umístění politického subjektu v komunálních volbách 2022
Starostka I.V.	žena	ANO	1. místo
První místopředseda M.Š.	muž	ANO	1.místo
Druhý místopředseda J.U.	muž	PRO PLZEŇ	3.místo
Třetí místopředseda J.R.	muž	Piráti	5. místo
Další členové rady			
Radní J.N.	muž	ANO	1. místo
Radní J.Š.	muž	ANO	1.místo
Radní S.N.	muž	ANO	1.místo
Radní Z.B.	žena	STAN	6.místo
Radní JW	muž	PRO PLZEŇ	3.místo
MO Plzeň 4			
RADA MO vzešla z komunálních voleb 2022			
Člen rady	Pohlaví	Politický subjekt	Umístění politického subjektu v komunálních volbách 2022
Starosta T.S.	muž	ANO	1. místo
První místopředseda Z.M.	muž	ODS	2.místo
Druhý místopředseda J.K.	muž	ANO	1.místo
Třetí místopředseda V.B.	muž	ANO	1. místo
Další členové rady			
Radní M.B.	muž	ANO	1. místo
Radní L.Č.	žena	ODS	2.místo
Radní L.H.	muž	ODS	2.místo

Zdroj: vlastní zpracování

Jak již bylo naznačeno výše a rovněž jak vyplývá z údajů v tabulkách 22 a 23, povolební situace se v **MO Plzeň 4** vyvinula jiným směrem než ve městě Plzeň a MO Plzeň 1. Starostou byl sice zvolen zastupitel z řad hnutí ANO, ale tím podobnost končí. Koalici zde totiž vytvořili zástupci hnutí ANO a ODS, přičemž platí, že se nejednalo o ojedinělý případ politických subjektů, kteří v Poslanecké sněmovně vůči sobě vystupují velmi antagonisticky. Navzdory „ostré předvolební rétorice, tvrdé kampani i vzájemnému osočování špiček stran“ (Boček, 2022) se ANO a ODS se po komunálních volbách 2022 spojily v téměř polovině případů, kdy k tomu měly příležitost (tamtéž). Přitom platí, že i v MO Plzeň by bylo možné vytvořit koalici s nadpolovičním počtem hlasů na půdorysu vládní koalice, za předpokladu,

pokud by – stejně jako v městě Plzeň a MO Plzeň 1 – zastupitelé zvoleni za SPOLU získali podporu 2 hlasů hnutí PRO PLZEŇ.

Starosta T. Soukup zvolený za ANO obhajoval vytvoření koalice s ODS dobrou zkušeností z minulého volebního období (kdy v MO Plzeň 4 rovněž vládla koalice ANO a ODS) a přáním voličů. „*Spolupráce s ODS v minulém funkčním období byla na velmi dobré úrovni, proto jsme se rozhodli v ní pokračovat i nadále. Do nového rozložení sil jsme se snažili maximálně reflektovat výsledky voleb a přání voličů*“ (in Švajnerová, 2022). Předseda plzeňské krajské organizace hnutí ANO R. Zarzycký argumentoval silným mandátem od voličů. Uvedl, že pokud lze komunální volby považovat za jistý způsob referenda o předchozí koaliční spolupráci ANO a ODS, pak lze z výsledku dovodit, že tato spolupráce u voličů uspěla. K vytvoření současné koalice R. Zarzycký dodal: „*Slibuji, že uděláme maximum pro to, abychom naše voliče i voliče dalších stran nezklamali*“ (tamtéž).

ODS při obhajobě vytvoření koalice s hnutím ANO uváděla následující argumenty. S vytvořením povolební koalice souhlasili její partneři z volební koalice SPOLU, přičemž ODS v MO Plzeň 4 vytvořila volební koalici nepříliš ochotně. Dle 1. místostarosty Z. Mádra měla ODS v MO Plzeň 4 již od počátku velké pochybnosti o vstupu do volební koalice a připojila se k tomuto konceptu jako jedna z posledních. V průběhu kampaně někteří voliči ODS dávali kandidátům najevo, že v rámci utvořené koalice nebudou ODS volit. Podle Mádra účast v koalici SPOLU byl hlavní příčinou ztráty dvou mandátů ODS ve srovnání s komunálními volbami 2018. Člen vyjednávacího týmu ODS R. Novák dokonce označil zisk 15 mandátů celé koalice SPOLU za úplné Waterloo a vyslovil názor, že projekt SPOLU na úrovni Plzeň 4 navždy skončil. Z Mádra k účasti ODS v radě MO Plzeň 4 společně s ANO uvedl názor, že by bylo proti zájmům našich voličů i naší členské základny v projektu pokračovat SPOLU pokračovat (in Švajnerová, 2022).

Výše uvedené jednání ODS a ANO je názorným příkladem odlišného přístupu k tvorbě koalic na celostátní a komunální úrovni. V následujícím podkapitole se zaměříme na to, jak se rozložení politických sil v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 promítá do řízení a rozvoje sledovaných městských obvodů.

4.3 Dimenze rozvoje městských obvodů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

V této podkapitole se zaměřujeme na oblast rozvoje sledovaných MO. Dimenze je reprezentována zejména indikátory hospodaření sledovaných MO se zaměřením na investice a dotace

4.3.1 Hospodaření MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 ve vztahu ke Statutu města Plzeň

Jednou velmi důležitých dimenzí v problematice řízení a rozvoje obcí je bezesporu hospodaření. Nepřekvapí tedy, že Statut města Plzeň obsahuje dosti detailní úpravu vymezení pravomocí MO právě v oblasti rozpočtu a hospodaření. I zde uvádíme jen nejdůležitější ustanovení, související s tématem této diplomové práce.

Rozpočty městských obvodů jsou nedílně spjaty s rozpočtem statutárního města Plzeň. Rozpočet města je totiž členěn na rozpočet orgánů s celoměstskou působností a rozpočty městských obvodů včetně finančních vztahů k dalším organizacím. Statut stanoví, že rozpočty MO se zpravidla sestavují jako vyrovnané, avšak mohou být mohou být schváleny i jako: a) přebytkový rozpočet MO – pokud některé příjmy MO daného roku budou využity až v následujících letech nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let; b) schodkový rozpočet MO - může být schválen pouze v případě, že schodek bude možno uhradit finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.

Statut umožňuje zastupitelstvům MO vytvářet účelové fondy, přičemž tvorbu a užití účelového fondu stanoví zastupitelstvo MO statutem fondu.

Statut města Plzeň dále stanovuje, jaké zdroje mohou být použity jako příjmy rozpočtu MO. Příjmy rozpočtu městských obvodů tvoří: a) výnosy z místních poplatků, pro něž jsou správcem orgány MO, b) příjmy z majetku města svěřeného do trvalé správy MO (s výjimkou výnosu z jeho prodeje), c) příjmy z pronájmu a pachtu městského majetku, o kterém mají pravomoc rozhodovat orgány MO, d) příjmy z pronájmu a pachtu pozemků a místních komunikací, e) příjmy z vlastní činnosti MO, f) dary, výnosy sbírek a loterií organizovaných nebo povolených MO, g) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonu státní správy, k nimž jsou MO pověřeny, h) dotace ze státního rozpočtu, z fondů Evropské unie, z Národního fondu, popřípadě z jiných zdrojů ze zahraničí, ze státních fondů a rozpočtů kraje s tím, že o přijetí dotace včetně jejího použití rozhodují orgány celoměstské.

Zdrojem financování MO mohou být dále prostředky vlastních účelových fondů prostředky převáděné z rozpočtu celoměstských orgánů v rámci finančního vztahu rozpočtu města k městským obvodům. Za důležitou lze považovat skutečnost, že přijetí zápůjčky (úvěru nebo návratné finanční výpomoci) v rozpočtu městského obvodu, musí schválit zastupitelstvo města.

Statut samozřejmě upravuje i pravidla pro **výdaje z rozpočtu MO**. Z rozpočtu městských obvodů se hradí výdaje vyplývající z rozsahu jejich činnosti dané Statutem, včetně rozhodnutí orgánů MO o uzavření smluvních vztahů např. v případě pronájmu majetku od jiných osob. Finanční vztah rozpočtu města k městským obvodům v případech, kdy na základě Statutu podléhají schválení celoměstských orgánů, schvaluje zastupitelstvo města nejpozději do 20. 11. kalendářního roku (Město Plzeň 2023).

Svěřený majetek

Příloha 3 Statutu města uvádí seznam majetku, který je svěřen sledovaným městským obvodům.

MO Plzeň 1 má svěřeno celkem **19 majetkových objektů**, mj: stavby související s Úřadem MO Plzeň 1, požární zbrojnici Bolevecká náves, areál požární zbrojnice SDH Bílá hora, areál Kluziště – park U bazénu, areály devíti mateřských škol. Mezi další svěřený majetek patří nebytový prostor a několik pozemků.

MO Plzeň 4 má svěřen celkem **20 majetkových objektů**, mj: Úřad MO Plzeň 4, areál požární zbrojnice na ulici Hřbitovní, objekt k Haltýři, objekt požární zbrojnice v Červenohrádecké ulici, objekt požární zbrojnice Zemědělské náměstí, požární zbrojnice Staroveská, areály šesti mateřských škol, areál vodní plochy Lobežská louka, další objekty a několik pozemků (Město Plzeň 2023).

4.3.2 Rozpočet MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Rozpočet městského obvodu schvaluje dle Statutu města Plzeň zastupitelstvo městského obvodu. Statut vymezuje základní pravidla MP Plzeň1 a MO Plzeň 4. Základním pravidlem je, že rozpočet MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vychází z vlastních příjmů stanovených Statutem (viz výše). Další pravidla se týkají postupů v závislosti na finančním vztahu k městu Plzeň. Pokud je finanční vztah MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 k městu Plzeň schválen, schvalují

zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 rozpočet vždy před projednáváním rozpočtu města v zastupitelstvu města Plzeň. Pokud finanční vztah města Plzeň k MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 zastupitelstvem města Plzeň schválen není, je za platnou verzi považována poslední varianta rozpočtu MO podepsaná starostou městského obvodu, kterou MO předal jako podklad pro sestavení souhrnné bilance rozpočtu města. Následně zastupitelstvo městského obvodu schvaluje rozpočet městského obvodu až po schválení finančního vztahu v zastupitelstvu města (Město Plzeň 2023).

Vývoj základních parametrů rozpočtu MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

V úvodu této části je nutné uvést, že pokud není uvedeno jinak, prezentované údaje jsou částky schválených rozpočtů za dané rozpočtové období.

Vývoj základních parametrů schválených rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2018 až 2023 prezentuje tabulka 25 společně s grafem 4.

Tabulka 25 Vývoj základních parametrů rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2018 až 2023

Rozpočet MO Plzeň 1						
v tisících Kč						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy	11 798	11 978	16 484	14 136	9 629	11 403
Výdaje	176 705	195 880	216 049	194 629	216 423	263 832
Saldo hospodaření	- 164 907	- 183 993	- 195 565	- 180 493	- 206 794	- 252 429
Rozpočet MO Plzeň 4						
v tisících Kč						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy	7 833	7 647	7 722	5 177	7 574	9 253
Výdaje	106 281	100 899	115 957	110 937	139 827	167 416
Saldo hospodaření	- 98 448	- 93 252	- 108 235	-105 820	- 132 253	-158 163

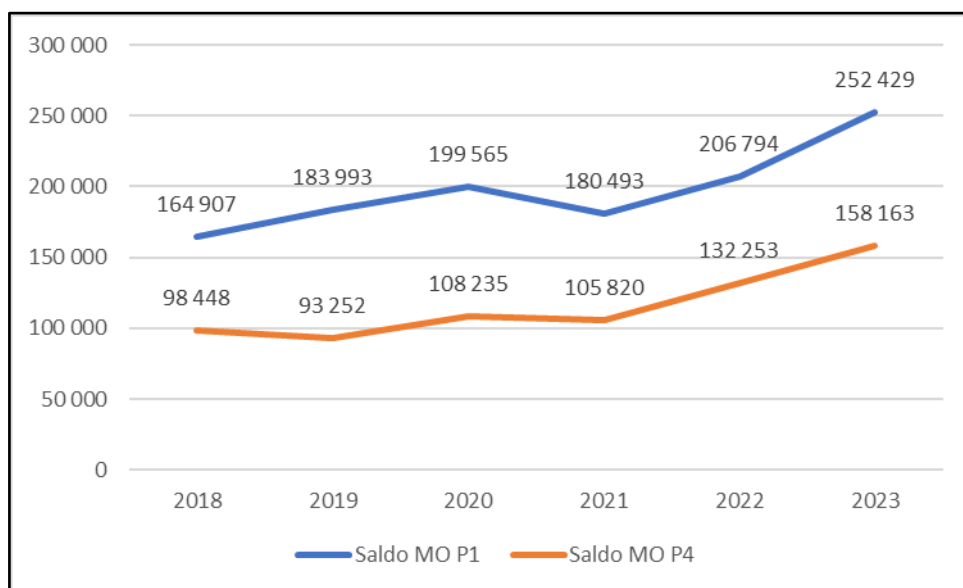
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 (2023)

Analýza dat uvedených v tabulce 25 přináší následující zjištění. V **MO Plzeň 1** příjmová stránka vzrůstala 2018 až 2020, v letech 2021 a 2022 došlo k poklesu příjmů, v roce 2023 příjmová stránka opět vzrostla. Příjmy rozpočtu 2023 jsou sice vyšší než v roce 2022, ovšem nižší než v letech 2018 až 2021. Propad příjmů v roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 byl

zapříčiněn zejména tím, že v roce 2022 neměl MO Plzeň 1 žádné příjmy z přijatých provozních transferů, které jsou syceny prostředky ze státního rozpočtu, ze státních fondů a kapitálových příjmů z prodeje dlouhodobého majetku.

V **MO Plzeň 4** měl vývoj příjmové i výdajové stránky více sinusoidní podobu než v MO Plzeň 1. Co se týče příjmů, došlo k poklesu v roce 2019 ve srovnání s rokem 2018, v roce 2020 k menšímu a v roce 2021 k výraznějšímu poklesu, v roce 2022 a 2023 zaznamenala příjmová stránka Plzeň 4 opět růst. Stejný průběh měl i vývoj výdajové stránky.

Graf 4 Vývoj salda hospodaření v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2018 až 2023 (tis. Kč)



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4 je zaznamenán vývoj salda hospodaření MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4. Z průběhu křivky je zřejmé, že **schodek rozpočtu** se v MO Plzeň 1 i MO Plzeň 4 zvyšoval mezi lety 2018 až 2020. V roce 2021 došlo v obou sledovaných MO k poklesu salda hospodaření, v letech 2022 a 2023 schodek v MO Plzeň 1 i MO Plzeň 4 rostl. V případě schodku rozpočtu v MO je schodek dorovnán rozpočtu města Plzeň.

Rozpočet 2023

V následující části se detailněji zaměříme na hospodaření MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v aktuálním rozpočtovém období roku 2023. Základní parametry uvádí tabulka 26.

Tabulka 26 Rozpočet MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: základní údaje

Rozpočet MO Plzeň 1 2023	
Příjmy v daném roce	11 403 000
Výdaje v daném roce	263 832 000
Saldo hospodaření	-252 429 000
Rozpočet MO Plzeň 4 2023	
Příjmy v daném roce	9 253 000
Výdaje v daném roce	167 416 000
Saldo hospodaření	-158 163 000

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 (2023)

Saldo hospodaření MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v rozpočtu 2023

Z údajů v tabulce 26 je zřejmé, že v absolutních číslech jsou parametry příjmové a výdajové stránky vyšší v MO Plzeň 1 ve srovnání s MO Plzeň 4. V absolutních číslech jsou MO Plzeň 1 vyšší i rozpočtové schodky. MO Plzeň 1 by dle návrhu rozpočtu měla v roce 2023 hospodařit se schodkem přibližně 252 a půl milionů Kč, MO Plzeň 4 pak v daném rozpočtovém roce se schodkem přibližně 158 milionů Kč. Pokud srovnáme podíl výdajové stránky na celkovém objemu rozpočtu za rok 2023, pak v MO Plzeň 1 činí tento podíl 96 %, v MO Plzeň 4 pak 95 %.

Příjmy rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v rozpočtu 2023

V tabulce 27 jsou uvedeny údaje o základní struktuře o vývoji **příjmové složky** a jejího výhledu na roky 2024 až 2026 v rozpočtech MO Plzeň a MO Plzeň 4. V MO Plzeň 1 jsou provozní příjmy za rok 2023 nižší než provozní příjmy v rozpočtu za rok 2022, v MO Plzeň 4 je tomu opačně. Výhled na roky 2024 až 2026 naznačuje, že v MO Plzeň 1 provozní příjmy klesnou přibližně o 1 800 000 Kč, v MO Plzeň 4 by měl být pokles provozních příjmů nižší, přibližně o 100 000 Kč. Co se týče kapitálových příjmů, tvoří v obou sledovaných MO buď marginální (MO Plzeň 1) nebo vůbec žádnou část rozpočtu. Přijatý investiční transfer v MO Plzeň 1 znamená, že do rozpočtu na rok 2022 zapracován investiční transfer poskytnutý ze Státního fondu podpory investic (SFPI) na realizaci projektu „Stavební úpravy areálu Manětínská 30 v Plzni“.

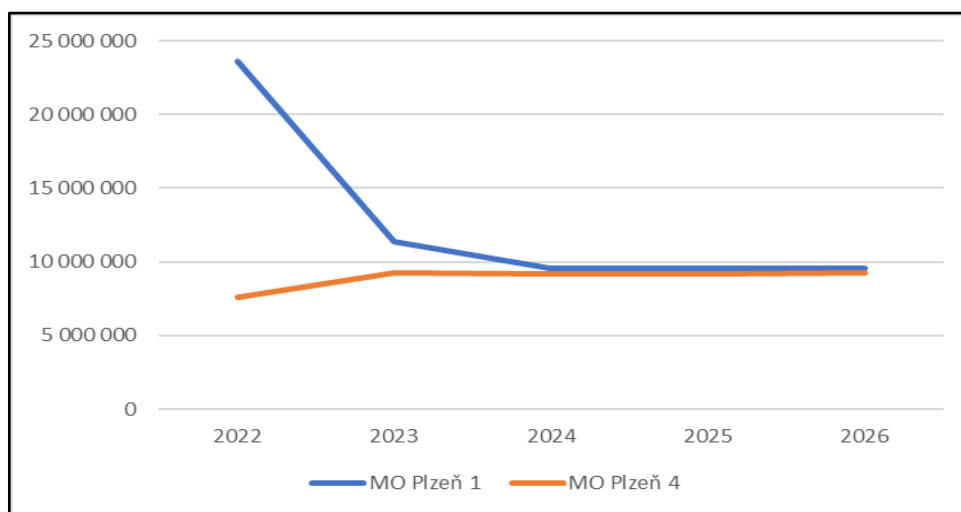
Tabulka 27 Základní struktura příjmů v rozpočtu MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023

Rozpočet MO Plzeň 1: PŘÍJMY v tisících Kč					
	rozpočet 2022	rozpočet 2023	výhled 2024	výhled 2025	výhled 2026
Příjmy celkem	23 584	11 403	9 535	9 560	9 595
Provozní příjmy	21 687*	10 249	9 535	9 560	9 595
Vlastní příjmy daňové	3 249	3 168	3 168	3 168	3 168
Vlastní příjmy nedaňové	6 438	6 223	6 367	6 392	6 427
Přijaté transfery provozní	12 000	858	0	0	0
Kapitálové příjmy	1 897	1 155	0	0	0
Vlastní kapitálové příjmy	0	0	0	0	0
Přijaté transfery investiční	1897	1 155	0	0	0
Rozpočet MO Plzeň 4: PŘÍJMY v tisících Kč					
	rozpočet 2022	rozpočet 2023	výhled 2024	výhled 2025	výhled 2026
Příjmy celkem	7 574	9 253	9 153	9 183	9 293
Provozní příjmy	7 574	9 253	9 153	9 183	9 293
Vlastní příjmy daňové	1 175	2 213	2 113	2 113	2 113
Vlastní příjmy nedaňové	5 859	7 040	7 040	7 070	7 180
Přijaté transfery provozní	0	0	0	0	0
Kapitálové příjmy	0	0	0	0	0
Vlastní kapitálové příjmy	0	0	0	0	0
Přijaté transfery investiční	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 (2023) *jedná se o upravený rozpočet

V roce 2022 měla celková investiční dotace ze SFPI hodnotu 1 896 779 Kč, avšak vyčerpáno bylo pouze 742 114 Kč. Zbývající část dotace ve výši 1 154 664 Kč byla tedy zapracována do návrhu rozpočtu MO Plzeň 1 pro rok 2023 (MO Plzeň 1, 2023).

Graf 5 Vývoj příjmové stránky a jejího výhledu v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň



Zdroj: vlastní zpracování

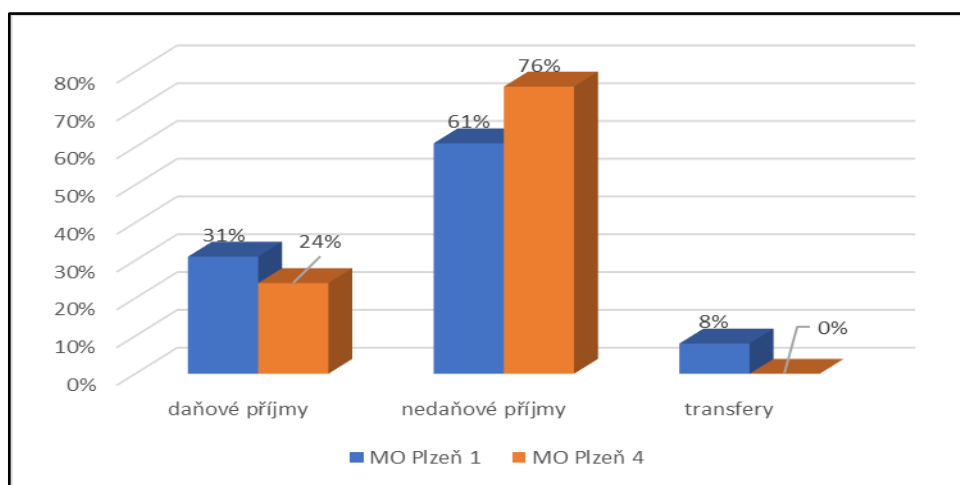
Z křivky grafu 5 vyplývá prudký pokles provozních příjmů v MO Plzeň 1 v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022. Nutno poznamenat, že u provozního příjmu v MO Plzeň 1 za rok 2022 se jedná o částku z upraveného rozpočtu k 30. 9. 2022. Navrhovaná výše činila 9 629 000 Kč, tedy téměř 14 milionů nižší než částka upraveného rozpočtu. Srovnání výhledů na roky 2024 a až 2026 naznačuje, že oba MO jsou v odhadech konzervativní. Kalkulované příjmy se pohybují mírně pod hranicí roku 2023 (MO Plzeň 1) nebo na úrovni příjmů z roku 2023 (MO Plzeň 4). Tabulka 28 společně s grafem 6 uvádějí detailnější komparaci **provozních příjmů** v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.

Tabulka 28 Provozní příjmy v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023

Rozpočet MO Plzeň 1: PŘÍJMY v tisících Kč		
ROZPOČET 2023		
Provozní příjmy	10 249	100 %
Vlastní příjmy daňové	3 168	31 %
Vlastní příjmy nedaňové	6 223	61 %
Přijaté transfery provozní	858	8 %
Rozpočet MO Plzeň 4: PŘÍJMY v tisících Kč		
ROZPOČET 2023		
Provozní příjmy	9 253	100 %
Vlastní příjmy daňové	2 213	24 %
Vlastní příjmy nedaňové	7 040	76 %
Přijaté transfery provozní	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 Provozní příjmy v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023



Zdroj: vlastní zpracování

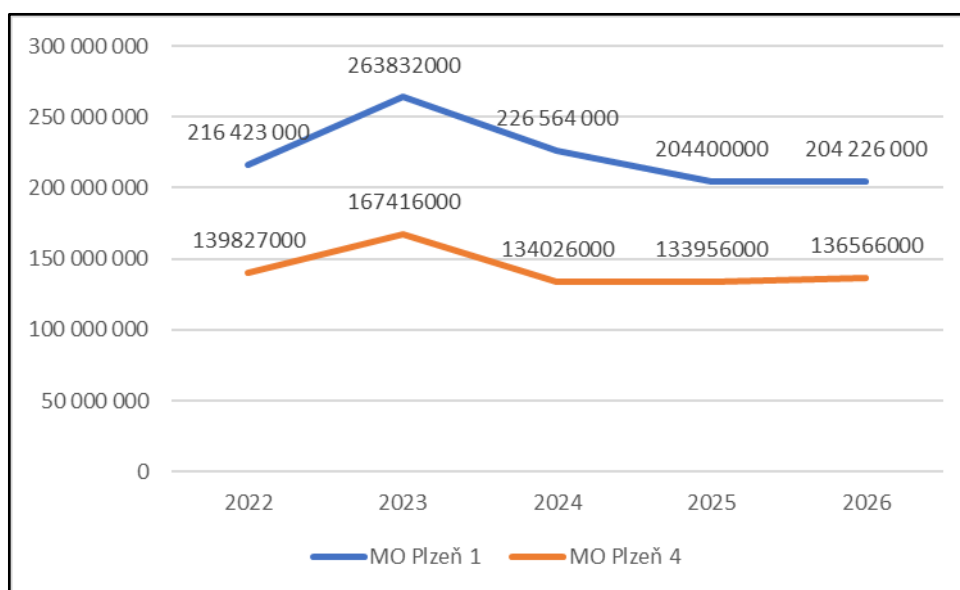
Analýza přinesla zjištění, že v provozních příjmech rozpočtů obou sledovaných MO převažují nedaňové příjmy nad příjmy daňovými. Jak vyplývá i ze Statutu města Plzeň, daňové příjmy obou MO tvoří: a) místní poplatky ze psů a užívání veřejného prostranství a b) správní poplatky, které jsou vybírány na základě přenesené působnosti MO. Vlastní příjmy nedaňové jsou tvořeny mj. z: a) pronájmu majetku, b) příjmů vlastní činnosti, c) příjmů z úroků či d) z přijatých sankčních plateb (MO Plzeň 1, 2023; MO Plzeň 4, 2023). Z komparace vyplývá, že daňové příjmy tvoří větší podíl z celkového objemu provozních příjmů v MO Plzeň 1 (31 %) ve srovnání s MO Plzeň 4 (24 %). Naopak vlastní nedaňové příjmy tvoří větší podíl z celkové částky provozních příjmů v MO Plzeň 4 (76 %) než v MO Plzeň 1 (61 %).

Výdaje rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v rozpočtu 2023

Důležitou součástí komunální politiky je rozvoj obce (v případě této práce městského obvodu). Nejdůležitějším nástrojem k rozvoje MO jsou bezesporu finance, které MO na rozvoj svého obvodu vydá. Příslušnost k dané politické reprezentaci může ovlivňovat preferenci podporovaných oblastí a projektů. Hlavním zdrojem financování rozvoje MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou výdajové složky jejich rozpočtů.

Základní strukturu **výdajové složky** rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jejího výhledu na roky 2024 až 2026 prezentuje tabulka 29 společně s grafem 7.

Graf 7 Vývoj výdajové stránky a jejího výhledu v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4



Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 29 Výdajová složka rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: vývoj v letech 2022 až 2026

Rozpočet MO Plzeň 1					
VÝDAJE v tisících Kč					
	rozpočet 2022	rozpočet 2023	výchled 2024	výchled 2025	výchled 2026
Výdaje CELKEM	216 423	263 832	226 564	204 400	204 226
Provozní výdaje	182 690	198 067	177 242	184 993	179 072
Kapitálové výdaje	83 423	65 766	49 322	19 407	25 154
Rozpočet MO Plzeň 4					
VÝDAJE v tisících Kč					
	rozpočet 2022	rozpočet 2023	výchled 2024	výchled 2025	výchled 2026
Výdaje CELKEM	139 827	167 416	134 026	133 956	136 566
Provozní výdaje	112 822	123 909	121 276	125 647	129 280
Kapitálové výdaje	27 005	43 507	12 750	8 903	7 286

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 1 (2023) a MO Plzeň 4 (2023)

Z křivky celkového vývoje výdajové složky rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jejího střednědobého výhledu na roky 2024 až 2026 vyplývá, že v obou sledovaných MO došlo ve schváleném rozpočtu 2023 ke zvýšení výdajů ve srovnání s schváleným rozpočtem roku 2022.

Jiná situace při srovnání s upraveným rozpočtem. V **MO Plzeň 1** byly v upraveném rozpočtu 2022 k 1.9. 2022 výdaje zvýšeny na 266 133 000 Kč; v porovnání s tímto upraveným rozpočtem roku 2022 jsou výdaje schváleného rozpočtu 2023 o 2 301 000 Kč nižší (o 1 %). **Střednědobý výhled** počítá se snížením výdajů o přibližně 10 miliónů Kč v roce 2024 (snížení výdajů přibližně o 14 %) a o přibližně 59 miliónů Kč v letech 2025 a 2026 ve srovnání se schváleným rozpočtem roku 2023 (snížení výdajů přibližně o 23 %). Z dokumentů **MO Plzeň 4** nevyplývá, že by schválený rozpočet 2022 byl v průběhu tohoto rozpočtového roku upraven. V těchto intencích z analýzy vyplývá, že výdaje rozpočtu 2023 se ve srovnání s výdaji schváleného rozpočtu 2022 zvýšily o přibližně 27 a půl milionu Kč (zvýšení výdajů přibližně o 14 %). Střednědobý výhled počítá se snížením výdajů o přibližně o 20 % v letech 2024, 2025 a 2026 ve srovnání se schváleným rozpočtem 2023; plánovaný pokles výdajů v MO Plzeň 4 je tedy přibližně o 7 % vyšší než plánované snížení výdajů v MO Plzeň 1 v roce 2024 a přibližně o 3 % vyšší v letech 2025 a 2026.

Vývoj provozních i kapitálových výdajů a jejich střednědobém výhledu vykazuje stejný trend jako výše uvedené provozní výdaje.

Tabulka 30 Základní struktura výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023

Rozpočet MO Plzeň 1		
VÝDAJE v tisících Kč		
ROZPOČET 2023		
Výdaje CELKEM	263 832	100 %
Provozní výdaje	198 067	75 %
Kapitálové výdaje	65 766	25 %
Rozpočet MO Plzeň 4		
VÝDAJE v tisících Kč		
ROZPOČET 2023		
Výdaje CELKEM	167 416	100 %
Provozní výdaje	123 909	74 %
Kapitálové výdaje	43 507	26 %

Zdroj: vlastní zpracování

Porovnání podílu provozních a kapitálových výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023 přináší zjištění, že podíl obou typů výdajů je v obou sledovaných MO podobný. Provozní výdaje tvoří přibližně 2/3 výdajů, zbylou třetinu tvoří výdaje kapitálové. V tabulce 31 je uvedena detailnější komparace výdajů v rozpočtech sledovaných MO.

Tabulka 31 Základní struktura výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023

Rozpočet MO Plzeň 1 VÝDAJE v tisících Kč			Rozpočet MO Plzeň 4 VÝDAJE v tisících Kč	
Provozní výdaje + provozní příspěvky + dary CELKEM	216 480 000	100 %	116 484 000	100 %
Finanční odbor	5 340 000	2 %	185 000	0,2 %
Odbor životního prostředí a dopravy	22 263 000	10 %	16 933 000	15 %
Sociální odbor/pohřebnictví (sociální pohřby)*	890 000	0,4 %	30 000	0,33 %
Organizační odbor/odbor tajemníka	92 672 000	43 %	68 185 000	59 %
Odbor investic (a stavebně správní)**	34 036 000	16 %	8 845 000	8 %
Odbor správy majetku	38 499 000	18 %	--	--
Odbor vnějších vztahů, kultury a propagace	--	--	7 439 000	6 %
Sociální fond	4 367 000	2 %	2 183 000	2 %
Provozní příspěvky vlastním příspěvkovým organizacím (mateřské školy)	18 373 000	8 %	12 684 000	11 %
Dary obyvatelstvu	40 000	0,02 %	---	--

Zdroj: vlastní zpracování * označení v MO Plzeň 4 ** označení v MO Plzeň 4

Z údajů v tabulce 31 je patrné, že názvy jednotlivých odborů nejsou ve sledovaný MO zcela totožné. Komparace podílu jednotlivých provozních výdajů ukazuje, že největší část prostředků spotřebuje v obou sledovaných MO „vlastní chod úřadů“, tj. organizační odbor (MO Plzeň 1), resp. odbor tajemníka (MO Plzeň 4). V MO Plzeň 4 vydávají větší objem prostředků na odbor životního prostředí, naopak v MO Plzeň 1 jde větší objem peněz do odboru investic. Podíl prostředků do oboru fondů je přibližně stejný, v MO Plzeň 4 vydávají větší podíl z rozpočtu na provozní příspěvky vlastním příspěvkovým organizacím.

Určitou představu o výdajové stránce rozpočtu ve vztahu k občanům městských obvodů lze získat z objemu prostředků, které sledované MO vydávají ze svých rozpočtů 2023 na **transfery** Objem prostředků na provozní transfery jiným organizacím a veřejným rozpočtům (finanční odbor) činí v MO Plzeň 1 celkem 5 300 000 Kč a v MO Plzeň 4 celkem 4 458 000 Kč. **Transfery obyvatelstvu** mají následující hodnotu: MO Plzeň 1: odbor správy majetku = 40 000 Kč; sociální fond = 2 274 000 Kč. MO Plzeň 4 = odbor vnějších vztahů, kultury a propagace = 100 000 Kč, odbor tajemníka = 250 000 Kč (náhrady mezd v nemoci a fond vedení), sociální fond = 1 117 000 Kč (MO Plzeň 1, 2023; MO Plzeň 4, 2023)

4.3.3 Investice a dotace v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Z hlediska analýzy rozvoje sledovaných městských obvodů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou důležité o objemu prostředků vydaných na **kapitálové výdaje**. Vývoj za roky 2022 a 2023 výhledy na roky 2024 až 2026 přináší tabulka 32.

Tabulka 32 Rozpočty MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: kapitálové výdaje

Rozpočet MO Plzeň 1					
INVESTICE v tisících Kč					
	Rozpočet 2022	Rozpočet 2023	Výhled 2024	Výhled 2025	Výhled 2026
Investiční příspěvky PO/MŠ	0	0	0	0	0
Stavební investice	53 510	57 665	48 022	18 107	23 854
Nestavební investice	1 806	8 101	1 300	1 300	1 300
Rozpočet MO Plzeň 4					
INVESTICE v tisících Kč					
	Rozpočet 2022	Rozpočet 2023	Výhled 2024	Výhled 2025	Výhled 2026
Investiční příspěvky PO/MŠ	0	0	0	0	0
Stavební investice	26 355	43 507	12 750	8 309	7 286
Nestavební investice	0	0	0	0	0

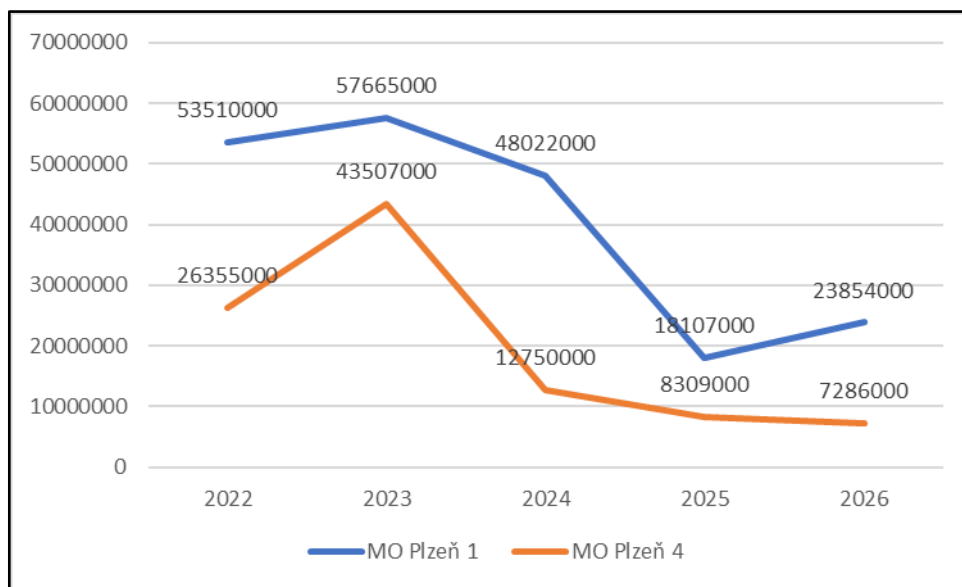
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 1 a Plzeň 4 (2023) PO = příspěvkové organizace MŠ = Mateřské školy

Kapitálové výdaje zahrnují investiční příspěvky zřizovaným příspěvkovým organizacím (tj. mateřským školám), stavební investice a nestavební investice. Ani jeden ze sledovaných MO nevydává v současné době a ani ve střednědobém výhledu neplánuje investiční akce v jimi zřizovaných příspěvkových organizacích, tj. v mateřských školách. MO Plzeň 4 nemá v rozpočtu 2023 vyhrazeny žádné prostředky na nestavební investice, MO Plzeň 1 by na nestavební investice měla v roce 2023 vydat přibližně 8 000 000 Kč, v následujících letech pak každý rok 1 300 000 Kč.

Oba sledované MO z rozpočtové kapitoly „kapitálové výdaje“ vydávají největší objem prostředků na **stavební investice**. Komparaci objemu prostředků na stavební investice schválených rozpočtů 2022²⁷ a 2023 a plánovaných střednědobých výhledů na léta 2024 až 2026 zobrazuje graf 8.

²⁷ V upraveném rozpočtu MO Plzeň 1 se objevily investiční příspěvky jiným organizacím ve výši 97 000 Kč a zvýšení objemu stavebních investic na 78 848 000 Kč (MO Plzeň 1, 2023)

Graf 8 Objem prostředků na stavební investice v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4



Zdroj: vlastní zpracování

Z křivky uvedené v grafu 8 vyplývá, že objem stavebních investic ve schválených rozpočtech 2023 je v obou sledovaných MO vyšší ve srovnání se schváleným rozpočtem 2022 (v MO Plzeň 1 je však za rok 2023 nižší ve srovnání s upraveným rozpočtem 2022, viz poznámka 26). Plánované objemy stavebních investic ve střednědobém výhledu mají v MO Plzeň 1 sestupnou tendenci v letech 2024 a 2025 s plánovaným zvýšením v roce 2026. V MO Plzeň 4 mají sestupnou tendenci ve všech třech letech střednědobého výhledu.

MO Plzeň 1 vydá na stavební investice dle schváleného rozpočtu 2023 přibližně o 14 milionů Kč více ve srovnání s plánovaným objemem stavebních investic ve schváleném rozpočtu 2023 MO Plzeň 4.

V tabulce 33 jsou uvedeny konkrétní záměry MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v oblasti **investic** na rok 2023. Finanční částky jsou veřejně dostupné pouze u MO Plzeň 1.

Tabulka 33 Plán investic MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: kapitálové výdaje

	Plzeň 1		Plzeň 4
Občanská vybavenost	nové kontejnerové stání Nýřanská	200 000	vestavba zařízení KODUS do prostor kulturního domu v Červeném Hrádku
	parkoviště Tachovská	42 000	obnova kontejnerových stání na území MO P4
	stavební úpravy Pittnerovy ul.	86 000	parkování v ulicích U Pražské dráhy, Ke sv. Jiří, Partyzánská, Souběžná
	pěší propojení k 31 ZŠ, včetně výstavby parkovacích míst	260 000	sběrná místa na území MO P4
	výstavba objektu PALUBA-Jezírko	168 000	elektropřípojka náměstí K. Panušky Újezd
	proměna vnitrobloku Krašovská	189 000	stavební úpravy ulic Bukovecká, Potoční a Chmelová
	stavební úpravy vnitrobloku Žlutická	32 000	pěší propojení (Průšlapy)
	regenerace vnitrobloku Sokolovská	146 000	zabezpečení budovy Zábělská tř
	obnova vnitrobloku Majakovského	200 000	pěší zóna za OD Centrum
	úprava veřejného prostoru před 7. ZŠ Plzeň -Vinice	650 000	parkovací stání v ul. Pod Švabinami
			parkování v ul Družby (Armyshop)
		parkování ve vnitrobloku v ul Nad Dalmatinkou	
		parkování ve vnitrobloku v ul Kolmá a Lazaretní	
		veřejné prostranství mezi budovou zemědělského družstva	
Předškolní zařízení + školy	budovy, haly, stavby nespecifikováno	150 000	Mateřská škola Újezd – projekt interiéru
	MŠ Břeclavská – nový pavilon v areálu	1 820 000	rekonstrukce nevyužitých prostor v 6.MŠ
	MŠ stavební úpravy kuchyně	2 196 000	revitalizace předprostoru 22. ZŠ
	MŠ stavební úpravy pavilonu	4 000 000	
Sport, volný čas, hasiči	stavební úpravy Manětinská, včetně sportoviště	14 440 000	Doubravecký klub – zabezpečení budovy
	rozšíření aktivit sportovního hřiště Sokolská	8 100 000	Hasičská zbrojnice Červený Hrádek – nová vrata
	využití volného času mládeže (přístroje a zařízení)	2 000 000	Hasičská Zbrojnice Doubravka – montovaná garáž
Objekt úřadu MO	instalace fotovoltaické elektrárny v budově úřadu	170 000	Nový úřad MO P4 – projekt interiéru
Životní prostředí	louka za školou Plzeň – Vinice	24 717	Lobezské louky 2. etapa

Zdroj: vlastní zpracování

Investiční akce jsme arbitrárně rozdělili do 4 kategorií. Nejvíce investic se nepřekvapivě týká občanské vybavenosti, jako např. výstavba parkovacích míst, stavební úpravy vnitrobloků, výstavby chodníků ad. Další investice směřují do mateřských škol, jejichž zřizovateli jsou městské obvody. Další oblast investic se týká sportovních zařízení a zařízení pro volný čas (MO Plzeň 1) nebo zařízení hasičských zbrojnic (MO Plzeň 4). Další investice

se zaměřují objekty úřadu městských obvodů nebo investic spojených oblastí životního prostředí. Z údajů uvedených v rozpočtu MO Plzeň 1 lze dovodit, že mnohé z výše uvedených investic budou alespoň částečně financovány z fondu rezerv a rozvoje pro rok 2023. Celkový objem fondu rezerv a rozvoje činí 57 241 000 Kč (MO Plzeň 1, 2023; MO Plzeň 4, 2023).

Součástí hospodaření městských obvodů je i poskytování **dotací**. Na webovém portálu MO Plzeň 1 jsou uvedeny pouze obecné informace týkající se podmínek pro poskytování dotací. Z údajů zveřejněných MO Plzeň 4 si lze udělat představu o tom, komu a v jaké výši tento městský obvod dotace v roce 2022 poskytl – viz tabulka 34.

Tabulka 34 Rozpočet MO Plzeň 4 za rok 2023: dotace

Rozpočet MO Plzeň 4 SEZNAM VYBRANÝCH POSKYTNÝCH DOTACÍ 2022 v Kč	
Obnova zeleně v areálu TJ Sokol Plzeň	50 000
Oprava a údržba Salesinského střediska mládeže	47 000
Unie výtvarných umělců Plzeň – filmařské služby	10 755
Nákup vybavení pro tréninkovou přípravu Beach service club z.s.	41 576
Roma Kreuziger Cycling Academy z.s. – Technické a organizační zajištění závodu Grand Prix West Bohemia	46 873
Zajištění činnosti kroužku Mladý hasič	18 813
Plzeňský literární festival 2022	17 812
Hygienické zajištění Templářského víkendu	46 873
TJ Doubravka – provoz a údržba sportovního zařízení	60 265
Chráněné bydlení Ledovec – materiálové náklady, právní služby ad.	37 625
Činnost spolku Klubu přátel Divadla Pluto	66 961
Junák – český skaut – pořízení podsadových stanů	40 177
ZŠ a MŠ pro sluchově postižené – pořízení pomůcek	38 409

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů MO Plzeň 4 (2023)

Z údajů uvedených v tabulce 34 je patrné, že MO Plzeň 4 poskytl v roce 2022 dotace organizacím s různých palem působnosti a na různé účely. Dotace obdržely zejména sportovní a kulturní organizace, a to jak na pořízení, zvelebování a údržbu majetku nebo okolí, tak i na pořádání a organizaci soutěží.

4.4 Dimenze Řízení a spolupráce v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Závěrečná podkapitola se zaměřuje na analýzu a komparaci samotných politických aspektů řízení a rozvoje sledovaných městských obvodů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4. Záměrem zde bylo zjistit, jak se politická příslušnost aktérů komunální politiky promítá do postojů a konkrétních politických rozhodnutí komunální politiky.

Jak bylo uvedeno v části o obecném metodickém postupu, z důvodu nemožnosti získat data z rozhovorů je v této části využita analýza dokumentů, konkrétně analýza zápisů a zvukových záznamů ze zasedání městských zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4. Časově je analýza omezena na období po ustanovení zastupitelstev po komunálních volbách 2022 (viz podkapitola 4.2).

Ve sledovaném období se v MO Plzeň 1 konalo celkem 6 zasedání zastupitelstva (od 19. 10. 2022 do 13.9. 2023), v MO Plzeň 4 rovněž 6 zasedání zastupitelstva (od 20. 10. 2022 do 9. 7. 2023).

4.4.1 Metodika

Analýza politických aspektů řízení komunální politiky v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 sestává ze dvou základních směrů. První směr je zakotven do metodiky kvantitativního výzkumu, druhý do metodiky smíšeného kvantitativně – kvalitativního výzkumu.

Snahou první prvního směru je snaha postihnout obecnou míru koheze (spolupráce) resp. „roztříštěnosti“ (nespolupráce) politických subjektů zastoupených ve sledovaných zastupitelstev. Za tímto účelem vyhodnotíme všechna hlasování ve sledovaném období s cílem zjistit, v jaké míře politické subjekty hlasovaly pro předložené návrhy. Jinými slovy, v jaké míře hlasovaly pro návrh, nebo nějakým způsobem pro návrh nehlasovaly, přičemž nerozlišujeme, zda hlasovali proti, zdrželi se hlasování nebo nehlasovali vůbec, neboť pro účely této analýzy považujeme takové detailní rozlišování za redundantní. V následujícím textu se tedy pod pojmem „proti“ rozumí i ostatní výše uvedená nehlasování pro návrh. Míra spolupráce je zakotvena na následující škále hlasování pro jednotlivé návrhy: a) jednomyslné přijetí, b) 1 hlas proti, c) 2 hlasy proti, d) 3 hlasy proti, e) 4 hlasy proti, f) 5 a více hlasů proti. Druhá část analýzy se zaměřuje na detailnější zmapování hlasování o vybraných návrzích. Budou zde představena nejen číselná data o výsledcích hlasování, ale i nejdůležitější

informace z průběhu jednání o daném usnesení. Tímto postupem budou názorněji demonstrovány jednak způsoby řízení schůzí (a tím i přístupy koaličního vedení k opozičním stranám), tak i přístupy jednotlivých politických subjektů k projednávaným bodům rozvoje MO. Analýza první ustanovující schůze sledovaných MO po komunálních volbách 2022 se zaměří na nejdůležitější hlasování jako jsou volba starosty, volba místostarostů a další. Z dalších dvou schůzí sledovaných zastupitelstev (schůze č. 2 a č. 3) budou vždy detailněji analyzovány maximálně tři hlasování z každého sledovaného MO, (tedy tři hlasování v MO Plzeň 1 a tři hlasování v MO Plzeň 4) o návrzích, které se týkaly rozvoje sledovaných městských obvodů nebo vztahu MO k městu Plzeň (vztahu ke Statutu). Schůze č. 2 a č. 3 byly vybrány z toho důvodu, že se v nich jednalo o rozpočtu, plánu investic či důležitých dotacích. V této části tedy detailně sledujeme, jak se politické aspekty promítají do řízení sledovaných městských obvodů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v oblasti jejich rozvoje. Z důvodu velké rozsáhlosti zpracovávané tematiky uvedeme u ubývajících tří schůzí sledovaných zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 (schůze č. 4, č. 5 a č. 6) pouze výsledky hlasování o usneseních, které se týkají rozvoje MO, tedy bez kvalitativního popisu průběhu jednání o daných usneseních.

Pro grafické znázornění výsledků kvalitativní části byly pro větší přehlednost stanoveny následující pravidla: a) obyčejné písmo je využito využili k označení objektivních událostí nebo konstatování; b) **bold kurzíva** je vyhrazena pro označení zastupitelů (koaliční zastupitel, opoziční zastupitel), c) **bold písmo** slouží k označení pasáží, které jsme vyhodnotili jako velmi důležité.

4.4.2 Rozložení politických sil

Pro lepší přehlednost je v tabulce 35 je prezentováno rozložení politických sil v zastupitelstvu MO Plzeň 1 (dále i ZMO Plzeň1) a v zastupitelstvu MO Plzeň 4 (dále i ZMO Plzeň 4).

Zopakujme, že v **ZMO Plzeň 1** uzavřelo koalici disponující nadpoloviční většinou 16 mandátů (počet mandátů nutných k získání nadpoloviční většiny =14) vítězné hnutí ANO (na celostátní úrovni v Poslanecké sněmovně opoziční strana) s: i) regionálním hnutím PRO Plzeň (ve volbách do PS v roce 2021 nekandidovala), ii) Piráty (po volbách do PS v roce 2021 vládní strana), iii) STAN (po volbách do PS v roce 2021 vládní strana).

V **ZMO Plzeň 4** je situace ve vztahu k celostátní politice ještě více antagonistická. Koalici disponující nadpoloviční většinou 16 mandátů (počet mandátů nutných k získání nadpoloviční většiny =13) utvořilo vítězné hnutí ANO (na celostátní úrovni v Poslanecké sněmovně nejsilnější opoziční strana) s ODS (po volbách do PS v roce 2021 nejsilnější vládní strana), přičemž ODS v komunálních 2022 kandidovala společně v koalici s KDU-ČSL a TOP 09, tedy stranami, které se v zastupitelstvu MO Plzeň 4 alespoň formálně zařadili do opozičního tábora.

Tabulka 35 Rozložení politických sil v zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

MO PLZEŇ 1: komunální volby 2022		
KOALICE		
Politické subjekty	Počet zastupitelů	Počet radních
ANO	10	5
PRO PLZEŇ	3	2
Piráti	2	1
STAN	1	1
Koalice celkem	16	9
OPOZICE		
SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)	8	---
SPD	3	---
Opozice celkem	11	---
Počet zastupitelů celkem	27	
MO PLZEŇ 4: komunální volby 2022		
KOALICE		
Politické subjekty	Počet zastupitelů	Počet radních
ANO	11	4
ODS*	5	3
Koalice celkem	16	7
OPOZICE		
STAN	2	---
PRO PLZEŇ	2	---
Piráti	2	---
ČSSD	1	---
KDU-ČSL*	1	---
TOP 09*	1	---
Opozice celkem	9	---
Počet zastupitelů celkem	25	

Zdroj: vlastní zpracování * strany kandidující v koalici SPOLU

4.4.3 Výsledky analýzy

1. ZASEDÁNÍ: USTAVUJÍCÍ ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech zasedání

V tabulce 36 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na ustanovujících schůzích MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po proběhlých komunálních volbách v říjnu 2022.

Tabulka 36 Souhrnné údaje hlasování na ustanovujících zasedáních ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4

MO PLZEŇ 1: první zasedání 19. října 2022		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	14	74 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	3	16 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	2	11 %
3 hlasy a více proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	19	100 %
MO PLZEŇ 4: první zasedání 19. října 2022		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	18	78 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	5	22 %
2 a více hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	23	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

Na ustanovující schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 19 hlasování. Z celkového počtu 19 hlasování byly téměř dvě třetiny (14 hlasování) přijato jednomyslně. Jinými slovy pouze 5 návrhů nebylo přijato jednomyslně, přičemž ve 3 případech chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu jeden hlas, ve dvou případech hlasy dva.

Hlasování na ustanovující schůzi **ZMO Plzeň 4** bylo ještě homogennější než v MO Plzeň 1. Z celkového počtu 23 hlasování byli téměř 80 % návrhů (18 hlasování) přijato jednomyslně. V pěti hlasováních chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu 1 hlas.

2) Hlasování o jednotlivých bodech/návrzích

V tabulce 37 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na ustanovující schůzi zastupitelstva MO Plzeň 1 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 37 Vybraná hlasování na ustanovujícím zasedání MO Plzeň 1

MO PLZEŇ 1: první zasedání 19. října 2022				
Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
6	Volba volební komise	25	24	1
7a	Určení počtu místostarostů	25	25	0
7b	Stanovení počtu členů Rady MO Plzeň 1	25	25	0
7d	Volba starosty	25	20	5
7e	Volba 1. místostarosty	25	19	6
7e	Volba 2. místostarosty	25	20	5
7e	Volba 3. místostarosty	25	17	8
8	Volba ostatních členů Rady	25	24	1
9c	Volba předsedy finančního výboru	25	24	1
9d	Volba předsedy kontrolního výboru	25	17	8
10	Rozhodnutí o odměnách	25	25	0
12	Kompetenční usnesení Zastupitelstva	25	23	2

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a)

MO Plzeň 1

Na zasedání bylo přítomno 25 z 27 zastupitelů (93 %). Omluveni byli 2 členové ZMO Plzeň 1 oba dva z opozičního tábora (1 zastupitel SPOLU/KDU-ČSL, 1 zastupitel navržený SPD).

V první fázi schůze až do volby nové starostky předsedala schůzi dosavadní *starostka*, v době řízení schůze již zástupkyně *opoziční ODS*. Prvním sledovaným hlasováním je ustanovení volební komise pro volbu starosty, místostarostů a další volby ustanovující schůze. Dle přílohy Jednacího řádu ZMO Plzeň 1 je volební komise je nejméně tříčlenná, počet jejích členů je vždy lichý. Předsedající požádala předsedy poslaneckých klubů o předložení návrhů. Návrhy podaly dvě strany koalice (ANO a PRO Plzeň) a jedna strana opozice (ODS). Pro návrh hlasovalo 24 zastupitelů, nehlasovala předsedající schůze (ODS).

Navržení a zvolení členové volební komise ze svého středu zvolili předsedou volební komise opozičního zastupitele za ODS.

Jednomyslně bylo přijato usnesení č. 4 o určení funkcí, které budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění. Jedná se celkem o pět funkcí: a) starosta, b) 1. místostarosta, c) 2. místostarosta, d) předseda Finančního výboru, e) předseda Kontrolního výboru.

Další sledování hlasování se týkalo určení počtu místostarostů. Předsedající uvedla, že hlasování o počtu místostarostů bude veřejné a předložila návrh na 3 místostarosty. Nikdo z členů zastupitelstva nepodal žádný jiný návrh. První hlasování bylo zneplatněno kvůli nefunkčnímu hlasovacímu zařízení jednoho ze zastupitelů, ve druhém hlasování hlasovalo pro návrh všech 25 přítomných zastupitelů a usnesení tak bylo jednomyslně schváleno.

Následovalo hlasování o počtu členů Rady MO Plzeň 1. *Předsedající* uvedla, že radu obce tvoří starosta, místostarostové a další členové rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva MO. Počet členů rady MO je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Předsedající zastupitele informovala, že obdržela návrh na zvolení celkem 9 členů Rady MO Plzeň 1. Žádný zastupitel nevznosl připomínky či dotazy. Počet členů Rady MO Plzeň 1 byl usnesením zvolen jednomyslně.

Podobně tomu bylo i při volbě starosty, která proběhla tajnou volbou. Navržena byla pouze jedna kandidátka za vítězné hnutí ANO, která před tajným hlasování vyjádřila souhlas se svou nominací. K návrhu neproběhla žádná diskuse. Kandidátka byla podle informací uvedených v zápisu schůze zvolena počtem 20 hlasů; „*jediným kandidátem na starostu MO Plzeň 1 byla Ing. Ivana Bubeníčková, z celkového počtu 25 odevzdaných hlasovacích lístků získala 20 hlasů*“ (MO Plzeň 1, 2022a, s.8), avšak v dokumentu „*Výsledek hlasování č.5, bod 1/7*“ se údaje liší: pro hlasovalo 23 zastupitelů, jeden zastupitel za KDU-ČSL se hlasování zdržel, jeden zastupitel za ANO nehlasoval (MO Plzeň 1, 2022b). Ve zvukovém záznamu o výsledku volby starosty se uvádí: „*ve volbě na starostu MO Plzeň 1 bylo vydáno 25 volebních lístků, bylo odevzdáno 25 volebních lístků zpátky, z toho 20 platných a 5 neplatných, 20 hlasů získala paní Ivana Bubeníčková a já ji gratuluji ke zvolení*“ (MO Plzeň 1, 2022c). K tomu lze snad jen uvést, že oficiální dokumenty MO Plzeň 1 jsou poněkud zmatečné.

Po svém zvolení se nová starostka **I. Bubeníčková (ANO)** ujala **řízení** ustanovující schůze Zastupitelstva MO Plzeň 1.

Následovaly volby místostarostů, která stejně jako volba starosty proběhla tajnou volbou. U všech tří volených místostarostů byl navržen vždy pouze jeden kandidát. Ani k jedné volbě neproběhla diskuse. Prvním místostarostou byl zvolen kandidát ANO, který dle informací ze zápisu získal 19 hlasů (76 % z celkového počtu 25 odevzdaných hlasů) (MO Plzeň 1, 2022a), dokument výsledky hlasování uvádí u hlasování u tohoto hlasování (č. 6) jednomyslný výsledek 25 hlasů pro (MO Plzeň 1, 2022b), zvukový záznam uvádí: „*opět bylo odevzdáno 25 volebních lístků, tentokrát jich bylo 6 neplatných, 19 bylo pro pana Šumu...*“ (MO Plzeň 1, 2022c). Druhým místostarostou se stal *kandidát PRO PLZEŇ*, který obdržel dle Zápisu získal 20 hlasů (80 %; MO Plzeň 1, 2022a), dle Výsledku hlasování (č.7), bylo pro všech 25 zastupitelů (MO Plzeň 1, 202

2b). *Kandidát Pirátů* na funkci třetího místostarosty byl dle Zápisu zvolen počtem 17 hlasů (68 %; MO Plzeň 1, 2022a), dle dokumentu Výsledky hlasování (hlasování č. 8) byl zvolen jednomyslně všemi 25 hlasy přítomných zastupitelů (MO Plzeň 1, 2022b), dle zvukového záznamu *bylo rozdáno 25 volebních lístků, z toho 8 bylo neplatných a 17 bylo pro pana inženýra Rezka, takže mu blahopřeji ke zvolení*“ (MO Plzeň 1, 2022c).

V podobném duchu probíhala i volba ostatních členů Rady. Své kandidáty navrhlo vítězné hnutí ANO (tři kandidáti) a koaliční strany PRO PLZEŇ (jeden kandidát) a Piráti (jeden kandidát). Poslední člen koalice, STAN, kandidáta na místostarostu nenavrhl. Jednalo se o veřejné hlasování, jedno hlasování pro všechny ostatní členy rady MO Plzeň 1. Pro hlasovalo 25 zastupitelů, jeden zastupitel za KDU-ČSL se zdržel hlasování (MO Plzeň 1, 2022a).

Rovněž na funkci předsedy finančního výboru byl navržen pouze jeden kandidát, konkrétně kandidátka za hnutí PRO PLZEŇ. K volbě neproběhla žádná diskuse, navržená kandidátka byla zvolena počtem 24 hlasů z 25. Volba předsedy kontrolního výboru byla první, v níž bylo navrženo více kandidátů. Všechny tři kandidáty navrhlo opoziční SPOLU (1 za KDU-ČSL, 1 za ODS a 1 za TOP 09). Zvolen byl zastupitel za opoziční KDU-ČSL (17 hlasů), zastupitelé za ODS a TOP 09 obdrželi každý 4 hlasy (MO Plzeň 1, 2022a).

Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva městského obvodu Plzeň 1 bylo schváleno jednomyslně všemi 25 přítomnými zastupiteli. Materiál

předkládala starostka (ANO). Žádný ze zastupitelů nevznesl k předkládanému usnesení dotaz (MO Plzeň 1, 2022c).

Posledním analyzovaným hlasování z ustanovující schůze MO Plzeň 1 je Kompetenční usnesení Zastupitelstva městského obvodu Plzeň 1 pro volební období 2022-2026. Schvalovaný dokument obsahuje základní kompetence, které si koaliční strany rozdělily v rámci koaliční smlouvy. Ani zde neproběhla k navrhovanému usnesení diskuse. Kompetenční usnesení bylo schváleno hlasy 23 zastupitelů, jedna zastupitelka za opoziční ODS se zdržela hlasování, další zastupitel za ODS vůbec nehlasoval (MO Plzeň 1, 2022a).

MO Plzeň 4

V tabulce 38 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na ustanovující schůzi zastupitelstva MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Na zasedání bylo přítomno 24 z 25 zastupitelů (93 %). Omluveni byl jeden zastupitel z opozičního hnutí STAN

V první fázi schůze až do volby nového starostky předsedal schůzi dosavadní starosta z vítězného hnutí ANO T. Soukup.

Tabulka 38 Vybraná hlasování na ustanovujícím zasedání MO Plzeň 4

MO PLZEŇ 4: první zasedání 20. října 2022				
Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
5	Volba volební komise	24	24	0
6	Volba starosty	24	24	0
6a	Volba 1. místopředsedy	24	23	1
6b	Volba 2. místopředsedy	24	24	0
6c	Volba 3. místopředsedy	24	24	0
6e	Volba ostatních členů Rady	24	24	0
8	Zřízení Finančního výboru a volba předsedy a členů	24	23	1
7	Zřízení Kontrolního výboru a volba předsedy a členů	24	23	1
10	Rozhodnutí o odměnách	24	24	0
11	Individuální dotace z rozpočtu MO P 4 – obec Kyšice	24	24	0

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 4, 2022a)

Prvním sledovaným hlasováním je ustanovení volební komise pro volbu starosty, místostarostů a další volby ustanovující schůze. K navrženým kandidátům neproběhla žádná diskuse, nebyli vzneseny žádné dotazy. Navržení kandidáti byli jednomyslně schváleni (MO Plzeň 4, 2022b).

Před volbou starostů a dalšími volbami bylo jednomyslně přijato složení Rady MO Plzeň 4, skládající se z uvolněného starosty, 3 uvolněných místostarostů a 3 neuvolněných členů Rady. Ve srovnání s radou MO Plzeň 1 je tedy v radě MO Plzeň 1 o jednoho neuvolněného místostarostu více (MO Plzeň 4, 2022b).

Následovala volba starosty. Podle volebního řádu ZMO Plzeň 4 se volba provádí tajnou volbou, pokud zastupitelstvo neschválí volbu veřejnou. Předsedající navrhl, aby volba nového starosty, místostarostů a ostatních členů Rady MO Plzeň 4 proběhla veřejně prostřednictvím hlasovacích zařízení, a aby volbu řídil starosta MO Plzeň 4. Tento návrh byl přijat bez diskuse. Z výše uvedeného vyplývá *rozdíl oproti MO Plzeň 1*, kde volba starosty a místostarostů proběhla tajnou volbou. Na funkci starosty byl navržen dosavadní starosta T. Soukup jakožto jediný kandidát za koalici ANO a ODS, který kandidaturu přijal. Starosta byl bez protinávrhu a jednomyslně zvolen (MO Plzeň 4, 2022b). **T. Soukup (ANO)** tedy pokračoval v **řízení** ustanovující schůze.

Po zvolení starosty byla na programu volba místostarostů. U všech tří volených místostarostů byl navržen vždy pouze jeden kandidát. Ani k jedné volbě neproběhla diskuse. První navržený (uvolněný) místostarosta zastupuje ODS. Zvolen byl počtem 23 hlasů, jeden zástupce ODS nehlasoval. Druhý, koalici ANO a ODS navržený (uvolněný) místostarosta, člen hnutí ANO, byl zvolen jednomyslně. Rovněž třetí, koalici ANO a ODS navržený (uvolněný) místostarosta, člen hnutí ANO, byl zvolen jednomyslně. Rovněž hlasování o svěřeni úkolů jednotlivým místostarostům mělo jednomyslný výsledek (MO Plzeň 4, 2022b).

Nastolený trend jednomyslného zvolení pokračoval i ve volbě dalších (neuvolněných) členů Rady. Kandidáti byli navrženi v souladu se zněním koaliční smlouvy mezi ANO a ODS. Nebyl podán žádný jiný návrh. Podobně jako v MO Plzeň 1, i zde se hlasovalo o všech zbylých navržených členech Rady najednou. Kandidáti byli zvoleni hlasy všech 24 zastupitelů (MO Plzeň 4, 2022b).

Následovalo hlasování o zřízení Kontrolního výboru Zastupitelstva MO Plzeň 4. Podobně jako v MO Plzeň 1 bylo jednomyslně přijato usnesení, které mj. schvaluje funkci předsedy Plzeň 4 nehlasovalo samostatně o funkci uvolněného předsedy Kontrolního výboru, nýbrž o navržených členech jako celku. Návrh byl přijat 23 hlasy, nehlasoval jeden zástupce opoziční ODS. Předsedou Kontrolního výboru se stal člen opoziční České pirátské strany – tedy stejně jako v MO Plzeň 1 byl zvolen předsedou Kontrolního výboru člen opozice (MO Plzeň 4, 2022b).

Stejným mechanismem proběhlo i hlasování o zřízení Finančního výboru a volbě jeho předsedy a jeho členů. Zatímco v MO Plzeň 1 proběhla hlasování o zřízení a volbě členů zvlášť, v MO Plzeň 4 bylo provedeno pouze jedno hlasování. Na rozdíl do MO Plzeň 1 je ve sledovaném volebním období 2022-2026 v MO Plzeň 4 funkce předsedy Finančního výboru neuvolněná. Neuvolněným předsedou Finančního výboru byl navržen zástupitel z opozičního hnutí STAN. K návrhu neproběhla diskuse, nebyl vzneseny žádné otázky ani připomínky. Návrh byl přijat 23 hlasy, hlasování se zdržela zastupitelka opozičních Pirátů (MO Plzeň 4, 2022b).

Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva městského obvodu Plzeň 4 bylo schváleno jednomyslně všemi 24 přítomnými zastupiteli. Žádný ze zastupitelů nevznesl k předkládanému usnesení dotaz (MO Plzeň 4, 2022b).

Na rozdíl od ustanovující schůze MO Plzeň 1 byl na ustanovující schůzi MO Plzeň 4 předmětem jednání i jiný bod než záležitosti spojené s povolebním uspořádáním. Jednalo se o hlasování ohledně individuální dotace na cyklostezku mezi Červeným Hrádkem a Kyšicemi. Konstrukce dotace byla taková, že MO Plzeň 4 přijme dotaci od Plzeňského kraje ve výši 950 000 Kč; přijetím dotace se zaváže doplatit zbytek oprav té části cyklostezky, která se nachází na území MO Plzeň 4. V rozpravě nebyla žádná připomínka. Návrh byl jednomyslně přijat.

2. SCHŮZE ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech hlasování

V tabulce 39 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na druhé schůzi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Na druhé schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 16 hlasování. Z celkového počtu 16 hlasování byly téměř dvě třetiny (12 hlasování) přijato jednomyslně. Jinými slovy pouze 3 návrhy nebyly přijaty jednomyslně, přičemž ve 2 případech chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu jeden hlas, v jednom případě hlasy 5 a více hlasů.

Z celkového počtu 20 hlasování na druhé schůzi **ZMO Plzeň 4** byly - podobně jako v MO Plzeň 1 % - dvě třetiny návrhů přijaty jednomyslně. V pěti hlasováních chyběl k jednomyslnému přijetí 1 hlas

Tabulka 39 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 2

MO PLZEŇ 1: druhé zasedání 7. prosince 2022		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	12	75 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	2	13 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
3 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
4 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
5 a více hlasů proti /zdrželo se/nehlasovali	1	6 %
Hlasování celkem	16	100 %
MO PLZEŇ 4: první zasedání 8. prosince 2022		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	15	75 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	5	25 %
2 a více hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	20	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

2) Hlasování o jednotlivých bodech/návrzích

V tabulce 40 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na druhé schůzi zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 40 Vybraná hlasování na 2. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
MO PLZEŇ 1: druhé zasedání 7. prosince 2022				
10	Rozpočet MO Plzeň 1 na rok 2023	25	25	0
11	Poskytování dotací z rozpočtu MO Plzeň 1	25	25	0
12	Zpráva o stavu plnění jmenovitých stavebních akcí a o čerpání rozpočtu Odboru investic	25	25	0
MO PLZEŇ 4: druhé zasedání 8. prosince 2022				
7	Rozpočet MO Plzeň 4 na rok 2023	22	22	0
9	Nakládání s pozemky - stanovisko k vyjmutí nemovitého majetku z trvalé správy MO Plzeň (Příloha č. 3 Statutu města Plzně)	22	22	0
12	Plán investic MO Plzeň 4 v roce 2023	22	21	1

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a a MO Plzeň 4 2022b)

MO Plzeň 1

Na druhém zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 bylo přítomno 25 členů z celkového počtu 27 zastupitelů. Omluveni byli dva koaliční zastupitelé (ANO). Zastupitelstvo bylo usnášeníschopné. Jednání řídila *starostka* I. Bubeníčková. Program schůze byl přijat jednomyslně.

V úvodu schůze byla přijata rezignace jednoho člena Rady MO Plzeň 1 zvoleného za koaliční ANO. Na návrh starostky se veřejné hlasování o novém členu Rady. Navržený nový člen Rady za hnutí ANO byl zvolen počtem 19 hlasů.

Zpráva o činnosti Rady MO Plzeň 1, zpráva o činnosti starostky a místostarostů a rozbor hospodaření MO Plzeň 1 byly přijaty jednomyslně. Opoziční poslankyně za ODS v diskusi požádala vedení města, aby zprávy byly podrobnější.

Jedním z nejdůležitějších bodů bylo **schvalování rozpočtu a střednědobém výhledu v rozpočtu v letech 2024 až 2026** (viz výše, podkapitola 4.3.2). K návrhu se rozproudila diskuse. Neboť není v možnostech této práce představit zde celou diskusi, uvádíme jako příklad dotazy a připomínky *opozičního zastupitele za TOP 09 M. Lešky*, který vznesl dva

dotazy. První dotaz se týkal navržených příjmů správních poplatků Odboru životního prostředí a dopravy. Zastupitel Leška upozornil, že je to jediný odbor, ve kterém dochází k poklesu rozpočtovaných příjmů. Starostku pověřené pracovnice Úřadu vysvětlily, že příjmy jsou nižší z důvodu vydávání rybářských lístků na dobu neurčitou, tzn. že rybáři se u nich pak neopakují v tříletých či desetiletých intervalech. Druhý dotaz zastupitele za *opoziční TOP 09 M. Lešky* se týkal transferu mateřským školám. Opoziční zastupitel Leška upozornil, že ačkoli téměř všechny MŠ mají příspěvek nějakým způsobem navýšený (valorizovaný), u dvou MŠ dochází k poklesu. M. Leška se zeptal, proč tomu tak je, zda je tam snížení počtu žáků nebo jiná objektivní skutečnost. Ohledně mateřských škol pracovnice Úřadu odpověděla, že v průběhu roku dostávají pro jednotlivé mateřské školy dotace z Plzeňského kraje nebo z Ministerstva školství na šablony, a tím se navyšuje rozpočet jednorázově dle vypsaného programu dotačního. Srovnání s upraveným rozpočtem ukazuje rozdíl, co dostávají mateřské školy ne od MO Plzeň 1, ale z jiných rozpočtů. U všech mateřských škol dochází k valorizaci u energií, pohonných hmot a případně se navyšuje u MŠ, kde vznikly nové tři třídy. *Opoziční zastupitelka M. Tryčlová (ODS)* k navrženému rozpočtu uvedla, že jako opozice navrhuje zvýšení rezerv do daného rozpočtu, nikoli zapojování finančních prostředků (opozice se na tom shodla). Diskuze se dále vedla o tom, že tam nejsou příliš zohledněny náklady energií, přičemž v současné době nejsou známy budoucí ceny. V návaznosti na diskutovanou záležitost se zeptala na otázku změny rozpočtu určení daní, zda se tím vedení MO Plzeň 1 zabíralo. Pracovnice Úřadu pověřená starostkou k rozpočtovému určení daní upozornila na určitou závislost MO na město Plzeň. Neboť toto vyjádření je velmi signifikantní k tématu této práce, uvádíme delší citaci: *„ohledně RUD – vzhledem k tomu, že obvod je se svým rozpočtem napojen na město Plzeň, které je příjemce podle rozpočtového určení daní a my jsme napojeny daným procentem, které schvaluje ZMP. Jsme kryti rozpočtem města. Finanční vztah, které schválilo ZMP na listopadovém zasedání, jsme zapracovali tak, jak je. Jsme závislí od toho, co schválí ZMP pro městské obvody. Tím, že si nechali zůstatek ve fondu rozvoje a rezerv ve výši 25 mil. Kč, předpokládají, že by ustáli propad podílu v příjmech, které dostává město a my jsme na něm nějakým procentem napojeni. Jsou to dostatečné finanční prostředky, které by pokryli nepředpokládané nárůsty energií a tepla. Co se dotazu ohledně cen energií týče, tak jsou také napojeni na město Plzeň, které to soutěží. Obvod má to, co připraví a vysoutěží město Plzeň.“* (MO Plzeň 1, 2022a, s. 10). Jako poslední příklad diskuse k rozpočtu uvádíme dotaz vznesený *opozičním*

zastupitelem za SPD J. Peterkou ohledně plánované investice Paluba jezírko (viz podkapitola 4.2.3). Podle jeho názoru v situaci, kterou označil za finanční krizi by bylo vhodné přehodnotit i tento projekt, který se dle odhadu prodražil o 11 mil. Kč, což je více než samotná částka, která byla odhadována. Pokud má MO Plzeň 1 dle Peterky dělat něco pro občany a jejich využití volného času, tak by byl vhodnější místo plánované kavárny zřídit sociální zařízení, sprchy a převlékárny pro návštěvníky Jezírka. J. Peterka je proti kavárně, 11 mil. Kč je vysoká částka, která mohla být v rezervní fondu. *Koaliční radní (PRO Plzeň) J. Winkelhöfer* sdělil připomínku k rozpočtu a tím i odpověděl opozičnímu zastupiteli J. Peterkovi. Rozpočet byl dle J. Winkelhöfer z velké části zpracován před příchodem nového vedení, nicméně již několik let upozorňuje na to, že by se výrazně měly omezit výdaje úseku vnějších vztahů. Apeloval na to, aby se tak v budoucnu stalo. Rozpočet byl přijat jednomyslně 25 hlasy, tj. hlasy všech přítomných zastupitelů (MO Plzeň 1, 2022a).

Následujícím bodem k projednání byla informace starostky města o Poskytování dotací z rozpočtu MO Plzeň 1 v roce 2023. Usnesení bylo schváleno bez diskuse.

Rovněž Zpráva o stavu plnění jmenovitých stavebních akcí a o čerpání rozpočtu Odboru investic a majetku ÚMO Plzeň 1 - oddělení investic k 30. 9. 2022 byla schválena jednomyslně bez připomínek opozičních zastupitelů.

MO Plzeň 4

Na druhém zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 4 bylo přítomno 22 členů z celkového počtu 25 zastupitelů. Omluveni byl jeden koaliční zastupitel (ANO) a dva zastupitelé z opozice, konkrétně jeden z ČSSD a jeden zastupitel České pirátské strany. Zastupitelstvo bylo usnášeníschopné. Jednání řídil *starosta T. Soukup*. Program schůze byl přijat počtem 21 hlasů.

Debatu o **rozpočtu na rok 2023** a střednědobém výhledu rozpočtu na období 2022-2026 otevřel *starosta T. Soukup*, který uvedl, že navrhovaný rozpočet je rekordní. V rozpočtu jsou vyhrazeny poměrně velké finance na investice a zároveň je dobrá rezerva na fondu rezerv, která by měla být využita v roce 2024 k možnosti vybudování nového úřadu na Habrmanově náměstí. Do diskuse o rozpočtu se žádný zastupitel nepřihlásil a rozpočet tak byl přijat jednomyslně všemi 22 přítomnými zastupiteli.

Jedním z bodů programu druhé schůze, který se přímo týkal rozvoje MO Plzeň 4, byl bod 9 Nakládání s pozemky - stanovisko k vyjmutí nemovitého majetku z trvalé správy MO Plzeň

4, k.ú. Újezd (Příloha č. 3 Statutu města Plzně). Rozpravu otevřel *starosta*, který zastupitele informoval, že se jedná o domek bývalé družiny v Újezdě, kde se udělala nová družina. Město bylo požádáno, aby dalo domek do správy obvodu a mohla by zde vzniknout školka. Byla vypracována projektová dokumentace a zjištěny finanční náklady. Bylo zváženo, zda není lepší postavit novou školku. Podařilo se s městem dojednat, že v místech dané výstavby Újezd-jih bude vybudována nová školka pro 75 dětí, kdy se v současné době připravuje projektová dokumentace. Součástí dohody, kdo MŠ zaplatí bylo, že MO poskytne domek zpět městu, které si jej prodá a z prodeje bude financovat část výstavby mateřské školy. *Koaliční poslankyně L. Kantorová (ANO 2011)* doplnila, že i město Plzeň bude čerpat na případnou výstavbu mateřské školky Evropské finance, Evropské dotace, bude zaangažována i Evropská Unie. *Opoziční poslanec za TOP 09* vnesl dotaz, jaké jsou záruky a co se stane, když město peníze neposkytne a vrátí zpět dům nebo peníze. *Starosta* odpověděl, že záruka dána nebude, MŠ bude postavena na základě dohody. *Koaliční zastupitelka Kantorová* doplnila, že se sice jedná o ústní záruku, ale město Plzeň přijalo usnesení, kde je motivací města vystavit MŠ, protože v rámci demografického vývoje se zvýší počet mladých rodin a přibudou děti v mateřských školách. *Místostarosta Z. Mádr* zvolený za *ODS* doplnil, že předmětné objekty vždy byly, jsou a budou města. Jsou pouze statutem svěřeny do správy MO Plzeň 4. „*Dům byl města, byl svěřen do správy obvodu a zase se vrací městu*“ (MO Plzeň 4, 2022a, s. 5). Usnesení bylo přijato jednomyslně všemi 22 přítomnými zastupiteli.

Největší diskuse se rozpoutala v rozpravě o **Plánu investic MO Plzeň 4 v roce 2023**. Prezentujeme rozsáhlejší část této diskuse, neboť je velmi signifikantní ke stanoveným cílům práce. *Opoziční zastupitel D. Soutner (STAN)* se dotázal, podle jakého klíče byly vybírány investice, které nejsou podle ničeho seřazeny, podle žádných kategorií. *D. Soutner* by očekával by nějaký strategický dokument. Dále se dotazoval, jakým způsobem proběhla prioritizace, protože v návrhu je spousta zajímavých investic, na které se nedostalo. *Starosta T. Soukup (ANO 2011)* v reakci informoval, že standartním způsobem se plán investic tvoří následovně: a) některé investice s celoměstským dopadem se konzultují s městem Plzní, b) u dílčích investic se reaguje na nějaký problém jako např. parkování či na místní požadavky lidí s místní znalostí, nebo požadavky zastupitelů. Seznam investic vzniká v Komisi rozvoje a ve chvíli, kdy Komise rozvoje uzná za vhodné, jsou předány Radě ke schválení. *Rada je tím hlavním, kdo je vybírá. Je to na základě místní znalosti dané problematiky, na základě*

komunikace s občany. Nedokáže si představit, že by se investice dokázaly porovnávat nějakou metrikou dopadu (MO Plzeň 4, 2022a, s. 7). Starosta dále uvedl, že podle jeho názoru se metrika nedá aplikovat na malých investicích. Plán investic je tvořen na základě principu zastupitelské demokracie a místní znalosti, než že by se jednalo o propracovanou strategii. Propracovanou strategií jsou třeba separační body, sběrná místa, kontejnerová stání. Starosta dále uvedl, že pokud opoziční zastupitel p. Soutner navrhne metriku hodnocení přínosu jednotlivých projektů vzhledem k vynaloženým investičním prostředkům, rád s ním možnosti hodnocení projektů prodiskutuje. Místostarosta J. Kakeš (ANO) doplnil, že ohledně plánovaných investic jsou dány podněty Komisi rozvoje, kde jsou zastoupeni občané MO Plzeň 4 z různých politických stran, poté se to projedná v Radě. Dále uvedl, že soulad se strategickými plány města Plzně je zajištěn pomocí toho, že veškeré věci se musí konzultovat s MO Plzeň 4, kdy jim jsou dány akce na vyjádření a v jejich „kolečku“ proběhne, aby byly v souladu se strategickými plány města Plzně. Nejsou strategické plány jenom obvodu, plní se dílčí věci z toho.“ (MO Plzeň 4, 2022a, s. 8). Opoziční poslanec Soutner (STAN) uvedl, že s vyjádřením starosty nesouhlasí. Uvádí příklad MO Plzeň 3. „Proč 40 % se věnuje parkování a 9 % procent volnému času. Dotazuje se, jaký je klíč.“ (MO Plzeň 4, 2022a, s. 8). Starosta v reakci sděluje, pan místostarosta se na metriku MO Plzeň 3 podívá. Dále starosta informuje, že on sám je ve skupině strategického plánování města Plzně a dodává, že „procentuálně na straně investic není strategicky rozděleno, kam by měly finance přicházet, kam odcházet. Rozpočty městských obvodů jsou poměrně napjaté. Jsou definované podle toho, co se má podle Statutu udělat“ (MO Plzeň 4, 2022a, s. 9). Opoziční zastupitel D. Soutner (STAN) reagoval návrhem, že vedení MO Plzeň 4 by mělo vytvořit nějakou strategii plánu investic, kdy dobře zacílené peníze mohou udělat velký užitek. Je dobré mít strategii a nerozhazovat po „drobných“ na různé směry, kdy to tak působí. (MO Plzeň 4, 2022a, s. 9). Koaliční zastupitel L. Heger (ODS) uvedl, že debata o plánu investic na jednání Zastupitelstva je sice bezesporu správná, „ale měla by se odehrávat primárně na jednání Komise rozvoje, kde je prostor zajít do detailů, kde se dá jednat o koncepcích atd. Domnívá se, že tento prostor není na zastupitelstvu. „Sděluje, že na Komisi rozvoje debata neproběhla, byť pan předseda Lacyk vedl komisi velmi kvalitně a dával prostor všem přítomným. Domnívá se, že debatovat o procentuálním rozdělení investic není úplně na místě“ (MO Plzeň 4, 2022a, s. 10). Další debata již byla zaměřena na dílčí detaily. Pro usnesení o plánu investic hlasovalo 21 zastupitelů, proti byl zastupitel D. Soutner. Výše

prezentovaná debata k plánu investic podle našeho názoru velmi názorně ilustruje politické aspekty řízení a rozvoje městského obvodu.

Usnesení o vyhlášení dotačních programů na rok 2023 bylo schváleno 21 zastupiteli (nehlasovala koaliční zastupitelka za ANO), usnesení o Individuální dotaci Tělocvičná jednota Sokol Plzeň – Doubravka (prodloužení termínu realizace projektu) bylo schváleno jednomyslně (MO Plzeň 4, 2022a).

3. SCHŮZE ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech hlasování

V tabulce 41 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na třetí schůzi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 41 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 3

MO PLZEŇ 1: třetí zasedání 1. února 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	8	40 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	3	15 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	5 %
3 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	3	15 %
4 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	3	15 %
5 a více hlasů proti /zdrželo se/nehlasovali	2	10 %
Hlasování celkem	20	100 %
MO PLZEŇ 4: třetí zasedání 26. ledna 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	11	85 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	1	7,7 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	7,7 %
3 a více hlasů proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	13	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

Na třetí schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 20 hlasování. Na této schůzi bylo zaznamenána menší míra jednomyslně přijatých návrhů (40 %). U 3 návrhů (15 %) chyběl k jednomyslnému přijetí jeden hlas, u 1 návrhu dva hlasy, u 3 návrhů tři hlasy, rovněž u 3 návrhů čtyři hlasy. U 2 návrhů nehlasovalo pro návrh pět a více zastupitelů.

Z celkového počtu 13 hlasování na třetí schůzi **ZMO Plzeň 4** bylo 85 % návrhů přijato jednomyslně. V jednom hlasování chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu jeden hlas a rovněž v jednom hlasování chyběly k přijetí návrhu hlasy dva.

2) Hlasování o vybraných návrzích/bodech jednání

V tabulce 42 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na třetí schůzi zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 42 Vybraná hlasování na 3. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
MO PLZEŇ 1: třetí zasedání 1. února 2023				
8	Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 určených pro ZOO města Plzně	24	19	5
9	Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 určených pro Divadlo J.K. Tyla	23	19	4
10	Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 určených pro Městskou policii Plzeň	23	20	3
MO PLZEŇ 4: třetí zasedání 26. ledna 2023				
6	Podpora projektu „Dny s policií“ 2023	22	22	0

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a a MO Plzeň 4 2022b)

MO Plzeň 1

Na třetím zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 bylo přítomno 24 členů z celkového počtu 27 zastupitelů. Omluveni byli dva koaliční zastupitelé (ANO) a jedna opoziční zastupitelka (ODS). Jednání **řídila** starostka I. Bubeníčková. Program schůze byl přijat jednomyslně.

Prvním projednávaným bodem týkající se přímo rozvoje MO Plzeň 1 byl Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 do rozpočtu MMP určených pro Zoologickou a botanickou zahradu města Plzně, příspěvkovou organizaci, vč. rozpočtového opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023. Předmětem dotace bylo vydání knihy. **Starostka** otevřela

diskusi. *Opoziční zastupitel M. Leška (SPOLU/TOP 09)* sdělil, že na začátku jednání navrhuje stažení tohoto materiálu, neboť nebyl projednán na Finančním výboru z důvodu nedostačující kvality zpracování. *M. Leška* chce podpořit ZOO, avšak není možné, aby „*žádost o příspěvek byla takto stručná a nedopracovaná, jako jim bylo předloženo na Finančním výboru a nyní zde na jednání*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s. 8). Podle *M. Lešky* chyběly informace o celkových nákladech, částce, kterou má MO Plzeň 1 přispět, jaké jsou příspěvky od dalších subjektů, jaká bude prodejní cena knihy, zda ji bude ZOO distribuovat sama, zda MO Plzeň 1 dostane nějaké výtisky pro své reprezentační účely ad. *Starostka* v reakci odpověděla, že v červnu 2022 bylo schváleno prvních 250 000 Kč na tuto knihu. Sdělila, že se ZOO se jedná o dlouhodobou spolupráci a MO Plzeň 1 se nějakým způsobem se zaručil, že by tuto publikaci podpořil celou. Podle *starostky* se jedná o velmi prestižní záležitost nejen pro ZOO, ale i pro MO Plzeň 1 jakožto sponzora a podporovatele ZOO. *Opoziční zastupitel za SPD P. Pinkas* v diskusi sdělil, že podle jeho názoru by příspěvkové organizace měly již v základu mít dostatek financí, aby nebylo nutné přistupovat k dotacím. Dále se zeptal, komu případně výnos z prodeje knihy, zda ZOO či to bude refundováno do rozpočtu obvodu. *Starostka* odpověděla, že přesnou odpověď k těmto dotazům sice nemá, předpokládá však, že „*výnos z knihy nepůjde do rozpočtu obvodu. Se ZOO mají dlouhodobou spolupráci takovou, že pro členy Klubu Jednička dostávají zvýhodněné vstupenky do ZOO*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s. 9). *Koaliční zastupitel J. Rezek (Piráti)* v diskusi uvedl, že v minulém volebním období nebyl členem ZMO Plzeň 1 ani Finančního výboru. Avšak ví, že materiál byl minulém volebním období přijat na základě úplně stejných podkladů. Chápe připomínky opozičního připomínky zastupitele Lešky, „*nicméně když se spolupráce nějak nastaví, není vhodné to v průběhu měnit. Materiál byl přijat za minulého vedení, čímž neříká, že za minulého vedení bylo vše správně. Projekt oni nezačali, ale přijde jim prospěšný, tudíž v něm pokračují.*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s. 10). *Opoziční zastupitel M. Leška (SPOLU/TOP 09)* zopakoval, že není v principu proti dotaci pro ZOO, nicméně kvůli velmi nízké kvalitě předkládané žádosti navrhuje materiál připravit znova a lépe, aby ho Finanční výbor mohl znovu projednat; poté nebude mít problém tento materiál podpořit. Takto je to nedopracované. Publikace má vyjít v květnu 2026, tudíž není nutné to nyní schvalovat. *Koaliční zastupitel M. Šuma (ANO)* v reakci na zastupitele Lešku oponoval, že zastupitelé dostávají informace „*salámovou metodou*“. Všichni zastupitelé měli možnost zúčastnit se zastupitelských klubů, které si sami vyžádali, avšak nikdo z nich tam nedorazil. Členové

Rady MO Plzeň 1 předpokládali, že vzhledem k tomu, že pan Leška pochází z uskupení „Spolu“, které ve své podstatě tuto knihu, že mu tyto informace byly předány. „*Na jednání předsedů klubů Bc. Leška nedorazil a poté inicioval jednání na Finančním výboru, kde tvrdil, že o tom nic neví*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s. 11). Koaliční zastupitel J. Uhlík (PRO PLZEŇ) ke sporné věci dodal, že když chce někdo materiál odhlasovat a získá ho poprvé, měl by se přijít na tento materiál doptat. Upozornil, že Finanční výbor je poradním orgánem, nikoli rozhodujícím. Pokud se zastupitelovi Leškovi materiály zdály špatně připravené, mohl kdykoli, ve lhůtě před jednáním Finančního výboru vznést dotaz či požadavek. J. Uhlík se domnívá, že materiál je připraven standardně, a proto ho na tomto zasedání projednávají. Opoziční zastupitel M. Leška (SPOLU/TOP 09) odpověděl, že snad existuje nějaký standardní postup, jak předložené materiály projednávat. Chodit se ptát na to, co dostali k projednání, není standardní postup. Dále sdělil, že jednání předsedů klubů bylo svoláno na nevhodný termín. Zastupitelé za opoziční SPOLU požádali o pozdější termín, ale nebylo jim vyhověno, proto se ho on, ani I. Jehličková (TOP 09) nezúčastnili. „*Budou rádi, pokud příště bude termín lépe koordinovaný.*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s.11). Usnesení bylo schváleno 19 hlasy, proti nebyl nikdo, hlasování se zdrželo 5 opozičních zastupitelů (2 zastupitelé za TOP 09 + 3 zastupitelé za SPD) (MO Plzeň 1, 2023a).

Dalším bodem jednání byl Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 do rozpočtu MMP určených pro Divadlo Josefa Kajetána Tyla, příspěvkovou organizaci, na projekt OPEN AIR NOC S OPEROU 2023 včetně rozpočtového opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023. Z jednání odešla opoziční zastupitelka H. Řežábová, počet přítomných členů ZMO Plzeň 1 klesl na 23. Rozdílně od předchozí projednávané dotace opoziční poslanec Leška zde ocenil vysokou kvalitu podkladového materiálu. Opoziční zastupitel P. Pinkas (SPD) se zeptal, jaký bude objem vstupenek, jaké jsou zvýhodněné ceny. Dotázal se, zda je možné to nějak kvantifikovat. Starostka odpověděla, odpověděla, že vstupenky obdrží zastupitelé. Dále sdělila, že vstupenky budou pak v prodeji, ze kterého se tato akce bude také financovat. Starostka neznala počet vstupenek, které bude mít obvod k dispozici. Opoziční zastupitel J. Peterka (SPD) vnesl dotaz na finanční nakládání s penězi daňových poplatníků. Podle jeho názoru podporuje MO Plzeň 1 příliš mnoho projektů. Dále uvedl, že dotace v hodnotě přibližně 1 milion Kč na projekt Open Air by se měl převádět z fondu rezerv. Domnívá se však, že fond rezerv je pro nenadálé události. Doplnuje, že jemu osobně, a i dalším lidem, se kterými se o dotaci bavil, se nelíbí, že by se takovou částkou měla

podpořit Noc s operou. Upozornil na rozpočet akce, celková částka činí 3 700 000 Kč, z toho příjmy ze vstupného 1 300 000 Kč, 1 mil Kč od obvodu a 500 000 Kč od Plzeňského kraje. Položil řečnickou otázku: Je to rozpočtová organizace města nebo kraje? Proč požadují částku 1 mil. Kč od MO Plzeň 1? Domnívá se, že v MO Plzeň 1 mají starostí dost a každý milion je dobrý. Nesouhlasí s takovým vyhazováním peněz, ať se jedná o vstupenky či nikoli. Navíc se zde otevírá prostor ke korupci. Svě vystoupení uzavřel řečnickou otázkou: je sice pravda, že senioři mohou chodit na generálky, mohou mít zvýhodněné vstupenky, ale kolik seniorů tam chodí? *Koaliční zastupitel J. Uhlík (PRO Plzeň)* uvedl, že chápe, že každý může mít jiné názory a zastupuje jiné zájmy, proto sedí zastupitelé v zastupitelstvu. Podle jeho názoru tento projekt funguje již několik let. Je rád, že s kolegyní Řežábovou (bývalá starostka za ODS) *mohli být u začátku tohoto projektu a je rád, že přijde 5 000 lidí do amfiteátru. Potkává hodně lidí, kteří jsou rádi, že si mohou lístky na Noc s operou zakoupit a užít si takovýto zážitek. Mrzí ho, že existují lidé, kterým přijde škoda podpořit Noc s operou* (MO Plzeň 1, 2023a, s.14). *Opoziční zastupitel J. Peterka (SPD)* uvedl, že není apriori proti, argumenty chápe, ale přijde mu zvláštní, proč by obvod měl přispívat částkou 1 mil. Kč, když dotace z Plzeňského kraje je jen 500 000 Kč. Obvod má jiný rozpočet, než má Plzeňský kraj. Divadlo JK Tyla není příspěvková organizace MO Plzeň, příspěvkovou organizaci zřizovanou MO Plzeň 1 rád podpoří. *Koaliční zastupitel M. Šuma (ANO)* v reakci uvedl, že podporovaná akce je „vlajkovou lodí“, proto se vedení města rozhodlo navázat na tradici z minulých let. *Opoziční zastupitelka, bývalá starostka H. Řežábová (ODS)* sdělila, že opozičních lavic podpoří rozhodnutí Rady MO Plzeň 1. Chápe, že se to nemusí každému líbit, ale Divadlo JK Tyla je organizací města, amfiteátr je na našem obvodě, proto je tam bližší spolupráce. (MO Plzeň 1, 2023a). Usnesení bylo přijato 20 hlasy, proti hlasovali opoziční zastupitel J. Peterka (SPD), hlasování se zdrželi opoziční zastupitelé P. Pinkas (SPD), J. Zieba (SPD) a nehlasovala starostka I. Bubeníčková (ANO).

Dalším projednávaným bodem byl Účelový převod finančních prostředků z rozpočtu MO Plzeň 1 do rozpočtu MMP určených pro Městskou policii Plzeň na projekt "Dny s policií" včetně rozpočtového opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023. Hlavním obsahem uvedené akce byl workshop pro absolventy vzdělávání souvisejícího s Městskou policií. Diskusi započal *opoziční zastupitel J. Pinkas (SPD)*. Uvedl, že absolventů senior akademií MO Plzeň 1 je do dnešního přibližně 50 osob, přičemž workshopu se má zúčastnit pouze 8 osob. Zeptal se, jakým způsobem jsou absolventi vybíráni. Upozornil, že v důvodové zprávě není

uvedeno, jaký bude obsah workshopu, „*zda budou chytat kriminálníky či se budou učit přežívat venku v zimě. Rád by viděl účelnost této akce.*“ (MO Plzeň 1, 2023a, s.15). *Starostka I. Bubeníčková (ANO)* sdělila, že jsou vybráni ti absolventi, kteří měli 100 % docházku kurzů a dále jsou vybráni ti, kteří jsou ochotni zaplatit příspěvek 2 000 Kč. V minulých letech byl příspěvek 500 Kč, ale tato částka se jim zdála nízká. Koaliční zastupitel *J. Winkelhöfer (PRO PLZEŇ)* k obsahu workshopu uvedl, že bude zaměřen na zásady bezpečného chování a orientaci v neznámém terénu. Usnesení bylo přijato 20 hlasy, proti hlasovali opoziční zastupitel *P. Pinkas (SPD)*, hlasování se zdrželi opoziční zastupitelé *J. Peterka (SPD)* a *J. Zieba (SPD)* (MO Plzeň 1, 2023a).

MO Plzeň 4

Na třetím zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 4²⁸ bylo přítomno 22 členů z celkového počtu 25 zastupitelů. Omluveni byli dva koaliční zastupitelé (ANO) a jedna opoziční zastupitelka (KDU-ČSL). Jednání řídil starosta *T. Soukup*. Program schůze byl přijat jednomyslně.

Stejně jako v MO Plzeň 1, i při zasedání zastupitelstva MO Plzeň 4 byla projednán bod: Podpora projektu „Dny s policií“ 2023 a s tím související změna rozpočtu MO Plzeň 4 na rok 2023. Na první pohled je zřejmé, že označení bodů se ve sledovaných MO liší. *Starosta T. Soukup (ANO)* na jednání přivítal zástupce Městské policie, který zastupitelům osvětlil účel podporovaného projektu. Za spolupráce s Policií ČR byl vytvořen projekt, který má za úkol provést absolventy plzeňských senior akademií ze všech městských obvodů zážitkovou prevencí kriminality, což znamená, že účastníci si na vlastní kůži prožijí určité rizikové životní situace. Do diskuse se nikdo nepřihlásil, návrh byl přijat všemi přítomnými 22 zastupiteli (MO Plzeň 1, 2024b).

V dalším jednání se již nehlasovalo o žádném návrhu souvisejícím s rozvojem MO Plzeň 4. Z diskuse v bodu „Různé“ lze dovodit relativně dobrou spolupráci koaličních a opozičních zastupitelů. *Opoziční zastupitel D. Soutner (STAN)* se dotazoval se na investiční akci ŘSD Rokycanská – Jateční, která je zatím sice jen v hrubých obrysech, nicméně *D. Soutner* se domnívá, že plánování akce se poměrně týká městského obvodu Plzeň 4. Tato akce totiž

²⁸ MO Plzeň 4 toto zasedání označuje jako první, počítání je tedy jiné než v MO Plzeň 1. Zatímco v MO Plzeň 1 číslují zasedání od ustanovující schůze po volbách, v MO Plzeň 4 používají číslování vztahené ke kalendářnímu roku.

změní místo křižovatky a mělo by se uvažovat jakým způsobem s ŘSD spolupracovat, případně s městem Plzeň. *Starosta* uvedl, že se zvažuje několik variant a že uvažuje, jakým způsobem seznámit zastupitele s touto stavbou. *Koaliční zastupitel Z. Mádr (ODS)* že se podívá na situaci a případně bude všem rozeslána. *Opoziční zastupitel D. Soutner (STAN)* poděkoval a sdělil, že se podívá, která varianta je preferovaná. Jde především o to, jestli se MO Plzeň 4 by se měla aktivně zasadit o řešení toho území. *Koaliční zastupitel Z. Mádr (ODS) odpověděl*, že vedení MO Plzeň 4 bylo během zpracování dokumentace pro územní rozhodnutí přizváno na jednání a došlo k jeho aktivnímu zapojení. „*Řešení, které vzniklo je kompromis, který vyhovuje ŘSD, dopravním podnikům a městu. Uplatňovaly se naše návrhy, jak nejméně zasáhnout území a bylo zejména sledováno, aby byl komfort pro pěší, zastávky apod. To, co se podařilo prosadit, je optimum toho, co se dalo prosadit.*“ (MO Plzeň 1, 2024b, s.8).

4. SCHŮZE ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech hlasování

V tabulce 43 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na čtvrté schůzi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 43 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 4

MO PLZEŇ 1: čtvrté zasedání 26. dubna 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	16	70 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	4	17 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	3	13 %
3 a více hlasů hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	23	100 %
MO PLZEŇ 4: čtvrté zasedání 20. dubna 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	16	89 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	2	11 %
2 a více hlasů hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	18	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

Na čtvrté schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 23 hlasování, přičemž 70 % návrhů bylo přijato jednomyslně. U 4 návrhů (17 %) chyběl k jednomyslnému přijetí jeden hlas, u 3 návrhů (13 %) dva hlasy.

Z celkového počtu 18 hlasování na čtvrté schůzi **ZMO Plzeň 4** bylo 89 % návrhů přijato jednomyslně. Ve 2 hlasováních chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu jeden hlas.

2) Hlasování o vybraných návrzích/bodech jednání

V tabulce 44 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na čtvrté schůzi zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 44 Vybraná hlasování na 4. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
MO PLZEŇ 1: čtvrté zasedání 26. dubna 2023				
7	Novela obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 4/2020, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství	24	24	23
9	Návrh na poskytnutí dotací z rozpočtu MO Plzeň 1 na podporu sportovní a další činnosti	24	22	2
10	Návrh na poskytnutí dotací z rozpočtu MO Plzeň 1 na podporu sociální oblasti a oblasti kultury	24	22	2
MO PLZEŇ 4: čtvrté zasedání 20. dubna 2023				
10	Novela obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 4/2020, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství	20	20	0
8	Dotace z dotačního programu v oblasti sociální, školské a zdravotní pro rok 2023	20	19	1
9	Dotace z dotačního programu v oblasti životního prostředí pro rok 2023	20	20	0

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a a MO Plzeň 4 2022b)

MO Plzeň 1

„Novelu obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 4/2020, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství“ nepodpořil *opoziční zastupitel J. Zieba (SPD)*, který hlasoval proti. Ze zápisu však vyplynulo, že mu selhala technika. K projednávanému bodu se žádný zastupitel v diskusi nevyjádřil – diskuse neproběhla.

V hlasování o „Návrhu na poskytnutí dotací z rozpočtu MO Plzeň 1 na podporu sportovní, tělovýchovné a zájmové činnosti, na aktivity volného času a jinak prospěšné účely“ se hlasování zdržel *opoziční zastupitel M. Leška (TOP 09)* a nehlasoval *opoziční zastupitel Š. Krňoul (TOP 09)*. V diskusi *opoziční zastupitel M. Leška* v diskusi vznesl dotaz, podle jakého klíče jsou přidělovány výše dotací. U žádostí o dotace je významný převis mezi objemem žádostí a objemem dotačního programu. Logické by M. Leškovi přišlo, aby všichni dostali zhruba třetinu toho, co si žádají, aby byl zachován poměr. *Starostka* reagovala, reagovala, že Rada MO Plzeň 1 se řídí doporučením komise. *Koaliční zastupitel M. Uhlík*

(PRO PLZEŇ) „reagoval na Bc. Lešku, že má svého člena v komisi a o všech bodech hlasoval souhlasně, o všem byl informován a v žádném bodě se nezdržel (MO Plzeň 1, 2023b, s.11).

V hlasování o „Návrhu na poskytnutí dotací z rozpočtu MO Plzeň 1 na podporu sociální oblasti a oblasti kultury“ se zdržel hlasování *opoziční zastupitel J. Pinkas (SPD)* a nehlasovala *starostka I. Bubeníčková (ANO)* (MO Plzeň 1, 2023b). V diskusi *opoziční zastupitel Leška (TOP 09)* položil obdobný dotaz jako v minulém bodě, a to, podle jakého klíče byly navrhovány výše podpor a zda je v tom systém. Pokud v tom systém není, tak doufá, že do budoucna nějaký systém vytvořen bude. *Koaliční zastupitelka M. Buriánová (STAN)* v reakci uvedla, že je to podobné jako u sportu. U dotací v sociální oblasti jsou stanovená kritéria, jak jsou počty klientů jednotlivých organizací na obvodě či zkušenosti žadatelů. U prvožadatelů členové Rady činnost aktivně vyhledávali. Sdělila, „že je potřeba, aby tam byla transparentnost, aby i veřejnost věděla, podle čeho se finance rozdělují. Obává se, že vždy tam budou vstupovat nějaké další rozhodovací faktory, které nemohou zahrnout do kritérií, zkušenosti atd. Každá služba je jiná. Bude ráda, když se na tom budou podílet (MO Plzeň 1, 2023b, s.13).

MO Plzeň 4

„Novelu obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 4/2020, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství“ podpořili jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

V hlasování o návrhu „Dotace z dotačního programu v oblasti sociální, školské a zdravotní pro rok 2023“ nehlasoval *opoziční zastupitel D. Soutner (STAN)*.

Návrh „Dotace z dotačního programu v oblasti životního prostředí pro rok 2023“ podpořili jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

5. SCHŮZE ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech hlasování

V tabulce 45 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na páté schůzi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 45 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 5

MO PLZEŇ 1: páté zasedání 21. června 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	5	38 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	2	15 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
3 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	8 %
4 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	3	23 %
5 a více hlasů proti /zdrželo se/nehlasovali	2	15 %
Hlasování celkem	13	100 %
MO PLZEŇ 4: páté zasedání 8. června 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	12	100 %
1 a více hlasů hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0
Hlasování celkem	12	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

Na páté schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 13 hlasování, přičemž pouze 38 % návrhů bylo přijato jednomyslně. U 2 návrhů (15 %) chyběl k jednomyslnému přijetí jeden hlas, u 1 návrhu tři hlasy, u 3 návrhů čtyři hlasy. Ve 2 případech nehlasovalo pro návrh pět a více zastupitelů.

Z celkového počtu 12 hlasování na páté schůzi **ZMO Plzeň 4** byly **všechny návrhy přijaty jednomyslně**.

2) Hlasování o vybraných návrzích/bodech jednání

V tabulce 46 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na páté schůzi zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022

Tabulka 46 Vybraná hlasování na 5. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
MO PLZEŇ 1: páté zasedání 23. června 2023				
8	Projednání poskytnutí individuálních neinvestičních dotací na veřejně prospěšné účely	24	21	3
9	Projednání poskytnutí individuální investiční dotace pro sociální oblast	23	19	4
10	Rozbor hospodaření MO Plzeň 1 k 31. 3. 2023	24	19	4
11	Rozpočtová opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023	24	19	4
MO PLZEŇ 4: páté zasedání 8. června 2023				
6	Dotační program mikrogranty pro rok 2023	21	21	0
7	Dotační program mikrogranty pro rok 2023	21	21	21
8	Schválení „Změny č.3 Územního plánu města Plzně“	21	21	0

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a a MO Plzeň 4 2022b)

MO Plzeň 1

V hlasování bodu Projednání poskytnutí individuálních neinvestičních dotací na veřejně prospěšné účely včetně rozpočtového opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023 nehlasovali *koaliční zastupitelka* L. Pernglau (PRO PLZEŇ) a *koaliční zastupitel* J. Winkelhofer (PRO PLZEŇ) a hlasování se zdržel *opoziční zastupitel* J. Peterka (SPD).

U bodu jednání č. 8 „Projednání poskytnutí individuální investiční dotace pro sociální oblast“ nehlasovala *koaliční zastupitelka* L. Pernglau (PRO PLZEŇ) a hlasování se zdrželi *opoziční zastupitelé* J. Peterka (SPD), P. Pinkas (SPD), J. Zieba (SPD).

V bodu jednání č. 9 „Rozbor hospodaření MO Plzeň 1 k 31. 3. 2023“ se hlasování zdrželi všichni tři výše uvedení *opoziční zastupitelé* zvolení za SPD.

Rovněž v bodu jednání č. 11 „Rozbor rozpočtových opatření“ se hlasování zdrželi všichni tři výše uvedení *opoziční zastupitelé* zvolení za SPD (MO Plzeň 1, 2023c).

MO Plzeň 4

Pro návrh „Dotačního programu mikrogranty pro rok 2023 I. a II. včetně změny rozpočtu MO Plzeň 4 na rok 2023 (rozpočtová opatření č. 6 a 7) hlasovali pro přijetí návrhu v obou hlasováních jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

Rovněž Schválení „Změny č.3 Územního plánu města Plzně" podpořili jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

6. SCHŮZE ZASTUPITELSTEV MO PLZEŇ 1 A MO PLZEŇ 4

1) Souhrn všech hlasování

V tabulce 47 jsou uvedeny souhrnné údaje o hlasování na šesté schůzi MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022.

Tabulka 47 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 6

MO PLZEŇ 1: šesté zasedání 13.září 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	6	38 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	5	31 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	2	13 %
3 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
4 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	6 %
5 a více hlasů proti /zdrželo se/nehlasovali	2	13 %
Hlasování celkem	16	100 %
MO PLZEŇ 4: šesté zasedání 7.září 2023		
Způsob hlasování	Počet hlasování	%
Jednomyslné schválení	5	36 %
1 hlas proti /zdrželo se/nehlasovali	7	50 %
2 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	7 %
3 hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	1	7 %
4 a více hlasů hlasy proti /zdrželo se/nehlasovali	0	0 %
Hlasování celkem	14	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z MO Plzeň 1 (2022b) a MO Plzeň 1 (2022b)

Na šesté schůzi **ZMO Plzeň 1** proběhlo celkem 16 hlasování, přičemž pouze 38 % návrhů bylo přijato jednomyslně. U pěti návrhů (31 %) chyběl k jednomyslnému přijetí jeden hlas, u 2 návrhů dva hlasy, u 1 návrhu čtyři hlasy. Ve 2 případech (13 %) nehlasovalo pro návrh pět a více zastupitelů.

Z celkového počtu 14 hlasování na šesté schůzi **ZMO Plzeň 4** bylo pouze 36 % návrhů přijato jednomyslně. V 7 hlasováních (50 %) chyběl k jednomyslnému přijetí návrhu jeden hlas, v 1 hlasování dva hlasy a rovněž v 1 hlasování 3 hlasy.

2) Hlasování o vybraných návrzích/bodech jednání

V tabulce 48 jsou prezentovány detailnější výsledky vybraných hlasování na páté schůzi zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 po komunálních volbách 2022

Tabulka 48 Vybraná hlasování na 6. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4

Bod jednání		Přítomno zastupitelů	Počet hlasů	
			PRO	PROTI (zdrželo se, nehlasování)
MO PLZEŇ 1: šesté zasedání 13. září 2023				
7	Připomínky MO Plzeň 1 k novele Statut města	23	22	22
10	Projednání poskytnutí individuálních neinvestičních dotací pro oblast sportu	23	23	0
13	Blokace finančních prostředků ve Fondu rezerv a rozvoje MO Plzeň 1 na rekonstrukci hřiště na pozemní hokeje	23	23	21
MO PLZEŇ 4: šesté zasedání 7.září 2023				
8	Nakládání s nemovitými věcmi - stanovisko (podmíněné) k vyjmutí nemovitostí z trvalé správy MO Plzeň	20	20	3
7	Revokace usnesení ZMO P4 č. 0027/23	20	20	1
9	Změna č. 1 plánu investic MO Plzeň 4 v roce 2023**	20	20	0

Zdroj: vlastní zpracování (dle MO Plzeň 1, 2022a a MO Plzeň 4 2022b)

MO Plzeň 1

V bodu jednání „Připomínky MO Plzeň 1 k novele Vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, ve znění pozdějších předpisů“ nehlasoval koaliční zastupitel L. Nečas (ANO).

Dokument „Projednání poskytnutí individuálních neinvestičních dotací pro oblast sportu včetně rozpočtového opatření rozpočtu MO Plzeň 1 na rok 2023“ podpořili jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

V bodu jednání „Blokace finančních prostředků ve Fondu rezerv a rozvoje MO Plzeň 1 na rekonstrukci hřiště na pozemní hokej u 4. ZŠ“ se zdrželi hlasování *opoziční zastupitelé* I. Jedličková (TOP 09) a M. Leška (TOP 09).

MO Plzeň 4

V hlasování o dokumentu „Nakládání s nemovitými věcmi - stanovisko (podmíněné) k vyjmutí nemovitostí z trvalé správy MO Plzeň 4, k.ú. Újezd“ se zdržela hlasování *opoziční zastupitelka* J. Tomšíková (Piráti) a nehlasovali *koaliční zastupitel* T. Barták (ANO) a *opoziční zastupitel* T. Soutner (STAN).

V hlasování o dokumentu „Revokace usnesení ZMO P4 č. 0027/23 ze dne 8. 6. 2023 ve věci poskytnutí dotací z rozpočtu MO Plzeň 4 na rok 2023 (Dotační program mikrogranty pro rok 2023)“ nehlasoval koaliční zastupitel Barták (ANO)

Dokument „Změna č. 1 plánu investic MO Plzeň 4 v roce 2023“ podpořili jednomyslně všichni přítomní zastupitelé.

5 Souhrn, zhodnocení a diskuse

Diplomová práce se s využitím postupů smíšeného (kvantitativně-kvalitativního) výzkumu zaměřila na komparaci politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4. Cíl práce byl operacionalizován do pěti výzkumných problémů, resp. pěti výzkumných otázek. První oblast výzkumu (první výzkumný problém a VO₁) se zaměřila na specifické postavení městských obvodů v českém právním systému a z toho implikujícího postavení městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 ve vztahu ke statutárnímu městu Plzeň. Druhá výzkumná oblast (VP₂ až VP₅) se již zaměřila přímo na politické aspekty řízení a rozvoje sledovaných MO. Na základě poznatků z odborné politologické literatury (Čopík, Kopřiva, 2005; Bernard, 2010) byly identifikovány čtyři dimenze, které se aplikují při výzkumu komunální politiky včetně politických aspektů řízení a rozvoje obcí. Tyto čtyři dimenze se zrcadlí ve stanovených výzkumných otázkách VO₂ až VO₅.

Analýza základních údajů přinesla zjištění, že MO Plzeň 1 je co do počtu obyvatel i rozlohy větším obvodem než MO Plzeň 4. MO Plzeň 1 lze z hlediska urbanistického vymezit jako území s typicky městským charakterem, zatímco MO Plzeň 4 má ve vyšší míře znaky moderních, satelitních částí. Městský obvod Plzeň 1 nacházející se v severní části statutárního města Plzeň, vznikl jako správní jednotka v roce 1981. Katastrální výměra obvodu činí 2 489 ha. Jedná se o největší městský obvod statutárního města Plzeň co do počtu obyvatel i co do rozlohy. Městský obvod Plzeň 4 se nachází ve východní části statutárního města Plzeň. Rozloha obvodu činí 1 865 ha. Na území obou sledovaných MO se nacházejí školy a školská zařízení, zdravotnická zařízení, zařízení pro sport a volný čas, parky a přírodní plochy, muzea či turistické památky. Oba MO jsou zřizovateli několika mateřských škol. Obě MO vydávají vlastní informační bulletin a mají svůj znak

Vo₁ Jaká specifika vykazují městské obvody v systému obecní samosprávy České republiky a jaké je postavení městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 dle Statutu statutárního města Plzeň?

Analýza přinesla následující nejdůležitější zjištění. K hlavním obecným specifickým městských obvodů v České republice patří podle zákona o obcích následující skutečnosti: a) v ústavě ČR nejsou upravena zastupitelstva městských statutárních měst, b) městské obvody

jsou ve srovnání s obcemi nadány v některých případech menšími pravomocemi, zejména nemožností vydávat vlastní právní předpisy, tj. obecně závazné vyhlášky, c) všech případech právního jednání městských obvodů (bez ohledu na to, zda jde o výkon přenesené nebo samostatné působnosti (viz níže) nevystupují městské obvody vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, nýbrž vždy jednají za statutární město (jehož obvodem jsou), tzn. jménem statutárního města a na jeho odpovědnost, d) usnesení zastupitelstva a rady statutárního města v záležitostech, které nebyly zákonem nebo statutem městskému obvodu svěřeny, jsou pro orgány městských obvodů závazná. Kopecký a kol. (2017, s. 13) k postavení orgánů městských obvodů uvádějí, že z ústavněprávního hlediska je toto postavení v jistém smyslu diskutabilní.

Postavení městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4 je determinováno dvoustupňovou organizací, reprezentovanou statutárním městem a městským obvodem. Magistrát statutárního města Plzeň je nadřízeným a odvolacím orgánem vůči úřadům městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4. Pravomoci MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou upraveny ve Statutu města Plzně. Forma vymezení pravomocí města a MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 má kombinovanou podobu konkrétního slovního vyjádření s odkazy na příslušná ustanovení zákona o obcích. Ve Statutu města Plzně jsou vymezeny pravomoci MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4, zdroje peněžních příjmů sledovaných MO a druhy výdajů sledovaných MO v souvislosti s plněním úkolů v samostatné a přenesené působnosti. Zastupitelstvům MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou vyhrazeny kompetence jako jsou volba starosty/místostarostů se stanovením dělby působnosti mezi nimi, schvalování rozpočtu MO a jeho změn, rozhodování o majetkových záležitostech MO, vyjadřování se k návrhům územního a regulačního plánu ad. Rady MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou výkonnými orgány statutárního města Plzeň pro záležitosti v samostatné působnosti města, které jsou městským orgánům svěřeny ve Statutu. Starostové MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 zastupují MO navenek ve věcech svěřených Statutem, řídí zasedání zastupitelstva a rady obvodu a svolávají jejich jednání, podepisují jejich usnesení a plní úkoly starosty obce ve věcech svěřených Statutem. Statut města Plzeň vymezuje i MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 pravomoci v oblastech péče o rozvoj města, školství, správě domovního fondu, bezpečnosti a požární ochrany, čistoty a životního prostředí, údržbě místních komunikací či odpadovém hospodářství. Důležitými oblastmi v řízení a rozvoji na úrovni městského obvodu jsou podpora kultury, sportu a zájmové činnosti a oblast sociální.

Z analýzy písemných a zvukových záznamů ze zasedání zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vyplynuly následující nejdůležitější zjištění o vztahu sledovaných městských obvodů k statutárnímu městu Plzeň: a) při schvalování dotací hraje určitou roli vztah MO k městu Plzeň, resp. kompetence vymezené ve Statutu; b) plánování investičních akcí MO je ovlivněno skutečností, že rozpočet a další důležité hospodářské a majetkové záležitosti jsou ovlivněné vymezením kompetencí ve Statutu Města Plzeň; b) na druhou stranu Město Plzeň musí náležitosti strategického plánu či investic, které se dotýkají území sledovaných městských obvodů, s MO konzultovat; c) některým opozičním zastupitelům vadí, že MO má vydat dotace na akce příspěvkových organizací, které nejsou zřizovány MO; jinými slovy preferují podporu příspěvkovým organizacím či dalším subjektům, které jsou zřizovány nebo mají sídlo v MO; d) jiní zastupitelé naopak argumentují, že ačkoli se podpora týká subjektů zřizovaných městem Plzeň, benefit pro MO je, že podporovaná akce se koná na území MO či podporovaná akce je prestižní a přináší zviditelnění MO.

1) DIMENZE SOCIOEKONOMICKÝCH CHARAKTERISTIK

VO₂ Jaké jsou základní socioekonomické charakteristiky MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a v čem se tyto charakteristiky ve sledovaných městských obvodech odlišují?

Analýza socioekonomických údajů přinesla následující nejdůležitější zjištění.²⁹ Analýza vývoje za desetiletý interval ukazuje na pokles počtu obyvatel v obou sledovaných městských obvodech. V obou sledovaných MO stabilně převažují ženy nad muži. Ze srovnání sledovaných MO vyplývá, že MO Plzeň 1 je co do počtu obyvatel přibližně o polovinu větším obvodem ve srovnání s MO Plzeň 4. Pro komunální politiky mohou být důležité údaje o rodinném stavu obyvatel např. k tomu, v jaké míře cílit podporu na svobodné matky, v podpoře ovdovělých, k zachycení trendu v registrovaném partnerství ad. Podíl ženatých/vdaných je vyšší v MO Plzeň 4 (40 %) ve srovnání s MO Plzeň 1 (36 %), naopak v MO Plzeň 1 je vyšší podíl svobodných (44 % vs. 38 %). Podíl rozvedených se v obou sledovaných MO pohybuje v rozmezí 12 % až 13 %, podíl ovdovělých činí 9 % a podíl registrovaných partnerství se pohybuje od 0,06 % (MO Plzeň 4) do 0,09 % (MO Plzeň 1) (sčítání 2021). Důležitou demografickou metrikou je složení obyvatelstva dle nejvyššího dosaženého vzdělání. Největší zastoupení mají v obou MO středoškoláci s maturitou (34 %

²⁹ Pokud není uvedeno jinak, prezentovaná data jsou ze sčítání 2021.

až 35 %). Vyučení mají vyšší zastoupení v MO Plzeň 1 (30 % vs. 26 % v MO Plzeň 4). Ze srovnání desetiletých intervalů je v MO Plzeň 1 nápadný zejména vzestup počtu osob s vysokoškolským diplomem, a naopak snížení osob s výučním listem (sčítání 2021). Analýza rozložení obyvatel dle věkových skupin přinesla zjištění, že zatímco v MO Plzeň 1 byl v obou sledovaných obdobích (sčítání 2011 a 2021) vyšší podíl dospělých (ekonomicky aktivní populace) ve srovnání s populací MO Plzeň 4, v populaci MO Plzeň 4 měli vyšší zastoupení senioři. Podíl dětí a dospívajících je ve sledovaných MO relativně stabilní (17 % až 18 %), což má zejména dopad ve vztahu ke skutečnosti, že oba MO jsou zřizovateli mateřských škol. Z hlediska národnosti lze složení obyvatelstva sledovaných MO považovat za etnický homogenní, s jednoznačnou převahou obyvatel hlásících se k české národnosti. Z hlediska národnostního složení je v současné době aktuální vzrůst počtu obyvatel ukrajinské národnosti. V roce 2021 se k ukrajinské národnosti hlásilo v MO Plzeň 1 0,75 % obyvatel, v MO Plzeň 4 2 % obyvatel. Aktuální data (po vypuknutí války na Ukrajině) o počtu Ukrajinců na území MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 nemáme, nicméně dá se předpokládat, že i obou sledovaných MO se nějakým způsobem dotkla skutečnost, že Plzeňský kraj má největší počet uprchlíků na jednoho obyvatele z celé ČR (Zlámalová, 2023), v číselném vyjádření to podle odhadů znamená 30 000 ukrajinských uprchlíků (Duzbabová, 2023). Z analýzy zasedání zastupitelstev obou sledovaných MO však vyplynulo, že ani na jednom ze sledovaných šesti zasedáních po komunálních volbách 2022 se zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 problematikou ukrajinských běženců nezabývala. Komunální politiky se dotýká i složení obyvatelstva dle vztahu k víře, resp. k církvím. Součástí komunální politiky může být i péče o církevní památky, podpora náboženských spolků, charit, akcí s náboženskou tematikou ad. Výzkum přinesl nepřekvapivé zjištění, že podobně jako v celé ČR i ve sledovaných MO převažují obyvatelé označující se jako ateisté. Komparace sledovaných MO naznačuje mírně vyšší počet osob hlásící se k některé z křesťanských církví v MO Plzeň 4. Dalším sledovaným socioekonomickým faktorem bylo rozložení obyvatelstva dle typu domácnosti, což se v komunální politice promítá zejména do oblasti sociální péče a rodinné politiky jako takové. Z výsledků vyplynulo, že v obou sledovaných MO převažují domácnosti tvořené jednou rodinou následované domácnostmi tvořené jednotlivci. Komparace sledovaných MO přinesla zjištění, že v MO Plzeň 1 je ve srovnání s MO Plzeň 4 větší podíl domácností tvořené jednou rodinou, zatímco v MO Plzeň 4 je větší podíl domácností jednotlivců. Ve vztahu k sociální politice je signifikantní sledovat poměr

úplných a neplných rodin; v obou sledovaných MO převažují úplné rodiny, neúplné rodiny tvoří přibližně jednu pětinu z domácností tvořené jednou rodinou. Nepřekvapuje, že v neúplných rodinách převažují rodiny s osamělou matkou.

Z analýzy rozložení obyvatel MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity vyplynulo, větší podíl ekonomicky aktivních lidí se vyskytuje na území MO Plzeň 1 (55 %) ve srovnání s MO Plzeň 4 (52 %). V obou sledovaných MO je větší podíl ekonomicky aktivních mužů než žen; poměr je zde tedy opačný než v celkové struktuře obyvatel. Data ukazují na nízkou míru nezaměstnanosti v obou sledovaných MO, která v desetiletém intervalu ještě dále poklesla na 3 % (MO Plzeň 1), resp. 2 % (MO Plzeň 4). Míra nezaměstnanosti je v obou sledovaných MO pod celostátním průměrem, který měl k 31.12. 2021 hodnotu 3,5 % (Úřad práce ČR, 2022). Z hlediska komunální politiky je zajímavý i údaj o poměru osob ve vztahu k pozici v zaměstnání, tj. zaměstnanců, zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Z výsledků vyplynulo, že největší podíl tvořili v obou MO zaměstnanci (MO Plzeň 1 = 80 %; MO Plzeň 4 = 78 %), osob v pozici zaměstnavatele byl marginální počet (shodně 1 %). Komparace mezi sledovanými MO ukazuje na vyšší podíl OSVČ v MO Plzeň 4 (12 %) ve srovnání s MO Plzeň 1 (10 %). Informace o průměrné mzdě za sledované městské obvody nejsou k dispozici. Data jsou dostupná pouze za Plzeňský kraj, kde je čtvrtá nejvyšší průměrná mzda ze všech krajů ČR (ČSÚ, 2022b). Z hlediska komunální dimenze politiky zaměstnanosti jsme považovali za relevantní analyzovat údaje o tom, v jaké míře vykonávají obyvatelé sledovaných městských obvodů výkon ekonomické činnosti (resp. svého studia) na území svého MO, jinými slovy, v jaké míře za prací (studiem) dojíždějí. Za klíčový poznatek ze socioekonomické analýzy sledovaných MO lze považovat zjištění o tom, že většina obyvatel v obvodě nejen bydlí, ale i pracuje (MO Plzeň 1 pracuje na území obvodu celkem 76 % a studuje na území obvodu 93 % obyvatel; v MO Plzeň 4 pracuje na území obvodu celkem 74 % a studuje na území obvodu 91 % obyvatel). Ve vztahu k politickému systému lze dovozovat, že kandidáti usilující o místa v zastupitelstvu jsou voličům relativně známí. Možnosti osobní znalosti většího počtu kandidátů jsou sice do jisté míry ovlivněny počtem obyvatel (zde mají obyvatelé méně početného MO Plzeň 4 výhodu ve srovnání s MO Plzeň 1), avšak tím, že dojíždějí do práce v blízkosti svého obydlí, mají voliči možnost kandidáty více poznat než obyvatelé větších měst, kteří denně stráví značné množství času dojížděním do zaměstnání/školy a zpět (srov. Jüptner, 2022, s. 171). Jednou z důležitých oblastí komunální politiky je bezesporu bytová politika. Z toho důvodu jsme na

závěr této části analyzovali data o domovním fondu, který je ve vlastnictví státu nebo dotčených městských obvodů, tedy té části domovního fondu, se kterým mohou městské obvody určitým způsobem disponovat. Domovní fond ve vlastnictví obce a státu tvoří ve sledovaných městských obvodech přibližně 2 %. Srovnání mezi sledovanými MO přineslo zjištění, že zatímco v MO Plzeň 1 převládají ve vlastnictví státu/obce rodinné domy a ostatní budovy, MO Plzeň disponuje větším počtem bytových domů ve vlastnictví obce/státu.

2) DIMENZE POLITICKÝCH AKTÉRŮ A STRANICKÉHO SYSTÉMU

VO₃ Které politické subjekty hrají v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 významnou roli a v čem se stranické systémy ve sledovaných městských obvodech případně odlišují?

V dlouhodobější perspektivě let 2010 až 2022 se **stranický systém** v obou sledovaných MO proměňoval, a to tak, že v podstatě kopíroval trend celostátní úrovně. Stejně jako na celostátní úrovni i ve volbách do zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: a) v komunálních volbách v roce 2018 vystřídal hnutí ANO jakožto nejsilnější politický subjekt sociální demokracii, b) projevil se sestupný trend ODS a Věcí veřejných v komunálních volbách 2014, c) zastupitelská křesla získali stejně jako na celostátní úrovni nové subjekty (v roce 2010 TOP 09, v roce 2018 Piráti a SPD, v roce 2022 koalice SPOLU), d) projevil se sestupný trend ČSSD a KSČM v komunálních volbách 2022. Regionální strany v komunálních volbách 2010 až 2018 dosahovaly v obou sledovaných MO marginálních výsledků. Z regionálních subjektů se uplatnila výrazněji prosadilo hnutí PRO Plzeň v komunálních volbách 2022, když v obou MO získalo třetí místo.

Z výsledku vyplynula jen velmi malá úspěšnost **nezávislých kandidátů** v obou sledovaných MO. Ačkoli na kandidátce vítězného hnutí ANO byli v obou sledovaných MO i nezávislí kandidáti, v zastupitelstev se neobjevil ani jeden. Nezávislí kandidáti se v obou MO objevili i na kandidátce neúspěšných ČDDS a Soukromníků. Ani v jednom MO nekandidovalo sdružení nezávislých kandidátů. Tato skutečnost neodpovídá zjištění výzkumu Ryšavého a Šaradína (2010), kteří ve své práci konstatují, že sdružení nezávislých kandidátů hrají v České republice v místní politice výjimečnou roli a ve skutečnosti jsou členové takových sdružení nejběžnějším typem politiků v zemi.

Zatímco výsledky komunálních voleb 2010 až 2018 téměř „kopírovaly“ výsledky do Poslanecké sněmovny, v dosud posledních komunálních volbách v roce 2022 se výsledky

mírně lišily; ve volbách do PS vyhrála koalice SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09), v komunálních volbách vyhrálo ve sledovaných městských obvodech hnutí ANO. Je však třeba mít na paměti, že vítězství koalice SPOLU nad druhým ANO bylo v parlamentních volbách velmi těsné. Cum grano salis (s jistou výhradou) tedy lze podle našeho názoru konstatovat, že výsledky komunálních voleb 2022 v MO Plzeň 1 a Plzeň 4 na prvních dvou příčkách odpovídají voličským preferencím z voleb do poslanecké sněmovny v roce 2021. Jediná skutečná shoda se pak vykazovala v umístění SPD na 4. místě v parlamentních volbách do PS a komunálních v MO Plzeň 1. Jak bylo naznačeno výše, odlišnost výsledků komunálních voleb 2022 ve sledovaných MO a voleb do PS se projevila tím, že třetí místo v obou MO obsadilo regionální hnutí PRO PLZEŇ.

Pokud srovnáme výsledky vítězného ANO s výsledkem voleb s městském obvodě jiného statutárního města, zjistíme, že v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 byla podpora mírně vyšší než v MO Ostrava-Jih (přibližně 42 %). Ve sledovaných MO se ve srovnání MO Ostrava -Jih vykazovala výrazně vyšší podpora volební koalici SPOLU (MO Ostrava -Jih 12 %) a rovněž vyšší podpora vládním Pirátům a STAN (iRozhlas, 2022).

Výsledky našeho výzkumu naznačují, že politická orientace voličů v obou sledovaných MO je dosti heterogenní. Zatímco přibližně 40 % voličů tíhne k sociální levici reprezentované ANO, dalších přibližně 40 % se kloní spíše ke středopravicovým stranám vládní koalice. Jak však ve vztahu zařazením politických stran vládní koalice upozorňuje sociolog Herzman, část příznivců Pirátů a KDU-ČSL tíhne spíše k levici; *„lidovci nejsou vysloveně pravíci, část jejich voličů je vysloveně křesťansko-sociálního typu a patří tak spíše na levici* (in Grim, 2023). Tradiční a dříve úspěšné levicové strany ČSSD a KSČM hrají ve plzeňských obvodech po komunálních volbách 2022 jen marginální roli. KSČM nezískala ani jeden mandát, ČSSD má jednoho zastupitele v MO Plzeň 4. Trend velkého ústupu voličské podpory tradičních levicových stran se projevil i MO Ostrava-Jih (nezískaly ani jeden mandát; iRozhlas, 2022), přičemž Ostrava byla ještě v nedávných dobách baštou levice.

Regionální politický subjekt PRO Plzeň má v obou sledovaných MO podporu přibližně 10 % voličů, což je srovnatelné s výsledkem regionálního politického subjektu Ostravak v Městském obvodu Ostrava-Jih v komunálních volbách 2022 (iRozhlas, 2022).

Odlišnost mezi sledovanými MO se vykazovala v tom, že v MO Plzeň 1 získala v komunálních volbách 2022 podporu více než 10 % voličů SPD, která je politology a sociology řazena

k antisystémovým politickým stranám (Grim, 2023). Je však nutné dodat, že SPD v MO Plzeň č 4 nekandidovala. Ve srovnání s výše uvedeným obvodem Ostrava-Jih je podpora SPD v MO Plzeň 1 o něco nižší, SPD v MO Ostrava-Jih získala přibližně 13 % hlasů (iRozhlas, 2022).

Co se týče **povolebních koalic** za účelem vytvoření Rady MO, probíhal vývoj ve sledovaných MO po skončení komunálních voleb v roce 2022 částečně shodně a částečně shodně. Shodně v tom, že starostové byli zvoleni z vítězných stran. Rozdílně vývoj vytvoření koalice probíhal jak vůči sobě navzájem, tak i vzhledem k vládní koalici ustanovené po volbách do PS v roce 2021. Jak známo, vládní koalici tvoří strany, které ve volbách do PS kandidovaly v koalicích SPOLU (ODS, TOP 09 a KDU-ČSL) a PIRSTAN (Piráti a STAN). Povolení koalice za účelem vytvoření Rady se v obou sledovaných MO od vládní koalice na celostátní úrovni zásadně liší tím, že nejsilnější stranou těchto koalic je hnutí ANO (v obou MO získalo post starosty) a součástí těchto koalic jsou subjekty, které tvoří vládní koalici na celostátní úrovni. Jinými slovy, v obou MO se v koalici spojily strany a hnutí, které v Poslanecké sněmovně vystupuje značně a antagonisticky, mnohdy až nepřátelsky. Složení Rady sledovaných MO na základě povolebních se tedy neliší v tom, že koalici utvořily subjekty na vládní úrovni vzájemně opoziční, liší se však v subjektech vládní koalice, které s ANO vytvořili „vládu městského obvodu“. Zatímco v MO Plzeň 1 utvořili koalici s ANO Piráti a STAN (plus regionální PRO Plzeň), v MO Plzeň 4 vznikla koalice ANO a ODS. V této souvislosti je nutno uvést, že významné osobnosti ODS v místní organizaci MO Plzeň 4 se vymezovali proti konceptu společné kandidátky v intencích předvolební koalice SPOLU. Vytvoření koalic ze subjektů, které na celostátní úrovni jsou ve vzájemné pozici naznačuje, že již před volbami mohlo v obou MO dojít k nějaké, přinejmenším tiché dohodě k obsazení míst v radě. Podle Balíka (2008, s. 49) empirická data hovoří o tom, že nějaké, přinejmenším tiché, koalice k obsazení míst v radě uzavírány bývají, neboť jinak by síla subjektů zastoupených v radě neodpovídala zcela jejich postavení v zastupitelstvu a bylo by mnohem více koalic širokých.

Z hlediska **vlivu teorie koalic na komunální politiku** lze ze zjištěných výsledků vysledovat, že povolební koalice v MO Plzeň 4 vykazuje rysy tzv. minimální povolební koalice zabezpečující většinu v Radě MO, která je politologické teorii považována za nejvíce

racionální. (Jüptner). Z materiálu informujícím o povolebním vyjednávání v M Plzeň 4 lze dovodit, že velkou roli ve vytvoření koalice hráli osobní aspekty; jak uvádí Jüptner (2022, s. 184), při vzniku koalic na úrovni komunální politiky hraje rovina osobních aspektů důležitou roli. Povolební koalice v MO Plzeň 1 vykazuje spíše rysy velké koalice (srov. Jüptner, 2002, s. 182). V případě MO Plzeň 1 jsme bohužel neměli k dispozici žádný materiál o průběhu uzavírání povolební koalice.

Na základě výsledků komparace lze v odpovědi na stanovenou výzkumnou otázku VO₃ souhrnně konstatovat, že politická orientace obyvatel MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 se vzájemně výrazněji neodlišuje, snad s výjimkou větší podpory ODS v MO Plzeň 4. Dále platí, že v obou sledovaných MO se volební preference v komunálních volbách výrazněji neodlišují ani od politické orientace obyvatel města Plzeň v komunálních volbách 2022, ani od politické orientace obyvatel České republiky, vyjádřené ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021. Politické systémy MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vykazují vedle obecných rysů platných pro celostátní politiku (např. poměrně etablovaný stranický systém) i určitá specifika, zejména: a) v tvorbě koalic z politických subjektů, kteří na celostátní úrovni tvoří v současné době opačný pól českého stranického systému, b) neochotě ODS z místní organizace MO Plzeň 4 podílet na koalici SPOLU, c) slabost regionálních stran a nezávislých kandidátů. Povolební koalice vytvořené za účelem získání většiny hlasů v zastupitelstvu MO Plzeň 1 MO Plzeň 4 se odlišují jednak od vládní koalice a současně se odlišují i na navzájem V obou MO se na řízení městského obvodu výrazně podílí hnutí ANO, jež je na celostátní úrovni v opozici vůči svým koaličním partnerům v MO; avšak zatímco v MO Plzeň 1 tvoří koalici s ANO vedle regionálního hnutí PRO PLZEŇ Česká pirátská strana a STAN, v MO Plzeň 4 vládne pouze dvoučlenná koalice hnutí ANO s ODS.

3) DIMENZE ROZVOJE

VO4 Jaké jsou základní hospodářské indikátory rozvoje MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a v čem se tyto indikátory ve sledovaných městských obvodech odlišují?

Jak vyplynulo z odpovědi na výzkumnou otázku VO1, jsou oba sledované MO v oblasti hospodaření determinovány kompetencemi, který jim svěřuje Statut města Plzeň. Z analýzy vyplynulo, že Statut svěřuje do hospodaření MO Plzeň 1 celkem 19 majetkových objektů a MO Plzeň 4 20 majetkových objektů. Oba MO jsou zřizovateli několika mateřských škol. Nejdůležitější zjištění se z oblasti hospodaření týkají rozpočtu, investic a dotací. Co se týče **rozpočtu**, oba sledované MO dlouhodobě hospodaří s **rozpočtovým schodkem**. Z analýzy časového průběhu vyplynulo, že schodek rozpočtu se v MO Plzeň 1 i MO Plzeň 4 zvyšoval mezi lety 2018 až 2020. V roce 2021 došlo v obou sledovaných MO k poklesu salda hospodaření, v letech 2022 a 2023 schodek v MO Plzeň 1 i MO Plzeň 4 rostl. V rozpočtu MO Plzeň 1 pro rok 2023 činí schodek rozpočtu 252 429 000 Kč, schodek rozpočtu MO Plzeň 4 činí 158 163 000. Podíl výdajové stránky na celkovém objemu rozpočtu za rok 2023 má MO Plzeň 1 hodnotu 96 %, v MO Plzeň 4 pak 95 %. Velká salda hospodaření obou sledovaných MO neodpovídají celorepublikovému trendu. Od roku 2012 totiž v ČR nepřetržitě roste kladná bilance rozpočtů. V roce 2022 vedení měst a obcí z celkových příjmů 437 miliard korun utratila pouze 412 miliard (Janko, 2023).

Co se týče příjmové stránky, v obou sledovaných MO jednoznačně dominují provozní příjmy nad příjmy kapitálovými. V rozpočtech pro rok 2023 podíl kapitálových příjmů v MO Plzeň 1 činil 11 %, v hospodaření MO Plzeň 4 nemají dokonce žádné kapitálové příjmy. V obou sledovaných MO došlo ve schváleném rozpočtu 2023 ke zvýšení výdajů ve srovnání s schváleným rozpočtem roku 2022. Porovnání podílu provozních a kapitálových výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023 přineslo zjištění, že podíl obou typů výdajů je v obou sledovaných MO podobný. Provozní výdaje tvoří přibližně 2/3 výdajů, zbylou třetinu tvoří výdaje kapitálové. Komparace podílu jednotlivých provozních výdajů ukázala, že největší část prostředků spotřebuje v obou sledovaných MO „vlastní chod úřadů“, tj. organizační odbor (MO Plzeň 1; 43 %), resp. odbor tajemníka (MO Plzeň 4; 59 %). V MO Plzeň 4 vydávají větší objem prostředků na odbor životního prostředí (15 %; MO Plzeň 1 = 10 %), naopak v MO Plzeň 1 jde větší objem peněz do odboru investic (16 %; MO Plzeň 4 = 8 %). Podíl prostředků do sociálního fondu je v obou sledovaných MO přibližně stejný (2 %), v MO Plzeň 4 vydávají větší podíl z rozpočtu na provozní příspěvky vlastním příspěvkovým organizacím (11 %; MO Plzeň 1 = 8 %). Oba sledované MO z rozpočtové

kapitoly „kapitálové výdaje“ vydávají největší objem prostředků na stavební investice. MO Plzeň 1 vydá na stavební investice dle schváleného rozpočtu 2023 přibližně o 14 miliónů Kč více ve srovnání s plánovaným objemem stavebních investic ve schváleném rozpočtu 2023 MO Plzeň 4. Nejvíce investic se v obou sledovaných MO nepřekvapivě týká občanské vybavenosti, jako např. výstavba parkovacích míst, stavební úpravy vnitrobloků, výstavby chodníků ad. Další investice směřují v obou MO do mateřských škol, jejichž zřizovateli jsou městské obvody. Oblast investic se týká i sportovních zařízení a zařízení pro volný čas (MO Plzeň 1) nebo zařízení hasičských zbrojnic (MO Plzeň 4). Další investice se zaměřují objekty úřadu městských obvodů nebo investic spojených oblastí životního prostředí. Součástí hospodaření městských obvodů je i poskytování dotací. Dotace jsou v obou sledovaných MO poskytovány organizacím s různých palem působnosti a na různé účely. Dotace obdržely zejména sportovní a kulturní organizace, a to jak na pořízení, zvelebování a údržbu majetku nebo okolí, tak i na pořádání a organizaci soutěží.

4) DIMENZE ŘÍZENÍ A SPOLUPRÁCE

VOs Jakou roli hraje politická příslušnost radních/zastupitelů při řízení a rozvoji MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 a jak (v čem) se sledované MO odlišují z hlediska vlivu politické příslušnosti na řízení a rozvoj MO?

Z analýzy schůzí zastupitelstev obou sledovaných MO vyplynuly následující poznatky. Z frekvence, délky vystoupení a věcných připomínek k projednávaným návrhům týkajících se rozvoje města lze dovést, že „neformálně silnější pozici“ má v zastupitelstvu **starosta** MO Plzeň 4 (ANO). **Starostka** MO Plzeň 1 zpravidla pronášela zpravidla jen úvodní ceremoniální řeč a otevírala diskusi. Při odpovědích na věcné otázky či připomínky přenechávala slovo buď pracovníkům Úřadu nebo koaličním zastupitelům. Starosta MO Plzeň 4 ve vyšší míře než starostka MO Plzeň 1 reagoval na věcné připomínky odpověďmi, v nichž se vyskytovala exaktní nebo kvantifikovatelná data. Na druhou stranu nelze říci, že by se starostka MO Plzeň 1 vůbec věcně nezapojovala do diskuse, činila tak však s menší frekvencí než starosta MO Plzeň 4.

V obou MO lze na základě analýzy vystupování na zasedáních Zastupitelstva vysledovat „**silné**“ **politické osobnosti**. Lze konstatovat, že na zasedáních obou MO se do diskuse zapojovalo „stále dokola“ několik málo V MO Plzeň 1 lze za fundované politické osobnosti z koaličního tábora označit zejména M. Šumu (ANO), J. Uhlíka (PRO PLZEŇ), J. Rezka

(Piráti). Z opozičních zastupitelů patřili k nejvíce aktivním M. Leška (TOP 09), M. Tryčlová (ODS), H. Řežábová (ODS), J. Peterka (SPD) a P. Pinkas (SPD) Na základě analýzy lze konstatovat, že opoziční zastupitelé zvoleni za SPD svým vystupováním v zastupitelstvu nenaplňují vymezení SPD jakožto antisystémové strany. V zastupitelstvu vystupovali s věcnými připomínkami a návrhy. V MO Plzeň 4 lze za nejsilnější osobnosti v koaličním táboře označit starostu T. Soukupa (ANO) a místostarostu Z. Mádra (ODS), z opozičních zastupitelů byl nejvíce aktivní D. Soutner (STAN), do diskuse se dále relativně často zapojovali J. Tomšíková (Piráti), I. Lacyk (TOP 09) či L. Kastner (PRO PLZEŇ). Detailnější analýzy vystupování všech výše uvedených zastupitelů jen potvrzuje, že v komunální politice jde více o věcné řešení problémů než o držení stranické linie.

Ačkoli jsme bohužel nezískali data z rozhovorů, lze na základě kvantitativní analýzy hlasování a kvalitativní analýzy zápisů ze schůzí konstatovat v oblasti spolupráce koaličního vedení/koaličních zastupitelů s opozičními zastupiteli konstatovat následující zjištění. Většina problémů zastupitelstva se v obou sledovaných MO řeší věcně. Ani v tak zásadním bodu, jako bylo schvalování rozpočtu, nelze vysledovat vyhraněnější politicko-ideologické postoje (např. že by zastupitelé ODS ve vyšší míře plédovali za nižší schodek rozpočtu nebo naopak zastupitelé ANO prosazovali investičně náročné investice bez ohledu na stav finančních možností MO).

Zastupitelé z jednotlivých politických subjektů hlasují v obou sledovaných MO velmi disciplinovaně. Volba starosty, místostarosty, dalších členů Rady byla v obou sledovaných zastupitelstvech bezesporu **předjednaná**. V podstatě všechny návrhy a usnesení ustanovujících schůzí zastupitelstev MO Plzeň MO Plzeň 4 byla schválena jednomyslně. Stejně tak lze předpokládat, že zejména v MO Plzeň 4 jsou předjednané i další důležité body jako je schvalování rozpočtu.

„Hladší“ spolupráci koaličních a opozičních zastupitelů se lze konstatovat v MO Plzeň 4. Hlasování je jednotnější, věcnější, v jednání absentují osobní osočování či ironické poznámky, které se občas vyskytly při jednání Zastupitelstva MO Plzeň 1; např. „*Bc. Uhlík sdělil, že Bc. Leška si plete orgány*“ (MO Plzeň 1, 2023 a, s. 10)

Za určité negativum „hladší spolupráce“ lze však považovat skutečnost, že v MO Plzeň 4 jen v menší míře probíhala obsáhlejší diskuse k projednávaným záležitostem, v mnoha důležitých bodech jednání (schvalování dotací, investiční záležitosti), diskuse téměř neprobíhala. Příčina může být v zásadě dvojitá: buď jsou projednávané body ve větší míře

s opozicí předjednané, nebo je opozice politicky slabší než v MO Plzeň 1 a v rozvoji MO se angažuje v menší míře. Neboť v mnoha projednávaných bodech Zastupitelstva MO 4 chyběla diskuse, nelze jednoznačně určit, které ze sledovaných zastupitelstev jedná konstruktivněji.

Ve vztahu ke spolupráci lze tedy konstatovat, že v jednáních zastupitelstva obou sledovaných MO se ve vysoké míře vyskytují diskurz integrity, a naopak jen ve velmi malé míře lze v jednáních detekovat negativní diskurzy obviňování, advokacie a nespokojenosti. Uvedené diskurzy popsaly ve vztahu k volbám druhého řádu Vašát a Čermák (2016).

Z analýzy dále vyplynulo, že v řízení obcí se relativně silně projevuje prvek „kontinuity“. Při projednávání některých návrhů zastupitelé odkazovali na skutečnost, že projednávaný dokument byl rámcově přijat v předchozím vedením města, a proto by bylo vhodné v něm pokračovat. Ani zde nehraje politická příslušnost roli, po pokračování se v několika případech vyslovili i opoziční zastupitelé.

Souhrnně lze ve vztahu k politickým aspektům řízení a rozvoje MO Plzeň 1 i MO Plzeň 4, uvést, že politická ideologie zde nehraje zásadnější roli. Potvrzují se poznatky Jüptnera (2002, s. 181), že komunální politika se vyznačuje buď absencí, nebo nestrukturovaností ideologie. Při projednávání a schvalování návrhů převažuje v diskusích racionální přístup nad stranickou příslušností.

Závěr

Diplomová práce se zabývala problematikou místní samosprávy a rozvoje obcí, konkrétně městských obvodů územně členěného statutárního města.

Hlavním cílem práce bylo prozkoumat vybrané faktory politických aspektů řízení městských obvodů, které se podílejí na jejich řízení a rozvoji, cílem dílčím pak zjistit vzájemný vztah statutárního města a městských obvodů.

Teoretická část představila literární rešerši, která vymezila základní pojmy vztahující se k řízení, hospodaření a rozvoji obcí v České republice, se specifickým zaměřením na městské obvody.

Praktická část prezentuje výsledků komparativní analýzy politických aspektů řízení a rozvoje městských obvodů Plzeň 1 a Plzeň 4, zakotvené do pěti dimenzí: 1) specifika řízení a rozvoje městského obvodu, 2) socioekonomické ukazatele 3) političtí aktéři a stranický systém, 4) rozvoj/hospodaření a 5) řízení a spolupráce.

Diplomová práce přinesla následující nejdůležitější zjištění. Specifika v řízení a rozvoji městského obvodu spočívají zejména v tom, že městské obvody jsou ve srovnání s obcemi nadány v některých případech menšími pravomocemi, zejména nemožností vydávat vlastní právní předpisy, tj. obecně závazné vyhlášky. Rovněž v hospodářské činnosti jsou MO do určité míry závislé na statutárním městu, včetně konstrukce rozpočtu. Kompetence a pravomoci sledovaných MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou vymezeny ve Statutu města Plzně. Statut vymezuje jak oblast řízení (tj. náležitosti týkající se kompetencí zastupitelstev, starosty, místostarostů, rady ad.), tak i oblast rozvoje (mj. zdroje peněžních příjmů, druhy výdajů sledovaných v souvislosti s plněním úkolů v samostatné a přenesené působnosti ad.). Zastupitelstvům MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 jsou vyhrazeny kompetence jako jsou volba starosty/místostarostů se stanovením dělby působnosti mezi nimi, schvalování rozpočtu MO a jeho změn, rozhodování o majetkových záležitostech MO, vyjadřování se k návrhům územního a regulačního plánu ad. Souhrnně lze konstatovat, že MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 mohou rozhodovat strictu senso jen v záležitostech explicitně určených Statusem.

Podrobná analýza socioekonomických ukazatelů přinesla mj. zjištění, že z hlediska složení obyvatelstva dominují v obou sledovaných MO ateisté hlásící se k české národnosti. Podíl ženatých/vdaných a svobodných je v obou MO přibližně stejný. Z analýzy rozložení

obyvatel MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity vyplynulo, větší podíl ekonomicky aktivních lidí se vyskytuje na území MO Plzeň 1 ve srovnání s MO Plzeň 4. Za klíčový poznatek ze socioekonomické analýzy sledovaných MO lze považovat zjištění o tom, že většina obyvatel v obvodě nejen bydlí, ale i pracuje. Ve vztahu k politickému systému lze dovozovat, že kandidáti usilující o místa v zastupitelstvu jsou voličům relativně známí.

V dimenzi politických aktérů a stranického systému přinesl výzkum hlavní zjištění, že rozložení politických sil odpovídá v obou MO rozložení na celostátní úrovni. V obou MO vznikly po komunálních volbách 2022 koalice odlišné od koalice na vládní úrovni. Zatímco v MO Plzeň 1 tvoří koalici s ANO vedle regionálního hnutí PRO PLZEŇ Česká pirátská strana a STAN, v MO Plzeň 4 vládne pouze dvoučlenná koalice hnutí ANO s ODS. Politické systémy MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 tak vykazují vedle obecných rysů platných pro celostátní politiku (např. poměrně etablovaný stranický systém) i určitá specifika, zejména v tvorbě koalic z politických subjektů, kteří na celostátní úrovni tvoří v současné době opačný pól českého stranického systému; neochotě ODS z místní organizace MO Plzeň 4 podílet na koalici SPOLU a slabost regionálních stran a nezávislých kandidátů.

V dimenzi rozvoje reprezentované zejména hospodařením, investicemi a dotacemi výzkum odhalil výrazně schodkové hospodaření obou MO, což je v rozporu s celorepublikovým trendem. Dalším zásadní poznatek vyplynul z analýzy jednání zastupitelstev; zatímco v MO Plzeň 4 byly usnesení týkající se rozpočtu, investičních akcí a dotací schvalovány víceméně bez diskuse a jednomyslně, v MO Plzeň 1 se u většiny projednávaných investic/dotací vedla delší diskuse. Avšak ve případech byla usnesení o rozpočtu, investicích/dotacích a dalších hospodářských náležitostech schválena. Nejvíce investic směřuje v obou MO do stavební činnosti související s občanskou vybaveností (parkoviště, úprava vnitrobloků ad.), dotace pak směřují na akce a činnosti organizované neziskovými organizacemi. Určitý problém mají někteří opoziční zastupitelé MO Plzeň 1 se schvalováním dotací organizacím, které nejsou zřizovány tímto městským obvodem.

Z analýzy v dimenzi řízení vyplynul zásadní poznatek, že politická ideologie nehraje v řízení obou MO zásadnější roli. Jednání zastupitelstev obou MO vykazují znaky racionálního, nadstranického přístupu, přičemž vyšší míra kooperace se vykazovala v jednáních zastupitelstva MO Plzeň 4. Výzkum potvrzuje poznatky jiných výzkumů komunální politiky

svědčící o tom, že komunální politika se vyznačuje buď absencí, nebo nestrukturovaností ideologie. Naopak se nepotvrdilo v politologii všeobecně přijímané vymezení Strany přímé demokracie jakožto antisystémového politického subjektu.

Závěrem lze konstatovat, že práce splnila stanovené cíle. Ačkoli se může na první pohled zdát, že absence rozhovorů snížila výtěžnost praktické části, pravdou je dle našeho názoru opak. Analýza zápisů a zvukových záznamů přinesla objektivnější a přesnější informace o politických aspektech řízení a rozvoje městského obvodu. Jistě, nezískali jsme detailnější informace o vlivu personálních aspektů povolebního vyjednávání či další zákulisní informace z politické scény sledovaných MO. Tento „nedostatek“ je však nadmíru vyvážen zjištěními o tom, jak zastupitelé jednotlivých politických subjektů vystupují a hlasují na schůzi zastupitelstva, a to zejména při návrzích a usneseních týkající se rozvoje MO. Vzhledem k neochotě oslovených zastupitelů poskytnout rozhovor asi ani nelze očekávat, že by nějaké významnější informace ze zákulisí politické scény daného MO autorce práce sdělili.

Význam práce spatřujeme především v tom, že přináší vhled do řízení a rozvoje specifického útvaru, jímž bezesporu městské obvody jsou. V odborném písemnictví české provenience existuje jen málo výzkumných prací zaměřené specificky na městské obvody. Politologickou monografií zaměřenou na MO jsme nenalezli, taktéž výzkumy se zaměřují především na města a obce k prohloubení orientace v oblasti specifík řízení a rozvoje městského obvodu

6 Seznam použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, Stanislav. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994—2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. ISBN 978-80-7325-144-4

BERNARD Josef (ed.) *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3

BEROUNSKÝ, Jiří. *Patnáct let České republiky*. Praha: Radioservis, 2013. ISBN 978-80-87530-21-4.

BROKL, Lubomír a kol. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Praha: SLON, 1997. ISBN 80-85850-48-6

BUBENÍČEK, Václav. *Metodika analýzy voleb v komunitních studiích*. In: BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan, HAJNÝ, Petr a kol. *Obce jako aktéři politického procesu*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005, s. 9-15. ISBN 80-213-1326-9

BUREŠ, Jan, CHARVÁT, Jakub, JUST, Petr a Martin ŠTEFEK. *Česká demokracie pro roce 1989. Institucionální základy českého politického systému*. Praha: Metropolitní univerzita v Praze, 2012. ISBN 978-80-247-4283-0

CABADA, Ladislav a David ŠANC. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. ISBN 80-86898-50-4.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a Jan ČOPIK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. ISBN 80-213-1157-6.

ČOPIK, Jan a Radek KOPŘIVA. *Metodologické problémy zkoumání politického potenciálu na úrovni obcí a regionů*. In: BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan, HAJNÝ Petr, KOPŘIVA Radek a Tereza NEUMANOVÁ (eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2005, s. 5-9. ISBN 80-213-1326-9.

FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal, 2009. ISBN 978-80-87029-71-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. Praha: C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. *Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3192-6.

CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do kvantitativního výzkumu. Základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0765-5.

JÜPTNER, Petr. *Komunální instituce a volební systém*. In: HUDÁK, Jakub, JÜPTNER, Petr, a Jiří SVOBODA (eds.) *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2003, s.9-26. ISBN 80-7308-056-7.

JÜPTNER, Petr. *Komunální politika jako vstup do politiky parlamentní*. In: HUDÁK, Jakub, JÜPTNER, Petr, a Jiří SVOBODA (eds.) *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2003a, s.189-196. ISBN 80-7308-056-7.

KARLAS, Jan. *Komparativní případová studie*. In: DRULÁK, Petr a kol. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008, s. 62-92. ISBN 978-80-7367-385-7.

KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-140-3 (váz.).

KOPECKÝ, Martin, PRŮCHA, Petr, HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Zákon o obcích*. Komentář. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-862-9

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-272-X.

KUBÁT, Michal (ed.) *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-86432-90-4.

LEBEDA, Tomáš. *Hlavní proměnné proporčních volebních systémů*. Sociologický časopis, 2001; roč. 37, č. 4, s. 425-448. ISSN 0038-0288.

MALÍŘ, Jiří, MAREK, Pavel a kolektiv. *Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861-2004. II. díl: Období 1938-2004*. Brno: Nakladatelství Doplněk, 2005. ISBN 80-7239-179-8

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

NOVÁK, Miroslav, LEBEDA, Tomáš a kol. *Volební a stranické systémy. ČR v mezinárodním srovnání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-88-0.

POTĚŠIL, Lukáš, FUREK, Adama, HEJČ, David, CHMELÍK, Václav, RIEGEL, Filip a Jiří ŠKOP. *Zákon o obcích: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-739-2.

PŠEJA, Pavel. *Stranický systém republiky: politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-7325-069-1.

PUNCH, Keith, F. *Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

RYŠAVÝ, Dan a Pavel ŠARADÍN. *Political Party Members, Non-members and Independents in the Czech Municipal Assemblies*. Sociologický časopis 2010; 46(5), pp 719-744. ISSN 00380288.

ŘÍCHOVÁ, Blanka a kolektiv. *Západoevropské politické systémy. Komparace politických systémů*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica – Praha, 2009. ISBN 978-80-245-1516-8.

STRMISKA, Maxmilián, HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír a Roman CHYTÍLEK. *Politické strany moderní Evropy. Analýza stranicko-politických systémů*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-038-0.

ŠEDO, Jakub. *Volební systémy a stabilita systémů politických stran*. Brno: Masarykova univerzita, Ústav mezinárodních vztahů, 2011. ISBN 978-80-210-6172-9

ŠIROKÝ, Jan a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Praha: EDIKA, 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

ŠVARŤÍČEK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

TRÁVNÍČEK, Zdeněk, DOLEŽAL, Oldřich, GALLO, Pavel a kol. *Příručka pro starosty venkovských obcí*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2005. ISBN nevedeno.

VAŠÁT, Petr a Daniel ČERMÁK. *The Discursive Dimension of Second-order Elections: The Case of Czech Regional Elections 2012*.“ Romanian Journal of Political Science, 2016; 16 (2): pp. 121-153. ISSN 1582-456X.

VILÍMEK, Petr. *Struktura a pravomoci orgánů obecní samosprávy*. In: BALÍK, Stanislav (ed). *Komunální volby v České republice 2002*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003. ISBN 80-210-3211-1.

VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: historie a současnost. 2., aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-337-6.

Elektronické zdroje

ČSÚ (2023). *Veřejná databáze – vše o území. Sociodemografická data za MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4* [online] [cit. 6. 10. 2023].

Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=34055&u=__VUZEMI__44__545970#w=

ČSÚ (2023a). *Čtyři z deseti zaměstnaných vyjíždí za prací mimo obec obvyklého bydliště.* [online] [cit. 6. 10. 2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ctyri-z-deseti-zamestnanych-vyjizdi-za-praci-mimo-obec-obvykleho-bydliste>

ČSÚ (2022). *Počet obyvatel v regionech soudržnosti, krajích a okresech České republiky k I. 1. 2022.* [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/165603907/1300722201.pdf/ede48847-506c-4628-8010-a5d0c445f187?version=1.1>

ČSÚ (2022a). *Výsledky sčítání – otevřená data.* [online] [cit 23.03.2023] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-scitani-2021-otevrena-data>

ČSÚ (2022b). *Průměrná mzda v Plzeňském kraji ve 2. čtvrtletí 2022.* [online] [cit 21.09.2023] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/prumerna-mzda-v-plzenskem-kraji-ve-2-ctvrtletí-2022>

ČSÚ (2022c). *Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022. Obec Plzeň 1* [online] [cit 21.09.2023]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=3203&xobec=545970&xstat=0&xvyber=0>

ČSÚ (2022d). *Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022. Obec Plzeň 4* [online] [cit 21.09.2023]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=3203&xobec=545970&xstat=0&xvyber=0>

ČSÚ (2021). *Metody pro přepočítání hlasů na mandáty.* [online] [cit 20.03.2023] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty

DZUZABOVÁ, Zuzana. *Plzeňském kraji 30 tisíc uprchlíků z Ukrajiny, jejich ubytování měsíčně vyjde na 17 milionů.* [online] [cit 25.10.2023] Dostupné z: https://plzenska.drba.cz/zpravy/12781-podle-odhadu-je-v-plzenskem-kraji-30-000-uprchliku-z-ukrajiny-jejich-ubytovani-mesicne-vyjde-na-17-milionu.html?utm_source=copy

JANKO, Michal (2023). *Stát kupí schodky, ale obce jsou v plusu. Účty měst bobtnají už jedenáct let.* [online] [cit 26.10.2023] Dostupné z: <https://www.denik.cz/cesi-v-cislech/hospodareni-obce-mesta-radnice-rozpocet-schodek-prebytek-finance-20220316.html>

GRIČOVÁ, Andrea (2022). *Plzeňští Piráti a Starostové dohodli koalici s ANO a PRO Plzeň. Podpory SPD se vzdali.* [online] [cit 1.10.2023] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3531760-v-plzni-se-na-koalici-dohodli-ano-pirati-a-stan>

GRIMM, Jakub (2023). *Tři klastry české politiky: vládní pravice, sociálně orientovaná levicová opozice a antisystémový extrém.* [online] [cit 25.10.2023] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-opozice-rachl-okamura-babis-fiala-extrem-levice-pravice_2304240625_jgr

GRIMM, Jakub (2022). *Strašili ‚hrozbou‘, nakonec se ale spojili. ODS a ANO společně povládnou téměř polovině okresních radnic.* [online] [cit 3.10.2023] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spolu-ods-ano-koalice-komunalni-volby-radnice-okresni-mesta_2211140500_jgr

iROZHLAS.cz (2023). *Komunální volby 2022.* [online] [cit 20.09.2023] Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/komunalni-volby-2022>

iROZHLAS.cz (2022). *Komunální volby 2022: Ostrava – Jih* [online] [cit 20.09.2023] Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/komunalni-volby-2022/ostrava-jih-546135>

KVR (2023). *Nejvyšší koncentraci ukrajinských uprchlíků má Plzeňský kraj. „Jejich chování není vždy kompatibilní,“ říká hejtman.* [online][cit 25.10.2023] Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HXG9B/zpravy-domaci-situaci-nepovazujeme-za-kritickou-hejtman-plzenskeho-kraje>

MAREK, Jaromír (2017). *Bez kolonky pohlaví? Britští statistici uvažují o změnách dotazníků pro sčítání lidu.* [online] [cit 30.09.2023] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pohlavi-jako-volitelna-polozka-britsti-statistici-uvazuji-o-zmenach-dotazniku_1710091356_dbr

MĚSTO PLZEŇ (2023). *Statut města Plzně.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/urad/verejne-dokumenty/statut-mesta/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2023). *Rozpočet MO Plzeň 1 na rok 2023 a střednědobý výhled rozpočtu v letech 2024–2026.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://umo1.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/rozpocet/rozpocet-mo-plzen-1.aspx>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2023a). *Zápis z 3. zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 1. 2. 2023* [online] [cit. 5. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organu/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-03.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2023b). *Zápis z 4. zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 26. 4. 2023.* [online] [cit. 5. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organy/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-04.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2023c). *Zápis z 5. zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 21. 6. 2023.* [online] [cit. 7. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organy/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-05.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2023d). *Zápis z 6. zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 13. 9. 2023.* [online] [cit. 8. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organy/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-06.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2022). *Zápis z 1. ustavujícího zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 19. 10. 2022.* [online] [cit. 3. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organy/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-01.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2022a). *Zápis z 2. zasedání Zastupitelstva MO Plzeň 1 konaného dne 7. 12. 2022.* Dostupné z: [online] [cit. 3. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/Files/umo1/predstavitele_a_organy/Zapisy_jednani_ZMO/Zapis-02.pdf

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2022b). *Výsledky hlasování na zasedání č. 202201 - Zasedání ZMO Plzeň 1.* Dostupné z: [online] [cit. 3. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/_zmo1/zasedani_2022-10-19/Export/pdf/index.html

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 1 (2022c). *Zvukový záznam ze zasedání ZMO Plzeň 1 ze dne 19.10. 2022.* Dostupné z: [online] [cit. 3. 10. 2023]. Dostupné z: https://umo1.plzen.eu/_zmo1/zasedani_2022-10-19/SoundIndex/HerSie/HerSieHtml5.html

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023). *Rozpočet obvodu na rok 2023.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/rozpocet-obvodu/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023a). *Plán investic MO P4 v roce 2023.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/investice-obvodu/plan-investic-mo-p4-v-roce-2023/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023b). *Zápis z 1. schůze Zastupitelstva MO4 konané dne 26. 1. 2023* [online] [cit. 5. 10. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023c). *Zápis z 2. schůze Zastupitelstva MO4 konané dne 20. 4. 2023* [online] [cit. 7. 10. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023d). *Zápis z 3. schůze Zastupitelstva MO4 konané dne 8. 6. 2023* [online] [cit. 8. 10. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2023e). *Zápis z 4. schůze Zastupitelstva MO4 konané dne 7. 9. 2023* [online] [cit. 10. 10. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2022). *Zápis z 6. zasedání ustavujícího zasedání Zastupitelstva MO4 konané dne 20.10.2022 ve velké zasedací místnosti ÚMO P4* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2022a). *Zápis ze 7. zasedání ustavujícího zasedání Zastupitelstva MO4 konané dne 8.12.2022 ve velké zasedací místnosti ÚMO P4* [online] [cit. 2. 10. 2023]. Dostupné z: <https://umo4.plzen.eu/urad-a-samosprava/transparentni-urad/zasedani-zmo-p4/>

MĚSTSKÝ OBVOD PLZEŇ 4 (2022b). *Výsledky hlasování na zasedání č. 202201–5.schůze Zastupitelstva MO4.* [online] [cit. 4. 10. 2023]. Dostupné z: https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/tf-prod-umo4-plzen-eu/data/migration/Files/umo4/ZMOP4/2022/zasedani_2022-10-20/hlasovani/index.html

MUSIL, Jan a kol. (2022). *Vítězové v krajských městech vyjednávají o koalicích. Ve Zlíně je dohoda ANO, ODS, lidovců a Pirátů.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3531764-line-povolebni-vyjednavani-uz-zacala-v-plzni-byla-rychla-jinde-koalice-jasne-nejsou>

NEDVĚD, Jaroslav (2022). *V Plzni jde do voleb 14 uskupení, ambice na vítězství si dělají ANO a SPOLU.* [online] [cit. 28. 9. 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/komunalni-volby-strana-uskupeni-kandidatka-ano-spolu-stan.A220808_084359_plzen-zpravy_vb

PECUCH, Martin (2018). *Městské obvody Plzeň.* [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/mestske-obvody/mestske-obvody-plzen.aspx>

PECUCH, Martin (2018a). *Městský obvod Plzeň 1.* [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/mestske-obvody/mestsky-obvod-plzen-1/mestsky-obvod-plzen-1.aspx>

PECUCH, Martin (2018b). *Městský obvod Plzeň 4.* [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/mestske-obvody/mestsky-obvod-plzen-4/mestsky-obvod-plzen-4.aspx>

SEVERA, Daniel (2022). *Křížky, nebo kroužky. Preferenční hlasy ve volbách a jak fungují.* [online] [cit. 30. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/krouzkovani-preferencni-hlasy-volby-175282>

SMO.cz (2023). *Činnost Svazu měst a obcí*. [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost>

SŮSA, Richard (2022). *Komunální volby: Průběh a přepočítání mandátů voleb do zastupitelstev obcí*. [online] [cit. 10. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/volby-komunalni-jak-probihaji-volby-do-obecnich-zastupitelstev-40365383>

STATUTÁRNÍ MĚSTO Plzeň (2023). *Městské obvody Plzeň*. [online] [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/mestske-obvody/mestske-obvody-plzen.aspx>

ÚŘAD PRÁCE ČR (2022). *Nezaměstnanost v prosinci mírně vzrostla*. [online] [cit. 27. 9. 2023]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/-/nezamestnanost-v-prosinci-mirne-vzrostla>

Legislativa

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích v platném znění*. [online] Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv ČR. [cit. 19. 9. 2022]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Město Plzeň a okres Plzeň – město na mapě České republiky.....	51
Obrázek 2 Město Plzeň a okres Plzeň – město na mapě České republik.....	52
Obrázek 3 Logo Městského obvodu Plzeň 1	53
Obrázek 4 Logo Městského obvodu Plzeň 4	54

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Kompetence MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 stanovené Statutem města Plzeň	56
Tabulka 2 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle pohlaví.....	59
Tabulka 3 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle rodinného stavu	60
Tabulka 4 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle nejvyššího dosaženého vzdělání .	61
Tabulka 5 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: kohorty	62
Tabulka 6 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: děti, dospělí, senioři	63
Tabulka 7 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle národnosti.....	64
Tabulka 8 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle náboženské víry.....	65
Tabulka 9 Hospodařící domácnosti v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	65
Tabulka 10 Typy domácností tvořené jednou rodinou v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	66
Tabulka 11 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity a pohlaví ..	67
Tabulka 12 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle ekonomické aktivity	67
Tabulka 13 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle místa zaměstnání/studia	69
Tabulka 14 Domovní fond v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: celkem.....	70
Tabulka 15 Výsledky komunálních voleb v MO Plzeň 1 a Plzeň 4: 2010 až 2018.....	71
Tabulka 16 Volební účast v komunálních volbách v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 1: 2010 až 2022	72
Tabulka 17 Srovnání výsledků komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 s volbami do PS (2010-2018).....	74
Tabulka 18 Základní informace ke komunálním volbám 2022 v MO Plzeň 1.....	75
Tabulka 19 Výsledky komunálních voleb 2022 v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4.....	76
Tabulka 20 Srovnání výsledků komunálních voleb v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 s volbami do PS (2021/2022)	77
Tabulka 21 Zastupitelstva MO Plzeň 1 a MO Plzeň vzešlá z komunálních voleb 2022	78
Tabulka 22 Rozdělení mandátů v zastupitelstvech Statutárního města Plzeň, MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	80
Tabulka 23 Politické subjekty zastoupené v Radě po komunálních volbách 2022	81
Tabulka 24 Rada MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 vzešlé z komunálních voleb 2022	82
Tabulka 25 Vývoj základních parametrů rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2018 až 2023	86
Tabulka 26 Rozpočet MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: základní údaje.....	88
Tabulka 27 Základní struktura příjmů v rozpočtu MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023 ...	89
Tabulka 28 Provozní příjmy v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023	90
Tabulka 29 Výdajová složka rozpočtů MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4: vývoj v letech 2022 až 2026	92

Tabulka 30 Základní struktura výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023	93
Tabulka 31 Základní struktura výdajů v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023	94
Tabulka 32 Rozpočty MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: kapitálové výdaje	95
Tabulka 33 Plán investic MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 za rok 2023: kapitálové výdaje	97
Tabulka 34 Rozpočet MO Plzeň 4 za rok 2023: dotace	98
Tabulka 35 Rozložení politických sil v zastupitelstev MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	101
Tabulka 36 Souhrnné údaje hlasování na ustanovujících zasedáních ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4.....	102
Tabulka 37 Vybraná hlasování na ustanovujícím zasedání MO Plzeň 1	103
Tabulka 38 Vybraná hlasování na ustanovujícím zasedání MO Plzeň 4.....	106
Tabulka 39 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 2	109
Tabulka 40 Vybraná hlasování na 2. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	110
Tabulka 41 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 3	115
Tabulka 42 Vybraná hlasování na 3. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	116
Tabulka 43 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 4	122
Tabulka 44 Vybraná hlasování na 4. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	123
Tabulka 45 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 5	125
Tabulka 46 Vybraná hlasování na 5. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	126
Tabulka 47 Souhrnné údaje hlasování ZMO Plzeň 1 a ZMO Plzeň 4: zasedání č. 6	127
Tabulka 48 Vybraná hlasování na 6. zasedání MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4	128

7.3 Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2011 až 2021	59
Graf 2 Obyvatelstvo MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 dle věku: děti, dospělí, senioři	63
Graf 3 Vývoj volební účasti v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2010 až 2022	73
Graf 4 Vývoj salda hospodaření v MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 v letech 2018 až 2023 (tis. Kč)	87
Graf 5 Vývoj příjmové stránky a jejího výhledu v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň ...	89
Graf 6 Provozní příjmy v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň za rok 2023	90
Graf 7 Vývoj výdajové stránky a jejího výhledu v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň ...	91
Graf 8 Objem prostředků na stavební investice v rozpočtech MO Plzeň 1 a MO Plzeň 4 ..	96

7.4 Seznam použitých zkratk

ČSSD	Česká sociální demokracie
KSČM	Komunistická stran Čech a Moravy
MO	Městský obvod
ODS	Občanská demokratická strana
SPD	Strana přímé demokracie
STAN	Starostové a nezávislí
ZoO	Zákon o obcích

Přílohy

Příloha 1: Podkladové otázky pro polostrukturovaný rozhovor

Vážený radní, Vážený zastupitelé,

v rámci diplomové práce se zabývám politickými aspekty při řízení a rozvoji městského obvodu. Dovolila bych si Vás laskavě požádat o stručné odpovědi na níže uvedené otázky. Vaše jméno nebude v DP uvedeno, pokud si to nebudete výslovně přát. Předem děkuji za Vaši ochotu a čas.

Městský obvod Plzeň 1

Městský obvod Plzeň 4

Muž

Žena

Radní

Zastupitel

Politická strana

1) Jaké jsou priority rozvoje, investic a hospodaření vašeho městského obvodu?

2) Je městský obvod zapojen do spolupráce mezi obcemi, ve svazu měst a obcí (či jiných typů obecní spolupráce). Rozvíjí MO kontakty se zahraničím?

3) Má vedení městského obvodu nějakou dlouhodobější strategii a plány na využití neobydlených domů?

4) Jakým způsobem se snaží MO podporovat a rozvíjet participaci občanů na rozvoji městského obvodu?

5) Vyhovují zastupitelům MO kompetence, vymezené statutem? Změnil/a byste něco ve statutu města ohledně kompetencí?

6) Má MO svůj znak a vlajku?

7) Převažuje při politických jednání v radě a zastupitelstvu spíše racionální přístup a dobrá spolupráce, nebo se do jednání přenáší i napětí z „vysoké politiky“. Jinými

slovy, převažuje při jednání na komunální úrovni spíše osobní vztahy nebo spíše stranická disciplína?

8) Hrají osobní vztahy důležitou roli při vyjednávání v rámci zastupitelstva?

9) Snaží se politici MO přilákat na své území nové obyvatele? Pokud ano, jaké nástroje a postupy k tomu využívá?

Příloha 2: Zasláná žádost o rozhovor

The screenshot shows a web browser window with the Seznam.cz email interface. The browser's address bar shows the URL `email.seznam.cz/?i&q=label-id%3A262&mid=49491`. The email is from `dana214@seznam.cz`, dated 9. 10. 2023, 11:07. The subject is `žádost o spolupáci`. The email body contains the following text:

Vážení radní, Vážení zastupitelé,

v rámci diplomové práce se zabývám politickými aspekty při řízení a rozvoji městského obvodu. Dovolila bych si Vás laskavě požádat o stručné odpovědi na níže uvedené otázky. Vaše jméno nebude v DP uvedeno, pokud si to nebudete výslovně přát.

Městský obvod Plzeň 4 jsem si vybrala z důvodu, že jsem v minulosti zde působila jako strážník Městské policie Plzeň.

Předem děkuji za Vaši ochotu a čas.

S pozdravem
Bc. Dana Kabourková

The email includes an attachment: `Otázky k diplomové práci.docx` (Word, 15 kB). On the right side of the email, there is a Tescoma advertisement for a 'Sada nádobí PRESIDENT, 10 dílů' priced at 5 499,-.